

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
POWIATU OPOCZYŃSKIEGO
na lata 2007-2013**

Opracowanie:
Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości
ul. Piotrkowska 86
90-103 Łódź

Czerwiec 2008

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego	5
2. Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze objętym Planem Rozwoju Lokalnego.....	5
2.1. Podstawowe dane dotyczące powiatu opoczyńskiego	5
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne	18
2.3. Sfera społeczna	33
2.4. Sfera ekonomiczna	54
3. Identyfikacja najważniejszych problemów powiatu opoczyńskiego wraz z analizą SWOT	62
4. Cele ogólne i szczegółowe rozwoju powiatu opoczyńskiego	67
5. Zadania zmierzające do realizacji celów (poprawy sytuacji na danym obszarze)	92
6. Realizacja zadań i projektów.....	92
6.1 Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007-2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych	94
7. Powiązania projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie powiatu, województwa i Polski	110
8. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	112
9. Plan finansowy na lata 2007-2013	116
10. System wdrażania.....	119
11. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej	120
11. 1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego	122
11. 2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego	122
11. 3. Komunikacja społeczna	123
Spis tablic	125
Spis tablic, wykresów i map	125

WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem planistycznym. Służy realizacji polityki programowania rozwoju lokalnego. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji oraz wskazuje problemy występujące na obszarze wdrażania planu, konkretyzuje misję i cele strategicznego rozwoju wspólnoty powiatowej, zawiera opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2007-2013 i plan finansowy na lata 2007-2013. Działania ujęte w dokumencie są zgodne z prawem samorządowym i możliwościami finansowymi jednostki terytorialnej.

Wskazano w nim również perspektywę zamierzeń inwestycyjnych na lata 2013-2020. Jednakże wobec nieokreśloności warunków ich realizacji w tym okresie programowania należy je traktować wyłącznie jako wstępne propozycje do uwzględnienia w kolejnych fazach procedur planistycznych.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Opoczyńskiego na lata 2007–2013 przygotowany został w celu stworzenia możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych pochodzących z funduszy krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych programów dostępnych w ramach budżetu Unii Europejskiej. Przedział czasowy został dopasowany do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007–2013. Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007-2013 to strategia obejmująca całokształt działań rozwojowych kraju, bez względu na pochodzenie środków finansowych. Tak więc poza przedsięwzięciami współfinansowanymi z budżetu UE, uwzględnione w niej zostaną działania finansowane wyłącznie z zasobów krajowych.

Plan Rozwoju Lokalnego jest zgodny ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego oraz Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia.

Katalog zadań inwestycyjnych powstał w oparciu o rzeczywiste potrzeby, zgodne z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego, zgłaszanymi przez jednostki powiatowe.

Założenia finansowe do planu inwestycyjnego wynikają z analizy ubiegłych i bieżących uchwał budżetowych oraz z możliwości finansowych powiatu.

W trakcie prac nad Planem Rozwoju Lokalnego wykorzystano również inne dokumenty programowe m.in. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego, Powiatowy Program Zapobiegania Patologiom Społecznym, Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Plan Rozwoju Lokalnego odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój powiatu w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Tego typu planowanie strategiczne znacznie zwiększa prawdopodobieństwo osiągnięcia sukcesu i umożliwia racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem powiatu.

Dokument sporządzony został zgodnie z „Zasadami przygotowania planu rozwoju lokalnego” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 stanowiącymi załącznik do Uchwały Nr 424/08 Zarządu Województwa łódzkiego z dnia 9 kwietnia 2008 r. i ma charakter trójdzielny:

- część analityczna obejmująca diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej połączoną z identyfikacją problemów,
- część zadaniową z opisem działań przyczyniających się do rozwiązania problemów zdiagnozowanych w części analitycznej,
- opis systemu wdrażania i monitorowania realizacji planu.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Obszar: powiat opoczyński

Czas realizacji: lata 2007-2013

2. AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM PLANEM ROZWOJU LOKALNEGO¹

2.1. Podstawowe dane statystyczne dotyczące powiatu opoczyńskiego

Położenie, powierzchnia i ludność

Powiat Opoczyński położony jest w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego.

Mapa 1: Powiat opoczyński

¹ Przy opracowaniu tego punktu korzystano z danych NSP 2002, PSR 2002 oraz danych z zasobów Urzędu Statystycznego w Łodzi.

Obejmuje obszar 1039 km² , co stanowi 5,65 % powierzchni województwa łódzkiego. Ogólna liczba ludności wynosiła na koniec 2007 roku 78473 osób, z czego większość to mieszkańcy wsi.

W skład powiatu opoczyńskiego wchodzi **osiem** gmin, w tym dwie gminy - Opoczno i Drzewica są gminami miejsko-wiejskimi.

Powiat Opoczyński graniczy z 4 powiatami tj.:

- Od strony zachodniej – z Powiatem Piotrkowskim ziemskim,
- Od strony północnej – z Powiatem Tomaszowskim,
- Od strony wschodniej – z Powiatem Przysuskim,
- Od strony południowej – z Powiatem Koneckim.

Mapa 2: Podział administracyjny powiatu opoczyńskiego

Należy zaznaczyć, że od strony zachodniej i północnej powiat posiada naturalną granicę jaką jest rzeka Pilica. Oddziela ona częściowo powiat od powiatu Tomaszowskiego i Piotrkowskiego.

Odległości stolicy powiatu do większych ośrodków miejskich wynoszą: Warszawa – 120 km, Łódź – 80 km, Kielce – 70 km, Radom – 60 km i Piotrków Trybunalski – 40 km.

Teren powiatu opoczyńskiego znajduje się na przecięciu następujących szlaków komunikacyjnych: drogi krajowej Nr 12, drogi krajowej Nr 74 i drogi krajowej Nr 48 oraz dróg wojewódzkich Nr 713, 726, 728, 746. Ponadto przez teren powiatu przebiega Centralna Magistrala Kolejowa oraz linie o znaczeniu ponadregionalnym: Łódź – Skarżysko Kamienna oraz Tomaszów Mazowiecki – Radom.

Centralne położenie powiatu w kraju, na przecięciu szlaków komunikacyjnych jest jednym z podstawowych jego atutów, zarówno w aspekcie gospodarczym, jak i w zakresie rozwoju turystyki.

Największą gminą pod względem powierzchni jest gmina Opoczno – 191 km², następnie gminy: Poświętne i Żarnów obie po 141 km². Najmniejszy obszar zajmuje gmina Paradyż – 82 km².

Pod względem liczby mieszkańców pierwsze miejsce zajmuje również gmina Opoczno, którą zamieszkuje 35461 osób, w tym miasto Opoczno liczy 22731 osób.

Gęstość zaludnienia powiatu wynosi od 24 do 186 osób na km². Największą gęstość zaludnienia ma gmina Opoczno – 186 osób/km², najmniejszą gmina Poświętne, bo tylko 24 osób/km².

Na terenie powiatu opoczyńskiego istnieje 198 sołectw oraz 247 miejscowości.

**TABL. 1. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ POWIATU OPOCZYŃSKIEGO
W PODZIALE NA GMINY.
Stan w dniu 31 XII 2007 r.**

L. p	WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia (w km ²)	Ludność	Ludność na 1 km
	Powiat Opoczyński	1 039	78 473	76
1.	Gmina Białaczów	114	5 952	52
2 .	Gmina Drzewca.....	118	11 076	94
3.	Gmina Mniszków	124	4 754	38
4.	Gmina Opoczno	191	35 461	186

TABL. 1. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ POWIATU OPOCZYŃSKIEGO
W PODZIALE NA GMINY (dok.)
Stan w dniu 31 XII 2007 r.

L. p	WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia (w km ²)	Ludność ogółem	Ludność na 1 km
5.	Gmina Paradyż.....	82	4 434	55
6.	Gmina Poświętne.....	141	3 273	23
7 .	Gmina Żarnów	141	6 181	44
8.	Gmina Sławno	128	7 342	57

TABL. 2. POWIERZCHNIA POWIATU OPOCZYŃSKIEGO W PODZIALE NA
OBSZAR WIEJSKI I MIEJSKI.

Powiat ogółem	Obszar miejski	Obszar wiejski
km ²		
1 039	29	1 010

Środowisko przyrodnicze

Powiat Opoczyński położony jest na terenie Równiny Radomskiej i Wzgórz Opoczyńskich. Pierwszy obszar to równina denudacyjna o zdegradowanej pokrywie utworów czwartorzędowych, pod którą występują warstwy jurajskie i kredowe.

Wzgórza Opoczyńskie zbudowane są głównie z wapieni jurajskich, przykrytych osadami zlodowacenia środkowopolskiego (gliny, żwiry, piaski), rozdzielonych synkliną skał okresu kredowego. Na w/w struktury nałożone są utwory czwartorzędowe zlodowacenia odrzańskiego. Piaskowcowe progi zbudowane z warstw kredowych dochodzą do wysokości 268 m.n.p.m. w okolicach Sławna, a następnie obniżają się ku północnemu-zachodowi. Rozwijają się tu zjawiska krasowe tzw. krasu zakrytego (pod pokrywami skał niekrasowiejących), występują leje i zapadliska

krasowe. Wzgórza te stanowią północno-zachodnią otoczkę Gór Świętokrzyskich, są strefą przejściową pomiędzy wyżynami Polski Południowej i nizinami Polski Północnej.

Stan środowiska naturalnego jest bardzo dobry. Rolniczy charakter oraz niewielki zakres inwestycji przemysłowych powodują, że środowisko przyrodnicze jest czyste. Zanieczyszczenie powietrza nie przekracza dopuszczalnych norm. Występujące zanieczyszczenia powietrza to w większym stopniu efekt emisji z zewnątrz. Kluczowym problemem ekologicznym jest słabo rozwinięta i nieuporządkowana gospodarka ściekowa.

Powierzchnia lasów na terenie Powiatu Opoczyńskiego wynosi 31.877 ha^{*)} z czego 19.367 ha^{*)} stanowią lasy Skarbu Państwa, 11.838 ha^{*)} stanowią lasy prywatne a 103 ha^{*)} to lasy należące do Spółek Prawa Handlowego. Lesistość powiatu wynosi 32,78 %. Gminą o najwyższej lesistości jest gmina Poświętne.

Sosna jest głównym gatunkiem drzewa, które porasta lasy powiatu, a w mniejszych ilościach olcha, brzoza i dąb. Pozostałe gatunki drzew rosnących w lasach powiatu to: modrzew, świerk pospolity, jodła pospolita, buk pospolity, klon, grab pospolity, robinia akacjowa, topola, osika, lipa.

TABL. 3. PRZEKRÓJ WŁASNOŚCIOWY LASÓW W POWIECIE OPOCZYŃSKIM.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w ha
Lasy ogółem	31 877
Lasy państwowe	19 367
Lasy Spółek Prawa Handlowego.....	103
Lasy prywatne	11 838

Źródło: dane z Ewidencji Gruntów Starostwa Powiatowego na dzień 31.12.2005r.

Na terenie powiatu znajduje się 235 (obiektów) pomników przyrody. Ponadto 14.999,6 ha stanowią powierzchnie o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych. Są to rezerваты przyrody, z których najważniejsze to:

- o w gminie Białaczów rezerwat leśny o powierzchni 22,05 ha. Rezerwat ten został utworzony w 1976 roku. Zajmuje on część parku pałacowego w Białaczowie oraz

las, w którym chronione są jawory, buki, dęby szypułkowe oraz lipy drobnolistne. Cały drzewostan występujący na terenie rezerwatu liczy około 200 lat,

- o w gminie Mniszków w miejscowości Błogie rezerwat leśny utworzony w 1976 roku o powierzchni 69,48 ha. Celem utworzenia tego rezerwatu było zachowanie fragmentów naturalnych drzewostanów jodłowych oraz mieszanych z udziałem jodły, na północnej granicy zasięgu jodły w Puszczy Pilickiej,
- o w gminie Żarnów - rezerwat leśny Diabla Góra –utworzony w 1988 roku zajmujący powierzchnię 159 ha. Głównym przedmiotem ochrony są wzgórza z wychodniami piaskowcowymi, porośnięte borem sosnowym oraz rezerwat leśny Jodły Sieleckie – utworzony w 1998 roku o powierzchni 33,13 ha. Celem utworzenia tego rezerwatu była ochrona lasu z udziałem jodły na terenie pagórkowatym z pozostałościami po wyrobiskach rudy żelaza,
- o w gminie Mniszków- rezerwat leśny Gaik– o powierzchni 32,86 ha, utworzony w 1976 roku. Chroni on fragmenty naturalnych wielogatunkowych lasów grądowych ze starymi dębami.

*) - dane z Ewidencji Gruntów Starostwa Powiatowego w Opocznie na dzień 1.01.2004

Duży wpływ na krajobraz Powiatu Opoczyńskiego mają rzeki : Pilica, Drzewiczka, Wąglanka, oraz zbiorniki Wąglanka – Miedzna, zbiornik w Drzewicy, w Opocznie oraz część Zalewu Sulejowskiego.

Obszar Powiatu Opoczyńskiego leży w zlewni rzeki Pilicy i jej dopływów.

Przez obszar powiatu przepływają :

- **rzeka Pilica** , która jest lewostronnym dopływem Wisły,
- **rzeka Drzewiczka**, prawostronny dopływ Pilicy,
- **rzeka Wąglanka**, lewostronny dopływ Drzewiczki,
- **rzeka Czarna**, prawostronny dopływ rzeki Pilicy.

Pozostałe wody powierzchniowe na terenie powiatu to :

- **Zalew Sulejowski**, powstały w wyniku spiętrzenia wód rzeki Pilicy. Powierzchnia zbiornika wynosi 2.380 ha, z czego 290 ha znajduje się na obszarze

powiatu opoczyńskiego. Podstawową funkcją zbiornika jest zabezpieczenie potrzeb w wodę pitną dla aglomeracji łódzkiej.

- **Zbiornik Wąglanka – Miedzna**, powstały w wyniku piętrzenia wód na rzece Wąglance. Powierzchnia zbiornika wynosi 185 ha. Podstawową funkcją zbiornika jest retencjonowanie wód.

- **Zbiornik w Drzewicy**, powstały w wyniku piętrzenia wód rzeki Drzewiczki. Powierzchnia zbiornika wynosi 81 ha, Podstawową jego funkcją jest retencjonowanie wód.

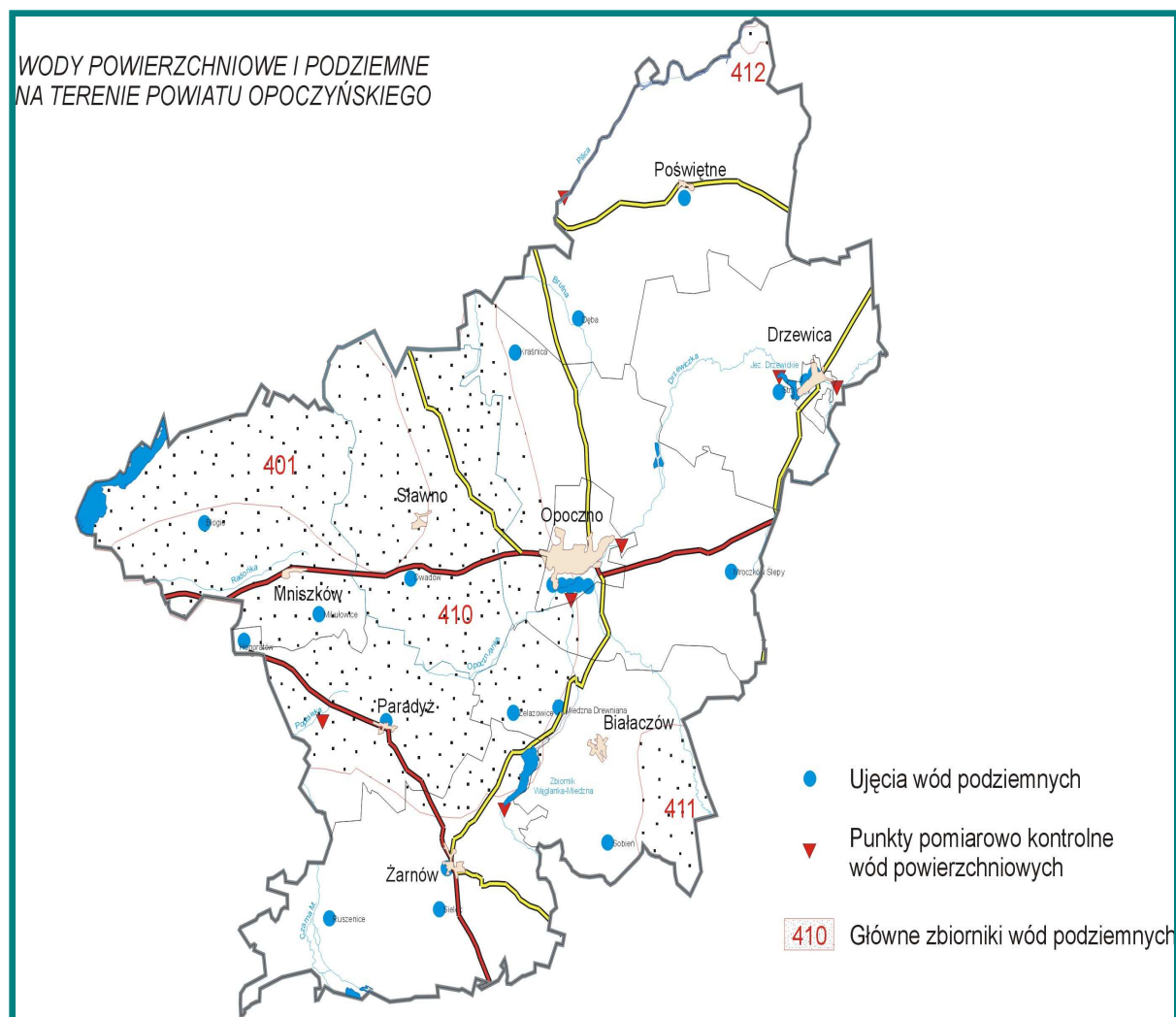
- **Zbiornik w Opocznie**, powstały w wyniku piętrzenia wód rzeki Wąglanki, o powierzchni 6,06 ha nie posiadający tamy.

Podstawowym problemem przy wykorzystaniu wód powierzchniowych dla celów gospodarczych i rekreacyjnych na terenie powiatu opoczyńskiego jest ich niska jakość. Powoduje ona ograniczenie możliwości jej ujmowania dla celów technologicznych, zmniejsza atrakcyjność turystyczną regionu.

Odnotowana w ostatnich latach poprawa jakości wód powierzchniowych jest wynikiem recesji gospodarczej, kryzysu w rolnictwie, a także ekonomizacji zużycia wody. Jednakże, stopień tej poprawy nie jest zadowalający.

Dlatego też prowadzone są badania zwykłych wód podziemnych mające na celu obserwację zmian chemizmu wód podziemnych, sygnalizowanie zagrożeń, a także wspomaganie działań zmierzających do ograniczenia wpływu czynników antropogenicznych. Z uwagi na fakt, że około 50 % rzek przebiegających przez teren powiatu opoczyńskiego nie posiada uregulowanych koryt rzek, istnieje zagrożenie podtopienia łąk i nieużytków rolnych położonych wzdłuż tych rzek.

Mapa 3. Wody powierzchniowe i podziemne na terenie powiatu opoczyńskiego.

Źródło: Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego

Surowce mineralne są istotnym filarem gospodarki, bowiem największe zakłady produkcyjne powiatu opierają na nich swoją produkcję. Wyroby ceramiczne i kleje stanowią podstawowy produkt regionu.

W powiecie opoczyńskim występują takie bogactwa naturalne jak wapienie, piaskowce, iły, piasek kwarcowy. Wapienie występują głównie w dziale wodnym między Drzewiczką a Pilicą. Piaskowiec, który jest doskonałym materiałem budowlanym i kamieniarskim, obecny jest na obszarze od Diablej Góry do Drzewicy.

Iły zalegające w rejonie Żarnowa i Opoczna, stosowane są do wyrobów kamionkowych i ogniotrwałych.

Za najstarszą odkrywkę piasku kwarcowego uważa się Grudzeń. Obecnie wydobywa się piaski hutnicze, szlifierskie, formierskie, filtracyjne i inne.

Rys historyczny²

Historia powiatu opoczyńskiego sięga średniowiecza. W XII wieku tereny obecnego powiatu wchodziły w skład dwóch ziem: Skrzyńskiej i Żarnowskiej, które posiadały status kasztelani. W połowie XIV wieku w miejsce istniejących kasztelani utworzono powiaty.

Wówczas to między 1346 – 1368 r. powstał powiat opoczyński, na czele którego stanął starosta. Stolicą ówczesnego powiatu było Opoczno, które otrzymało prawa miejskie od króla Kazimierza Wielkiego w 1360 roku. W czasie panowania tego władcy przeżywało okres swojej świetności. Natomiast pierwsza wzmianka o wsi targowej Opocza pochodzi z roku 1284.

W okresie Rzeczypospolitej szlacheckiej do około w XVIII wieku powiat opoczyński leżał w granicach województwa sandomierskiego i w końcu XVIII wieku zajmował powierzchnię około 2.455 km², zamieszkiwaną przez 37 tysięcy osób.

Traktaty rozbiorowe wcieliły powiat opoczyński w roku 1795 do zaboru austriackiego. Od roku 1807 powiat opoczyński wszedł w granice Księstwa Warszawskiego.

Od 1815 roku powiat opoczyński znajdował się w zaborze rosyjskim na terenie Królestwa Polskiego. Od 1816 roku w utworzonym po Kongresie Wiedeńskim w Królestwie Polskim wprowadzony został na mocy postanowienia namiestnika z dnia 18 stycznia 1816 roku nowy podział administracyjny. Utworzonych zostało 8 województw, w tym województwo sandomierskie, które obejmowało 4 obwody – radomski, opatowski, opoczyński i sandomierski.

W 1867 roku z powiatu opoczyńskiego wydzielono część południowo - wschodnią – 1.547 km², z której utworzono powiat konecki. Powiat opoczyński liczył

² Na podstawie www.opocznapowiat.pl

wówczas 63.435 mieszkańców, w 1884 roku – 87.701 osób i obejmował 1 miasto, 8 osad i 23 gminy. Pod względem kościelnym powiat stanowił dekanat opoczyński diecezji sandomierskiej i składał się z 29 parafii.

W okresie międzywojennym od 1919 roku do 1939 roku powiat opoczyński należał do województwa kieleckiego, natomiast od 1939 roku do województwa łódzkiego. W tym też okresie obejmował on 1 miasto i 23 gminy: Krzczonów, Stuzno, Przysucha, Skrzyńsko, Goździków, Rusinów, Drzewica, Klwów, Ossa, Studzianna, Opoczno, Kuniczki, Unewel, Zajączków, Radonia, Owczary, Niewierszyn, Wielka Wola, Janków, Topolice, Machory, Sworzyce, Białaczów.

W początkowym okresie okupacji hitlerowskiej, powiat opoczyński został zlikwidowany i włączony do powiatu Tomaszów Mazowiecki (Kreis Tomaszów), który wchodził w skład dystryktu radomskiego.

Z chwilą wyzwolenia z okupacji hitlerowskiej powrócono do przedwojennego podziału administracyjnego i powiat opoczyński w byłych granicach został włączony do województwa łódzkiego. Taki stan utrzymał się do 1950 roku. Następnie powiat opoczyński znajdował się w województwie kieleckim.

Kolejne reformy administracyjne:

- ☐ w 1956 roku utworzony został powiat przysuski, do którego przekazano 15 Gromadzkich Rad Narodowych z powiatu opoczyńskiego,
- ☐ w latach 1957–1967 zniesione zostały najslabsze gospodarczo gromady i ostatecznie powiat opoczyński liczył 29 gromad i miasto Opoczno,
- ☐ od 1 stycznia 1973 roku nastąpiły dalsze zmiany w systemie podziału administracyjnego, w miejsce istniejących dotychczasowo gromad utworzono w powiecie opoczyńskim 11 gmin i miasto Opoczno,
- ☐ 1 lipca 1975 roku wprowadzony został dwustopniowy podział administracyjny kraju tj. na jednostki stopnia podstawowego oraz stopnia wojewódzkiego. Teren byłego powiatu opoczyńskiego podzielono na gminy i włączono do nowo utworzonego województwa piotrkowskiego, z wyjątkiem gminy Drzewica i Odrzywół, które zostały włączone do województwa radomskiego. Z tą też datą powiat opoczyński znika z mapy Polski. Od 1 stycznia 1976 roku miasto

Opoczno i gmina Opoczno zostały połączone w jeden organ administracji państwowej pod nazwą miasto i gmina Opoczno,

- z dniem 1 stycznia 1999 roku powiat opoczyński stał się jednym z 23 powiatów województwa łódzkiego z siedzibą w Opocznie.

Rys kulturowy

Oryginalność regionu opoczyńskiego podkreślają zespoły ludowe, wspomagane przez kilkudziesięciu twórców ludowych. Amatorskie zespoły ludowe funkcjonujące przy kołach gospodyń wiejskich i same koła, które utrzymują bezpośredni kontakt z twórcami ludowymi oraz zachęcają młodzież wiejską do swoich działań, odgrywają ważną rolę w organizowaniu życia kulturalnego wsi. Wielu twórców ludowych będących członkami zespołów, służy pomocą przy kompletowaniu strojów, przekazuje opisy tradycyjnych obrzędów, teksty i melodie piosenek ludowych.

Upowszechnianiem kultury na terenie powiatu zajmują się powołane w tym celu instytucje kultury oraz stowarzyszenia lokalne, głównie Koła Gospodyń Wiejskich.

Placówki kultury odgrywają w Opocznie i powiecie bardzo dużą rolę. Wiele z nich aktywnie uczestniczyło w życiu społeczności mieszkańców przez minione 30 - 40 lat bez względu na przynależność administracyjną poszczególnych gmin obecnego powiatu do różnych województw. Niektóre spełniły swoją funkcję i przestały działać, inne z braku aktywnych działaczy zawiesiły swoją działalność.

Pod względem upowszechniania i udostępniania kultury poprzez zinstytucjonalizowane placówki specjalistyczne wyraźnie przoduje gmina Opoczno. Na jej terenie zlokalizowane są największe i najprężniejsze instytucje upowszechniania. Ponadto w gminie Opoczno znajduje się największa liczba bibliotek oraz amatorskich zespołów folklorystycznych działających na terenach wiejskich.

Placówki kultury, które preferowały amatorski ruch artystyczny, cieszyły się zawsze dużym powodzeniem. Koordynatorem i duszą wielu poczynań kulturalnych oraz miejscem rodzących się pomysłów i animacji jest Miejski Dom Kultury

w Opocznie. Działające w nim zespoły są laureatami konkursów ogólnopolskich i wojewódzkich.

Gmina Opoczno to zagłębie kultury ludowej. W Bielowicach działalność twórczą prowadzi ponad trzydziestu twórców ludowych, których wyroby prezentowane były na wystawach międzynarodowych i krajowych. Na terenie gminy działają liczne świetlice, będące siedzibą Kół Gospodyń Wiejskich oraz zespołów ludowych.

Miłośnicy książek mogą skorzystać z licznych blisko 10 tys. woluminów zbiorów Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej. Istniejące od 1976 roku Muzeum Regionalne, poza stałymi ekspozycjami historyczno – etnograficznymi ukazującymi historię i kulturę ziemi opoczyńskiej, organizuje i udostępnia zwiedzającym tematyczne wystawy czasowe. Przy Muzeum działa Oddział Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego.

Na drugim miejscu pod względem działalności kulturalnej należy umieścić równorzędnie gminę i miasto Drzewica oraz gminę Sławno, na terenie której działa największa w powiecie liczba ludowych zespołów artystycznych Kół Gospodyń Wiejskich, a także istnieje największa sieć świetlic wiejskich i domów ludowych. Niestety są też takie gminy w powiecie, w których jedyną instytucją upowszechniania kultury jest oddział biblioteczny, Koło Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne, ewentualnie kościół parafialny, przy którym skupia się w namiastce życia kulturalne okolicznych wsi.

Ważną rolę w organizowaniu życia kulturalnego odgrywają zespoły amatorskie, które utrzymują bezpośredni kontakt z twórcami ludowymi a także angażują młodzież do swoich działań. Wiele zespołów i stowarzyszeń bierze bezpośredni udział w życiu kulturalnym miast, gmin i powiatu.

Wiodącą placówką kultywującą tradycje regionalne jest Muzeum Regionalne w Opocznie. Placówka ta poza stałymi ekspozycjami historyczno-etnograficznymi organizuje wystawy czasowe. Oprócz muzeum zinstytucjonalizowaną działalność w zakresie upowszechniania kultury na terenie powiatu prowadzą:

- Miejski Dom Kultury w Opocznie,
- Ośrodek Kultury Gminy i Miasta Drzewica,

- Gminny Ośrodek Kultury w Sławnie
- Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna
- Biblioteka Pedagogiczna w Piotrkowie o/Opoczno
- oraz biblioteki gminne.

Do najważniejszych imprez kulturalnych powiatu opoczyńskiego należą:

- Międzynarodowy Konkurs Poezji „Szukamy talentów wsi” w Białaczowie,
- Dni Opoczna, Drzewicy, Białaczowa i Żarnowa,
- Wojewódzki Konkurs Krasomówczy w Żarnowie,
- Regionalny Przegląd Zespołów Weselnych i Dancingowych,
- Konkurs na plastykę zdobniczo-obrzędową powiatu opoczyńskiego,
- Konkurs kolęd i pastorałek.
- Międzynarodowy Konkurs Poezji „Ewangeliczny Pasterz”
- dożynki gminne.

Atrakcyjność Powiatu Opoczyńskiego podkreślają liczne zabytki kultury narodowej z których najważniejsze to:

- Zamek Kazimierzowski w Opocznie z XIV w.,
- Kościół św. Marii Magdaleny w Opocznie z XIV w.,
- Kościół św. Bartłomieja w Opocznie z XIV w.,
- Dom Esterki w Opocznie z XVI w.,
- Kościół św. Łukasza w Drzewicy z XIV w.,
- Ruiny Zamku w Drzewicy z XVI w.,
- Zespół Pałacowy w Białaczowie z XVIII w.,
- Kościół św. Jana Chrzciciela w Białaczowie z XVI w.,
- Zespół Klasztorny w Paradyżu z XVII w.,
- Klasztor Ojców Filipinów w Studziannie z XVIII w.,
- Kościół św. Mikołaja w Żarnowie,
- Kościół św. Doroty w Petrykozach z XVIII w.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Infrastruktura techniczna

Długość dróg na terenie powiatu (bez dróg gminnych) wynosi 479,8 km, z czego aż 343,443 km stanowią drogi powiatowe, drogi krajowe 76,4 km, wojewódzkie 61,8 km. W granicach administracyjnych miast przebiega 16,186 km dróg powiatowych.

Biorąc pod uwagę powierzchnię powiatu, należy stwierdzić, iż sieć dróg jest dość dobrze rozwinięta pod względem gęstości w przeciwieństwie do jakości nawierzchni dróg bitumicznych, których stan techniczny można określić jako dostateczny.

Jakość dróg ma duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego powiatu. Zasadnym wydaje się stwierdzenie, iż podniesienie jakości dróg wpłynie pozytywnie na pozyskanie nowych inwestorów. W świetle braku środków finansowych na realizację tego zadania koniecznym staje się pozyskiwanie środków finansowych z Unii Europejskiej.

TABL. 4. PODZIAŁ DRÓG POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

LP .	NUMER DROGI	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ			SZER. JEZDNI (MB)	Pow. JEZDNI (TYS.M2)	KLASA DROGI
			OGÓŁEM (KM)	W TYM				
				ZAMIEJSKIE	MIEJSKIE			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	1501E	Gr.pow. piotrk/opocz.(Dąbrowa n/Czarną) – Wójcin – Mniszków –Zajączków- Potok – Grudzeń (dr.pow.4329E)	14,568	14,568	-	4,9	71,4	Z
2.	1502E	Gr.pow. piotrk/opocz.(Kawęczyn) – Irenów – Krasik (dr.kraj. 74)	3,481	3,481	-	5,0	17,4	Z
3.	1504E	Gr.pow. piotrk/opocz.(Stara) – Skórkowice - Marcinków – Żarnów (dr.kraj. 74)	12,508	12,508	-	5,5	68,8	Z
4.	1505E	Gr.pow. piotrk/opocz.(Skotniki) – Kol.Klew – Ławki –Ruszenice (dr.pow.1504E)	5,765	5,765	-	4,5	25,9	L
5.	3100E	Dr.kraj. 48 (Poświętne) – Gapinin - gr.pow. i woj. (Domaniewice)	9,138	9,138	-	5,0	45,7	Z
6.	3101E	Dr.kraj. 12 (Kozenin) – Sławno – Szadkowice – Bukowiec Op. – Sobawiny – Międzybórz (dr.pow.3108E)	21,045	21,045	-	5,0	105,2	Z
7.	3102E	Dr.pow.3116E (Zakrzów) – gr.pow. i woj. (Feliksów)	3,700	3,700	-	4,0	14,8	L
8.	3103E	Dr.woj. 726 (Kol.Kruszewiec) – Kraśnica - Gr.pow. opocz/tomasz. (Brzustów)	6,206	6,206	-	4,5	27,9	L
9.	3104E	Dr.pow. 3101E (Ziembów) – Kraśnica – dr.woj. 726 (Dęborzeczką)	6,015	6,015	-	5,0	30,1	Z
10.	3105E	Dr.pow.4328E (Bukowiec n.Pilicą) – Zajączków (dr.pow.1501E)	2,375	2,375	-	4,8	11,4	L
11.	3106E	Dr.pow. 1501 (Grabowa) – Małe Końskie – Błogie – Prucheńsko – gr.pow. opocz/piotr. (Sulejów)	11,690	11,690	-	5,0	58,5	Z
12.	3107E	Dr.kraj. 12 (Strzelce) – Błogie Szlach. (dr.pow. 3106E)	2,951	2,951	-	5,0	14,8	L
13.	3108E	(m.Opoczno) ul.Moniuszki, ul.Staromiejska – Zameczek – Krzczonów – Drzewica (dr.woj. 728)	15,8405	13,911	1,9295	6,0	81,2	G
14.	3109E	(m.Drzewica) ul.Żeromskiego – Radzice Małe – Libiszów – Wola Załączna (dr.pow. 3108E)	18,550	17,29	1,260	5,0	92,8	G
15.	3110E	(m.Drzewica) ul.Kilińskiego – Zdżary – gr.pow. i woj. (Ossa)	5,545	3,690	1,855	5,0	27,8	Z
16.	3111E	Dr.pow.3109E (Radzice Małe) – Radzice Duże – Świerczyna –Zameczek –dr.kraj 12 – Janów Karwicki - Karwice (dr.pow.3114E)	12,965	12,965	-	5,0	64,8	Z
17.	3112E	(m.Opoczno) ul.Mieszka I – Sitowa – Petrykozy – Sędów – gr.pow. i woj. (Nałęczów)	15,988	15,638	0,350	5,0	80,0	G
18.	3113E	(m.Drzewica) ul.Sikorskiego – gr.pow i woj. (Rusinów)	1,435	0,618	0,817	5,0	7,2	Z
19.	3114E	Dr.kraj. 12 (Różanna) – Karwice – Stuzno – gr.pow i woj. (dr.woj.728)	9,406	9,406	-	5,0	47,0	Z
20.	3115E	Dr.pow.3116E (Białaczów) – Petrykozy – Kuraszków – Stuzno - gr.pow i woj. (dr.woj.728)	11,524	11,524	-	5,0	57,6	Z
21.	3116E	Dr.woj.726 (Miedzna Mur.) – Straszowa Wola – Żelazowice - Miedzna Drewn. – Białaczów – dr.pow.3112E (Sędów)	16,475	16,475	-	5,0	82,4	Z
22.	3117E	Dr.woj.726 (Ostrów) – Parczów – Białaczów – Sobień – gr.pow.i woj. (Trzemoszna)	12,571	12,571	-	5,0	62,9	Z
23.	3118E	Dr.kraj.12 (Prymusowa Wola) – Paradyż – Przyłek – gr. pow. opocz/piotr. - Skórkowice - gr.pow i woj. (Reczków)	21,966	21,966	-	5,1	112,5	G
24.	3119E	Dr.kraj. 12 (Kozenin) – Popławy – dr.kraj. 74 (Kłopotów)	7,808	7,808	-	4,5	35,1	Z

TABL. 4. PODZIAŁ DRÓG POWIATU OPOCZYŃSKIEGO (CD.)

LP.	NUMER DROGI	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ			SZER. JEZDNI (MB)	POW. JEZDNI (TYS.M2)	KLASA DROGI
			OGÓŁEM (KM)	W TYM				
				ZAMIEJSKIE	MIEJSKIE			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
25.	3120E	Dr.pow. 1504E (Żarnów) – Pilichowice – dr.pow. 3118E (Czersko)	7,260	7,260	-	5,0	36,3	Z
26.	3121E	Dr.pow. 3118 (Prymusowa Wola) – dr.pow. 3122E(Zachorzów)	2,209	2,209	-	5,0	11,0	L
27.	3122E	Dr.pow. 3118E (Psary) – Zachorzów – Józefów - dr.kraj. 12 (Kliny)	8,235	8,235	-	5,0	41,2	Z
28.	3123E	Dr.pow. 3118E (Wielka Wola) – Stawowice - dr.pow. 3116E (Straszowa Wola)	5,997	5,997	-	5,0	30,0	L
29.	3124E	Dr.pow. 1504E (Tomaszów) – Siedlów – gr.pow.i woj. (Rudzisko)	4,962	4,962	-	4,5	22,3	L
30.	3125E	Dr.pow. 1504E (Marcinków) – Chelsty – dr.kraj. 74(Grębenice)	4,237	4,237	-	5,0	21,2	L
31.	3126E	Dr.kraj. 74 (Grębenice) – gr.pow. i woj. (Maleniec)	1,600	1,600	-	5,0	8,0	Z
32.	3127E	Dr.pow. 4329E (Grudzeń) – Olszowiec - dr.kraj. 12 (Kozenin))	5,460	5,460	-	4,5	24,6	L
33.	3139E	Dr.pow.3111E (Radzice Duże) – Strzyżów – Drzewica (ul. Zdrojowa, ul. Fabryczna) – dr. woj. 728 (ul.Kolejowa)	5,003	4,349	0,654	5,5	25,3	Z
34.	3140E	Dr.kraj. 48 (Studzianna) - dr.woj.. 726 (Dęba)	10,446	10,446	-	4,5	47,0	Z
35.	3141E	Dr.pow.3111E (Radzice Duże) – Gielzów – dr.pow. 3111E(Trzebina)	5,368	5,368	-	5,0	26,8	L
36.	3921E	Dr.kraj. 12 (Stoczki) – dr.pow. 3106E (Błogie Szlacheckie)	3,508	3,508	-	4,5	15,8	L
37.	4328E	Gr.pow.opocz/tomasz (Tomaszów) – Bukowiec n/Pilicą – Małe Końskie – dr.kraj. 12(Radonia)	8,071	8,071	-	5,0	40,4	G
38.	4329E	Gr.pow.opocz/tomasz (Twarda) – Unewel – Grudzeń - Sławno – dr.kraj. 12(Prymusowa Wola)	12,251	12,251	-	5,0	61,3	G
39.	3128E	m. Opoczno, ulica Westerplatte (od ul.Przemysłowej do ul. Partyzantów)	0,984	-	0,984	8,7	8,6	G
40.	3129E	m. Opoczno, ulica Mickiewicza (od ul. Piotrkowskiej do ul. Limanowskiego)	0,2633	-	0,2633	6,4	1,7	L
41.	3130E	m. Opoczno, ulice Limanowskiego,Cicha, Janasa (od ul. Partyzantów do ul. 17 Stycznia)	0,729	-	0,729	9,0	6,6	Z
42.	3131E	m. Opoczno, ulica Szkolna (od ul. Piotrkowskiej do ul. Staszica)	0,259	-	0,259	6,3	1,6	L
43.	3132E	m. Opoczno, ulic Partyzantów, Świerkowa (od ul. Kuligowskiej do ul. Inowłodzkiej)	2,448	-	2,448	7,7	18,8	Z
44.	3133E	m. Opoczno, ulica Przemysłowa (od ul. Leśnej do budynku MZK)	0,850	-	0,850	12,2	10,4	L
45.	3134E	m. Opoczno, ulica Piotrkowska (od ul. Leśnej do ul. Leśnej)	1,3675	-	1,3675	7,9	10,8	L
46.	3135E	m. Opoczno, ulica Biernackiego (od ul. Armii Kraj. do ul. Inowłodzkiej)	1,206	-	1,206	14,5	17,5	G

TABL. 4. PODZIAŁ DRÓG POWIATU OPOCZYŃSKIEGO (DOK.)

LP.	NUMER DROGI	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ			SZER. JEZDNI (MB)	POW. JEZDNI (TYS.M2)	KLASA DROGI
			OGÓŁEM (KM)	W TYM				
				ZAMIEJSKIE	MIEJSKIE			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
47.	3136E	m. Opoczno, ulica Perzyńskiego (od ul. Biernackiego do ul. 17 Stycznia)	0,235	-	0,235	13,8	3,2	G
48.	3137E	m. Opoczno, ulice Dworcowa, Kossaka (od dworca PKS do ul. Westerplatte)	0,7233	-	0,7233	7,6	5,5	L
49.	3138E	m. Opoczno, ulica Słowackiego (od ul. Biernackiego do ul. Piotrkowskiej-dr nr.12)	0,255	-	0,255	8,3	2,1	L

OGÓŁEM:

W TYM NA TERENIE MIEJSKIM:

DROGI GŁÓWNE - 95,0915 KM. 5,9645 KM.

DROGI ZBIORCZE - 191,895 KM. 6,503 KM.

DROGI LOKALNE - 56,4561 KM. 3,7181 KM.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Powiatowych w Opocznie.

TABL. 5. WYKAZ ULIC MIEJSKICH

OCENA STANU TECHN.: A-STAN DOBRY ,WYMAGAJĄCE , B-REM. CZĄSTK. C-REM. OKRES. D-BUDOWY-PRZEBUDOWY

L.P.	NUMER DROGI	PRZEBIEG	OGÓŁEM (KM)	RODZAJ NAWIERZCHNI	OCENA STANU TECHN.	SZER/ POW JEZDNI (MB/ TYS.M2)	LOKALIZACJA
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	3108E	(m.Opoczno) ul.Moniuszki, ul.Staromiejska – Zameczek – Krzczonów – Drzewica (dr.woj. 728)	1,9295	bitumiczna	C-1,162 D-0,7675	C-6,0/7,0 D-6,0/4,6	C (staromiejska odc od Batorego do Woli) D (0,467,5 Moniusz, 0,3 pozost Staromiejska)
2.	3109E	(m.Drzewica) ul.Zeromskiego – Radzice Małe – Libiszów – Wola Załężna (dr.pow. 3108E)	1,260	bitumiczna	C	5,0/6,3	całość
4.	3112E	(m.Opoczno) ul.Mieszka I – Sitowa – Petrykozy – Sędów – gr.pow. i woj. (Nałęczów)	0,350	bitumiczna	D	5,0/1,8	całość
5.	3128E	m. Opoczno, ulica Westerplatte (od ul.Przemysłowej do ul. Partyzantówj)	0,984	bitumiczna	B	8,7/8,6	całość
6.	3135E	m. Opoczno, ulica Biernackiego (od ul. Armii Kraj. do ul. Inowłodzkiej)	1,206	bitumiczna	B	14,5/17,5	całość
7.	3136E	m. Opoczno, ulica Perzyńskiego (od ul. Biernackiego do ul. 17 Stycznia)	0,235	bitumiczna	B	13,8/3,2	całość
Razem ulice główne:			5,9645	Pow. 49,0	B-2,425 C-2,422 D-1,1175	B-29,3 C-13,3 D-6,4	
8.	3110E	(m.Drzewica) ul.Kilińskiego – Żdżary – gr.pow. i woj. (Ossa)	1,855	bitumiczna	C	5,0/9,3	całość
9.	3113E	(m.Drzewica) ul.Sikorskiego – gr.pow i woj. (Rusinów)	0,817	bitumiczna	B	5,0/4,1	całość
10.	3139E	Dr.pow.3111E (Radzice Duże) – Strzyżów – Drzewica (ul. Zdrojowa, ul. Fabryczna) – dr. woj. 728 (ul.Kolejowa)	0,654	bitumiczna	D	5,5/3,6	całość

TABL. 5. WYKAZ ULIC MIEJSKICH (dok.)

OCENA STANU TECHN.: A-STAN DOBRY, WYMAGAJĄCE, B-REM. CZĄSTK. C-REM. OKRES. D-BUDOWY-PRZEBUDOWY

L.P.	NUMER DROGI	PRZEBIEG	OGÓŁEM (KM)	RODZAJ NAWIERZCHNI	OCENA STANU TECHN.	SZER/POW JEZDNI (MB/ TYS.M2)	LOKALIZACJA
1	2	3	4	5	6	7	8
11.	3130E	m. Opoczno, ulice Limanowskiego, Cicha, Janasa (od ul. Partyzantów do ul. 17 Stycznia)	0,729	bitumiczna	B-0,196 C-0,533	B-9,0/1,8 C-9,0/4,1	B (ul. Janasa) C (ul. Cicha, Limanowskiego)
12.	3132E	m. Opoczno, ulic Partyzantów, Świerkowa (od ul. Kuligowskiej do ul. Inowłodzkiej)	2,448	bitumiczna	A-0,450 B-0,654 C-0,544 D-0,800	A-7,7/3,5 B-7,7/5,0 C-7,7/4,2 D-7,7/6,2	A (od szpit. do Piotrk.) B (ul. Świerkowa) C (pozost odc. Piotrk.) D (od cment. do Wester)
Razem ulice zbiorcze:			6,503	Pow. 41,8	B-1,667 C-2,932 D-1,454	B-10,9 C-17,6 D-9,8	
13.	3129E	m. Opoczno, ulica Mickiewicza (od ul. Piotrkowskiej do ul. Limanowskiego)	0,2633	bitumiczna	A	6,4/1,7	całość
14.	3131E	m. Opoczno, ulica Szkolna (od ul. Piotrkowskiej do ul. Staszica)	0,259	bitumiczna	A	6,3/1,6	całość
15.	3133E	m. Opoczno, ulica Przemysłowa (od ul. Leśnej do budynku MZK)	0,850	bitumiczna	B-0,450 C-0,400	B-12,2/5,5 C-12,2/4,9	B (od piotrkowskiej) C (przy ZPC)
16.	3134E	m. Opoczno, ulica Piotrkowska (od ul. Leśnej do ul. Leśnej)	1,3675	bitumiczna	C	7,9/10,8	całość
17.	3137E	m. Opoczno, ulice Dworcowa, Kossaka (od dworca PKS do ul. Westerplatte)	0,7233	bitumiczna	B-0,2393 C-0,484	B-7,6/1,8 C-7,6/3,7	B (Dworcowa) C (Kossaka)
18.	3138E	m. Opoczno, ulica Słowackiego (od ul. Biernackiego do ul. Piotrkowskiej)	0,255	bitumiczna	B	8,3/2,1	całość
Razem ulice lokalne:			3,7181	Pow. 32,1	B-0,9443 C-2,2515	B-9,4 C-19,4	
OGÓŁEM G, Z i L:			16,1856	Pow. 122,9	B-5,0363 C-7,6055 D-2,5715	B-49,6 C-50,3 D-16,2	

TABL. 6. WYKAZ DRÓG KRAJOWYCH

	NUMER DROGI	PRZEBIEG	DŁUGOŚĆ			SZER. JEZDNI (MB)	POW. JEZDNI (TYS.M2)	KLASA DROGI
			OGÓŁEM (KM)	W TYM				
				ZAMIEJSKIE	MIEJSKIE			
1	12	SIERADZ – PIOTRKÓW TRYB. – OPOCZNO – RADOM	37,7	30,5	7,2	7,2	274	GP
2	48	TOMASZÓW MAZ. – INOWŁÓDZ – ODRZYWÓŁ	14,9	14,9	–	5,2	77	G
3	74	SULEJÓW – ŻARNÓW – KIELCE	23,8	23,8	–	6,2	154	GP

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Krajowych w Opolu.

klasy techniczne dróg (Dz.U z 1999 Nr 43 poz. 430)

GP – główne ruchu przyspieszonego, G – główne

Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie szacuje, iż na 343,443 km dróg powiatowych około 68,4 % kwalifikuje się do modernizacji lub przebudowy, gdyż nie spełniają standardów, jakie powinny spełniać drogi powiatowe, z tego 27 % to drogi klasy głównej – minimalna szerokość powinna wynosić 6 m, a 18,8 % to drogi, których szerokość jezdni jest mniejsza od 5 m.

TABL. 7. DŁUGOŚĆ DRÓG POWIATOWYCH W ROZBICIU NA GMINY

GMINY	Drogi zamiejskie			Drogi miejskie		
	Ogółem	o nawierzchni		Ogółem	o nawierzchni	
		twardej	gruntowej		twardej	gruntowej
w km						
RAZEM.....	327,257	299,640	27,617	16,186	16,186	-
Opoczno	65,278	64,417	0,861	11,600	11,600	-
Sławno.....	45,169	42,609	2,560	-	-	-
Białaczów.....	49,520	41,556	7,964	-	-	-
Żarnów	44,149	38,482	5,667	-	-	-
Mniszków.....	39,765	39,765	-	-	-	-
Paradyż.....	28,063	27,912	0,151	-	-	-
Poświętne	19,963	12,106	7,857	-	-	-
Drzewica	35,350	32,793	2,557	4,586	4,586	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Powiatowych w Opocznie.

Do głównych problemów, jakie występują na obszarze powiatu, związanych z drogami, zaliczyć należy:

- zły stan techniczny nawierzchni;
- brak utwardzanych chodników;
- brak odpowiedniej możliwości dla alternatywnych objazdów w przypadku zdarzeń losowych na drogach krajowych.

Potrzeby powiatu związane z drogami:

- poprawa stanu nawierzchni;
- poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę chodników;

- zwiększenie przepustowości dróg,
- stworzenie dogodnych połączeń z atrakcyjnymi miejscami turystyczno – rekreacyjnymi regionu,
- udrażnianie rowów i przepustów,
- efektywne zagospodarowanie pasów przydrożnych,
- współpraca z gminami w celu poprawy stanu dróg poprzez wspólną realizację robót na drogach powiatowych.

Sytuację związaną z gospodarką wodno-ściekową na terenie Powiatu Opoczyńskiego można uznać za dobrą. Na koniec 2005 roku gminy Paradyż, Poświętne, Białaczów, Sławno oraz Gmina i Miasto Drzewica posiadały dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, pokrywającą w 100 % zapotrzebowanie na wodę. Podobnie sytuacja wygląda w gminie Mniszków, gdzie sieć wodociągowa pokrywa zapotrzebowanie na wodę w 99 %. W mieście i gminie Opoczno długość sieci wodociągowej wynosi 172,9 km, w tym w mieście 42,3 km.

Długość wodociągów w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

TABL. 8. WODOCIĄGI W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH W 2006 R.
Stan w dniu 31 XII

GMINA	Wodociągi długość sieci w km
Ogółem	938,6
Drzewica	165,7
Opoczno	172,9
Białaczów	83,2
Mniszków	99,2
Paradyż.....	82,4
Poświętne	77,8
Sławno.....	115,3
Żarnów	142,1

Na terenie powiatu istnieje 46 głównych ujęć wód podziemnych i studni. Ich rozkład na poszczególne gminy przedstawia się następująco:

- w gminie Opoczno - 16
- w gminie Paradyż - 4
- w gminie Drzewica - 11
- w gminie Żarnów - 4
- w gminie Poświętne - 2
- w gminie Białaczów - 3
- w gminie Poświętne - 2
- w gminie Białaczów - 3
- w gminie Mniszków - 4
- w gminie Sławno - 2
- Kopalnia Piasku Kwarcowego Grudzeń Las (gm. Sławno).posiada ujecie wody na potrzeby własne.

W oparciu o badania terenowo – laboratoryjne stwierdzono, że stan sanitarny wodociągów oraz jakość wody z sieci nie budzą zastrzeżeń zarówno pod względem składu fizyko – chemicznego, jak też pod względem bakteriologicznym, w związku z czym woda, bez konieczności stosowania procesów uzdatniania, nadaje się do picia i celów gospodarczych.

Do potrzeb związanych z gospodarką wodno-ściekową zaliczyć należy konieczność modernizacji i rozbudowy ujęć wody oraz sieci wodociągowej poprzez wymianę urządzeń wodociagowych znajdujących się w złym stanie technicznym, budowę nowej sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców, budowę nowych oczyszczalni ścieków i rozbudowę systemu kanalizacji. Do potrzeb z zakresu gospodarki wodnej zaliczyć trzeba również konieczność zmniejszenia awaryjności sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez stosowanie nowoczesnych materiałów i rozwiązań technicznych oraz intensyfikację napraw bieżących.

Nieco odmiennie wygląda stan skanalizowania powiatu. Z obszarów, które nie posiadają kanalizacji, ścieki odprowadzane są najczęściej do lokalnych zbiorników bezodpływowych, bądź bezpośrednio do sieci kanalizacji deszczowej.

TABL. 9. SIEĆ KANALIZACYJNA W POSZCZEGÓLNYCH GMINACH
W 2006 R.
Stan w dniu 31 XII

GMINA	Długość sieci kanalizacyjnej w km
Ogółem	255,4
Drzewica	103,4
Opoczno	81,0
Białaczów.....	10,0
Mniszków.....	23,6
Paradyż.....	9,2
Poświętne	6,7
Sławno	0,0
Żarnów	21,5

Plany związane z rozwiązywaniem problemu kanalizacji powiatu oraz oczyszczania ścieków zawarte są min. w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego”. Cele i działania zawarte w w/w programie posłużą do tworzenia warunków dla takich zachowań ogółu społeczeństwa powiatu opoczyńskiego, które służyć będą poprawie stanu środowiska przyrodniczego. Realizacja celów wytyczonych w programie powinna spowodować polepszenie warunków życia mieszkańców przy zachowaniu walorów środowiska naturalnego na terenie powiatu.

Do potrzeb związanych z kanalizacją powiatu zaliczyć należy m.in.:

- pełną sanitację powiatu;
- modernizację i wymianę urządzeń;
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w niektórych zakładach;

- inwentaryzację kanalizacji opadowej pod kątem nielegalnych przyłączy;
- modernizację istniejących oczyszczalni ścieków;
- budowę systemu oczyszczania ścieków opadowych, szczególnie z terenów zurbanizowanych i przemysłowych.

Do głównych problemów zaliczyć należy m.in.:

- niekontrolowane odprowadzanie ścieków z terenów nie skanalizowanych, co prowadzi do degradacji wszelkich cieków powierzchniowych;
- przerzuty ścieków sanitarnych i technologicznych do kanalizacji deszczowej.
- niski stopień skanalizowania powiatu, zwłaszcza obszarów wiejskich.

Na obszarze powiatu funkcjonuje 6 zbiorczych oczyszczalni ścieków komunalnych w gminach: Opoczno - 2, Drzewicy, Poświętnem, Białaczowie i Żarnowie. Obok wymienionych powyżej obiektów na terenie powiatu działają także zakładowe oczyszczalnie ścieków. Obiektami tymi zarządzają następujące firmy: GERLACH S.A., Ceramika Paradyż, PPH Maratex.

Największym problemem powiatu w dziedzinie gospodarki ściekowej jest zagospodarowanie ścieków bytowych pochodzących z wiejskich osad i miejscowości. Wraz ze wzrostem liczby przyłączy wodociągowych, a co za tym idzie wzrostem zużycia wody, wzrasta także ilość wytwarzanych ścieków. Tymczasem liczba oczyszczalni ścieków i istniejąca kanalizacja nie są w stanie zaspokoić podstawowych potrzeb mieszkańców w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków.

Powiat opoczyński, w zakresie gospodarki odpadami, posiada opracowany „Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego”, który jest częścią „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego”.

Wobec faktu, że powiat opoczyński jest powiatem o strukturalnie wiejskim charakterze, to do głównych obszarów problemowych należy zaliczyć kwestie związane z odpadami komunalnymi oraz odpadami z produkcji rolnej.

Aktualnie odpady z obszaru powiatu gromadzone są na trzech składowiskach zlokalizowanych w miejscowościach: Różanna gmina Opoczno, Domaszno gmina Drzewica oraz Sławno Kolonia gmina Sławno.

Ze szczegółowej charakterystyki tych obiektów przedstawionej w „Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego” wynika, że najlepsze wyposażenie technologiczne posiadają składowiska odpadów w Sławnie Kolonii i Różannie.

Na terenie powiatu funkcjonuje w ograniczonym zakresie system selektywnej zbiórki odpadów użytecznych. Selektywna zbiórka odpadów prowadzona jest na terenie powiatu przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Opocznie.

Innym problemem odnoszącym się zarówno do ochrony środowiska, jak i gospodarki odpadami, jest kwestia materiałów budowlanych zawierających azbest. Odpady zawierające azbest powstają głównie w budownictwie, w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych lub remontowych w budownictwie komunalnym jak i przemysłowym. Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich deponowanie na składowiskach odpadów.

Jeśli chodzi o kwestię odpadów niebezpiecznych to, na terenie powiatu opoczyńskiego zbiórka odpadów niebezpiecznych prowadzona jest jedynie przez gminę Paradyż.

Bardzo istotnym problemem, występującym na terenie powiatu opoczyńskiego są również nielegalne składowiska, przede wszystkim odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych.

Do głównych problemów związanych z gospodarką odpadową, jakie występują na obszarze powiatu, zaliczyć należy:

- występowanie dzikich wysypisk odpadów;
- konieczność likwidacji pokryć azbestowych;
- brak większej ilości punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych;
- nieprecyzyjna informacja i brak realizacji obowiązku przyjmowania opakowań po nawozach i środkach ochrony roślin;
- niski stopień wykorzystania przepisów wykonawczych i egzekucyjnych nałożonych kompetencyjnie na organy gminne oraz jednostki kontrolne;
- niewystarczające stosowanie mechanizmów kontrolnych oraz edukacyjnych w celu zmniejszenia procederu nielegalnego porzucania odpadów;

- spalanie odpadów w paleniskach domowych i na powierzchni ziemi.

Gazyfikacja powiatu opoczyńskiego jest niezadowalająca. Jediną gminą w powiecie, która jest w 89 % zgazyfikowana to gmina Sławno. Potrzeby związane z zaopatrzeniem w gaz w mieście Opoczno pokryte są w 54 %, podczas gdy w gminie Opoczno zaledwie 1%. Prace mające na celu gazyfikację prowadzone były w Żarnowie (obecnie z gazu korzysta około 160 mieszkańców gminy, dalsze prace zostały przerwane ze względu na brak środków finansowych), natomiast pozostałe gminy są na etapie opracowywania koncepcji lub projektów budowlanych. Wynika stąd, że gazyfikacja stanowi poważny problem w powiecie.

Zasilanie powiatu opoczyńskiego ma miejsce za pośrednictwem 3 stacji elektroenergetycznych. Wykorzystanie mocy wynosi 50%, istnieją więc znaczne rezerwy, które w razie potrzeby pozwoliłyby na dwukrotny wzrost zapotrzebowania mocy i energii. Również możliwości przesyłowe przekraczają aktualne potrzeby powiatu.

Ocenia się jednak, że znaczny wzrost uprzemysłowienia powiatu, a zwłaszcza gmin Paradyż, Mniszków i Sławno, wymagałby budowy nowej stacji elektroenergetycznej. Ponadto w niektórych wsiach leżących na terenach gmin Opoczno, Mniszków i Poświętne istnieją ograniczone możliwości zwiększenia dostawy energii elektrycznej o odpowiednich parametrach, co wiąże się z zastosowaniem przestarzałych obecnie standardów zapotrzebowania mocy i energii elektrycznej.

Głównym źródłem zaopatrzenia powiatu opoczyńskiego w ciepło są kotłownie lokalne i indywidualne. Na terenie gmin Sławno i Paradyż w ogóle nie istnieją sieci ciepłownicze. Również w gminie Żarnów nie ma sieci ciepłowniczej. Jej mieszkańcy korzystają z własnych systemów grzewczych, które najczęściej stanowią piece CO na drewno, węgiel i koks.

Własność nieruchomości

W ogólnej powierzchni powiatu wynoszącej 104,0 tys. ha, dominuje własność osób fizycznych – 72,7%, tj. 75,1 tys. ha. Grunty Skarbu Państwa zajmują 23,9% ogólnej powierzchni powiatu, grunty gmin i związków międzygminnych – 1,4%, wspólnoty gruntowe – 1,3%, a grunty spółek handlowych i inne – 0,9%.

Tabl. 10. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW
Stan w dniu 1 I 2008 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierz- chnia ogółem	Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrze- wienia i zakrze- wienia	Grunty zabudo- wane i zurbani- zowane	Grunty pod wodami	Nie- użytki	Tereny różne
	w ha						
Razem	104 019	67 013	32 323	3 423	795	436	29
udział w powierzchni ogółem (%)	100	64,4	31,1	3,3	0,8	0,4	0,0
Grunty Skarbu Państwa .	24870	1808	19940	2256	786	60	20
Grunty gmin i związków międzygminnych	1439	537	113	766	-	22	1
Grunty osób fizycznych .	75103	63048	11541	225	7	281	1
Grunty spółdzielni	128	108	5	8	-	7	-
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	153	109	5	19	-	13	7
Wspólnoty gruntowe	1314	676	562	29	-	47	-
Grunty powiatów z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie	52	21	10	20	-	1	-
Grunty województwa z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie	3	-	-	1	2	-	-
Grunty spółek prawa handlowego, partii politycznych i inne	957	706	147	99	-	5	-

Źródło: zestawienie zbiorcze danych z ewidencji gruntów i budynków według stanu w dniu 1.01.2008 r.
Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Łodzi, Łódź 2008.

Z punktu widzenia form użytkowania gruntów w powiecie przeważają użytki rolne stanowiąc 64,4% ogólnej powierzchni powiatu. Znaczną część obszaru zajmują grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia – 31,1%. Grunty zabudowane stanowią 3,3% powierzchni ogólnej.

Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Obiekty dziedzictwa kulturowego powiatu zostały opisane w punkcie Rys kulturowy. Obiekty te z uwagi na niezadowalający stan oraz dużą wartość kulturową, historyczną a więc i turystyczną wpływającą na atrakcyjność powiatu w większości wymagają renowacji.

Na niewystarczająco zadowalający stan obiektów dziedzictwa kulturowego wpływa m.in.:

- brak pieniędzy na poziomie państwa i samorządu oraz niski poziom życia (dochodów), co powoduje przeznaczenie posiadanych środków na inne cele niż konserwacja zabytków,
- problem w uzyskaniu odpowiedniej jakości materiałów jak i wyłonienie wykonawcy do konserwacji i budowy,
- brak dostatecznej i kompleksowej wiedzy o wartościach dziedzictwa kulturowego, która mogłaby stanowić podstawę do podejmowania decyzji zarówno na poziomie strategicznym, jak i operacyjnym,
- konieczne są działania zmierzające do rewaloryzacji zasobu dziedzictwa kulturowego oraz działania przeciwdziałające degradacji wartościowych historycznych struktur przestrzennych oraz wartościowych historycznych obiektów.

Jednak Samorząd Powiatu na miarę możliwości finansowych stara się na bieżąco przeprowadzać mniejsze inwestycje o charakterze renowacyjnym w tym zakresie. Liczne zaniedbania występują głównie w infrastrukturze technicznej

obiektów zlokalizowanych w zabytkowym centrum Opoczna. W szczególności zły stan techniczny dotyczy ulic i chodników, budynków będących własnością miasta, pełniących funkcje mieszkaniowe i użytkowe, parków i terenów miejskiej zieleni, pomników i innych obiektów. Istniejący stan rzeczy rzutuje negatywnie na wizerunek całego miasta. Rewitalizacji wymaga również zespół pałacowy w Białaczowie.

Uwarunkowania ochrony przyrody

Do głównych problemów powiatu związanych z ochroną środowiska, zaliczyć należy:

- istnienie oraz powstawanie kolejnych dzikich wysypisk, poprzez nielegalne porzucanie odpadów,
- bezpośrednie odprowadzanie ścieków komunalnych z nieruchomości do wód powierzchniowych lub do ziemi (dotyczy terenów nie skanalizowanych),
- funkcjonowanie przestarzałych instalacji technologicznych i kotłowni zakładowych;
- niski poziom selektywnej zbiórki odpadów na obszarze kilku gmin,
- występowanie kłusownictwa i dewastacji w lasach oraz na wodach powierzchniowych;
- nierozstrzygniętą kwestię likwidacji pokryć azbestowych oraz nierozwiązaną sprawę zbiórki odpadów niebezpiecznych powstających w gospodarstwach domowych,
- niską świadomość ekologiczną rolników nt. zagrożeń dla środowiska wynikającą z intensywnej i nieprzemyślanej gospodarki rolnej,
- duże obciążenie emisjami miasta Opoczna, szczególnie w okresie grzewczym (emisje energetyczne i komunikacyjne),
- spalanie w paleniskach domowych odpadów innych niż dopuszczone do tego celu (papier, tektura, drewno),
- złą jakość wód powierzchniowych i ich deficyt w sezonach letnich (słaby system retencji).

Główne potrzeby z zakresu ochrony środowiska na terenie Powiatu:

- wzrost dostępności mieszkańców i inwestorów do zbiorczych systemów kanalizacyjnych i obniżenie ilości nielegalnych zrzutów ścieków do środowiska,
- realizacja obiektów gospodarki wodnej o charakterze przeciwpowodziowym i retencyjnym,
- tworzenie systemów selektywnej zbiórki odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych)
- modernizacja lub budowa istotnych obiektów gospodarki odpadami (punkty zbierania odpadów, centra segregacji i składowania),
- modernizacja lub wymiana urządzeń grzewczych i technologicznych w kotłowniach;
- promowanie rozwiązań energooszczędnych oraz prowadzenie termomodernizacji budynków,
- realizacja inwestycji mających wpływ na obniżanie emisji komunikacyjnych (remonty dróg, likwidacja zatorów komunikacyjnych),
- zwiększenie świadomości społeczności lokalnej nt. roli lasów w całej strukturze przyrodniczo – gospodarczej regionu,
- kontynuowanie planowej gospodarki w kompleksach leśnych,
- tworzenie kolejnych obiektów i terenów objętych szczególną ochroną ze względu na duże walory przyrodnicze,
- prowadzenie wszechstronnej i wielokierunkowej edukacji ekologicznej.

2.3. Sfera społeczna

Ludność, stan i struktura według płci oraz wieku

Powiat opoczyński zamieszkiwało na koniec 2007 roku 78473 osoby, co stanowi ok. 3,0% populacji województwa łódzkiego. Jest on obok powiatów: bełchatowskiego, kutnowskiego, łowickiego, pabianickiego, piotrkowskiego, radomszczańskiego, sieradzkiego, tomaszowskiego, zgierskiego jednym z większych

pod względem ludności. W strukturze mieszkańców większość zamieszkuje obszary wiejskie. Wskaźnik urbanizacji jest tu niższy niż przeciętnie w województwie.

TABL. 11. LUDNOŚĆ POWIATU OPOCZYŃSKIEGO NA TLE WOJEWÓDZTWA
Stan na 31 XII 2007 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo łódzkie	Powiat opoczyński
Ludność ogółem.....	2 555 898	78 473
w tym:		
mężczyźni.....	1 216 266	38 962
kobiety.....	1 339 632	39 511
Ludność powyżej miastach powyżej % ogółu ludności	64,4	34,5
Ludność na 1 km ²	141	141
Kobiety na 100 mężczyzn	110	101

Liczba mieszkańców powiatu podlega nieznacznej tendencji spadkowej, natomiast utrzymuje się równowaga płci.

Przyrost naturalny w powiecie ma charakter dodatni, co oznacza nadwyżkę liczby urodzeń nad liczbą zgonów. Wpływ na to ma dodatni przyrost na terenie gminy Opoczno.

Wskaźnik przyrostu naturalnego ilustruje poniżej zamieszczona tabela.

TABL.12. WSKAŹNIKI PRZYROSTU NATURALNEGO W SKALI POWIATU
OPOCZYŃSKIEGO, W PODZIALE NA GMINY W 2007 R.

Wyszczególnienie	Przyrost naturalny	
	w liczbach bezwzględnych	na 1000 ludności
Województwo	-7990	-3,1
Powiat Opoczyński	20	0,2
Gmina Drzewica	-5	-0,4
Gmina Opoczno	101	2,8
Gmina Białaczów	-25	-4,1
Gmina Mniszków	-2	-0,4
Gmina Paradyż.....	-11	-2,4
Gmina Poświętne	-16	-4,7
Gmina Sławno.....	0	0
Gmina Żarnów	-31	-4,9

Powiat charakteryzuje ujemne saldo ruchu wędrownego, który jest główną przyczyną ubytku mieszkańców.

Ludność powiatu należy do relatywnie młodych, znajduje się w czołówce pod względem udziału ludności w wieku do 24 lat. Jednak w skali powiatowej społeczeństwo należy uznać za starzejące się. Decyduje o tym zwłaszcza stosunkowo duży odsetek liczby mieszkańców w wieku od 30 do 59 lat przy jednocześnie niskim odsetku dzieci do 6 roku życia, oscylującym w granicach 7,5%. Niepokojąco niski jest również odsetek młodzieży w wieku 13 – 18 lat.

TABL. 13. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA LUDNOŚCI W 2007 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wiek			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	Przedpro- dukcyjny	Produkcyjny	Poproduk- cyjny	
Województwo łódzkie.....	463423	1634443	458032	57
Powiat opoczyński.....	17492	48095	12886	64

Powiat charakteryzuje się wyższym niż przeciętnie w regionie odsetkiem mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym: 22,3% wobec 18,1%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym jest natomiast niższy – 16,4%, podczas gdy w województwie – 17,9%, podlega jednak tendencji wzrostowej. Podkreślić należy wyższy niż średnia wojewódzka wskaźnik osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Poziom wykształcenia mieszkańców

Struktura ludności w wieku powyżej 13 lat według poziomu wykształcenia przedstawia tabela 14.

TABL. 14. LUDNOŚĆ W WIEKU POWYŻEJ 13 LAT WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo łódzkie	Powiat opoczyński
Ogółem	2253420	65746
Poziom wykształcenia:		
wyższe	208100	3601
policealne	69830	1455
średnie zawodowe	428422	10355
średnie ogólnokształcące	215373	4131
zasadnicze zawodowe	473350	15458
podstawowe ukończone...	726945	25053
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego.....	99958	5218
nieustalony	31442	457

Dane pochodzą z Narodowego Spisu Ludności z 2002 roku z uwagi na fakt, że nie podjęto po 2002 roku żadnych badań poziomu wykształcenia ludności. Zauważalną zmianą w stosunku do 2002 r. jest wzrost liczby osób studiujących, z uwagi na uruchomienie w Opocznie punktów konsultacyjnych i filii uczelni wyższych: Wyższej Szkoły Humanistyczno – Ekonomicznej w Łodzi oraz Akademii Górniczo – Hutniczej w Krakowie, co dodatnio wpłynie na poziom wykształcenia mieszkańców.

Najwyższy odsetek ludności w strukturze wykształcenia powiatu stanowią osoby z wykształceniem podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. W dalszej kolejności plasują się osoby posiadające wykształcenie średnie. Podkreślić należy stosunkowo mały odsetek osób legitymujących się dyplomem ukończenia uczelni wyższej – 5,5% wobec 9,2% przeciętnie w skali województwa.

Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym poziom bezpieczeństwa

Warunki i jakość życia mieszkańców gminy determinowane są szeregiem różnych czynników, z których jednym z najważniejszych są warunki mieszkaniowe. Istniejące warunki mieszkaniowe w powiecie nie odbiegają zasadniczo od przeciętnych warunków mieszkaniowych w całym regionie łódzkim. Występuje natomiast istotne zróżnicowanie jakości zasobów na obszarze miast i obszarze wiejskim powiatu.

Zasoby mieszkaniowe powiatu w końcu 2002 r. (według danych NSP) wynosiły 21966 mieszkań o łącznej powierzchni 1607,2 tys. m² i 80946 izbach.

W latach 1989-2002 odnotowano istotny przyrost mieszkań, izb i powierzchni użytkowej (większy w mieście niż na wsi).

TABL. 15. PRZYROST MIESZKAŃ ZAMIESZKANÝCH W LATACH 1989-2002

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przyrost w latach 1989-2002	1988=100
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE		
Mieszkania w tys.	33,0	103,9
Izby w tys.	400,5	115,1
Powierzchnia użytkowa w tys. m ²	10870,0	124,0
POWIAT OPOCZYŃSKI		
Mieszkania w tys.	1,4	106,7
Izby w tys.	15,6	123,6
Powierzchnia użytkowa w tys. m ²	406,4	133,5

Ź r ó d ł o: Raport z Wyników Spisów Powszechnych (Województwo Łódzkie), Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2003, Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2003 oraz obliczenia własne.

Szybsze tempo przyrostu powierzchni mieszkań i liczby izb w nich się znajdujących to wynik dokonanej w latach 1989-2002 wymiany starej substancji mieszkaniowej i oddawaniu do użytku mieszkań większych niż poprzednio oraz rozbudowy mieszkań już istniejących.

Tempo przyrostu liczby mieszkań, izb i powierzchni użytkowej było w omawianym okresie zdecydowanie wyższe niż w województwie. Według danych bilansowych z końca 2006 r. zasoby mieszkaniowe powiatu to 24769 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 1804,4 tys. m², 91,8 tys. izb.

Sytuację mieszkaniową i poziom warunków najpełniej obrazują wskaźniki określające zaludnienie mieszkań oraz stopień ich wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne.

Generalnie, w ciągu ostatnich lat wyposażenie mieszkań w instalacje uległo zdecydowanej poprawie. Sygnalizowana wcześniej stopniowa wymiana substancji mieszkaniowej to prawie zawsze oddawanie do użytku mieszkań wyposażonych w komplet instalacji w miejsce mieszkań tych instalacji pozbawionych.

TABL. 16. WSKAŹNIKI JAKOŚCI ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH
Stan w maju 2002 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo łódzkie	Powiat opoczyński
Przeciętna:		
liczba izb w 1 mieszkaniu	3,5	3,7
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	64,2	73,2
Przeciętna liczba osób:		
w 1 mieszkaniu	3,0	3,6
na 1 izbę	0,9	1,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	21,5	20,2
Odsetek mieszkań wyposażonych w:		
wodociąg	93,2	85,5
ustęp	82,5	68,9
łazienkę	80,7	70,2
ciepłą bieżącą wodę	77,5	63,7

Ź r ó d ł o: Raport z Wyników Spisów Powszechnych (Województwo Łódzkie), Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2003 oraz obliczenia własne.

Powiat jako całość charakteryzuje się stopniem wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje, wyraźnie wyższym od rejestrowanego w całym regionie łódzkim. Wynika to jednak wyłącznie z sytuacji w mieście Opoczno, ponieważ na obszarach wiejskich poziom wyposażenia w instalacje jest znacznie odbiegający in minus od poziomu wojewódzkiego.

O kondycji życia mieszkańców, jego potencjale rozwojowym i atrakcyjności zewnętrznej świadczy poziom życia i bezpieczeństwa mieszkańców oraz stan i jakość infrastruktury społecznej. Potencjał społeczności zależy bezpośrednio od najbliższych udogodnień i uwarunkowań codziennej egzystencji. Poczucie komfortu oraz bezpieczeństwa jest subiektywną wartością, z którą wiążą się następujące czynniki:

- wysokość dochodów,
- warunki pracy,
- dostępność do ośrodków edukacji,
- dostęp do placówek kultury,
- dostęp do placówek ochrony zdrowia,
- poziom bezpieczeństwa.

Władze powiatu czynią wiele starań, aby zapewnić wysoki poziom życia mieszkańców, zaspokoić ich potrzeby bytowe i poczucie bezpieczeństwa.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców Powiatu Opoczyńskiego czuwa 138 funkcjonariuszy policji. W swojej pracy mają oni do dyspozycji 21 radiowozów. W okresie kilku ostatnich lat wzrosła nieznacznie liczba popełnianych przestępstw na terenie powiatu, jednak rzeczą o wiele bardziej niepokojącą jest gwałtowny wzrost popełnianych przestępstw przez nieletnich.

Najczęściej popełnianymi przestępstwami są kradzieże cudzej rzeczy oraz kradzieże z włamaniem.

W celu poprawy stanu oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Powiatu Opoczyńskiego oraz w celu stworzenia powiatowego systemu monitorowania, planowania i koordynacji działań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego Powiatowa Komenda Policji w Opocznie opracowuje coroczny „Plan Przedsięwzięć Komendy Powiatowej Policji w Opocznie”. Plan ten jest opracowywany w zależności od występujących zagrożeń i rodzaju przestępczości. Zadania zawarte w/w Planie

mają swoje odzwierciedlenie w Powiatowym Programie Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego „Bezpieczny Powiat” .

W tabelach przedstawiono podstawowe dane, opisane powyżej, dotyczące poziomu bezpieczeństwa publicznego w powiecie.

TABL. 17. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWANYCH W 2005 R.

	Ogółem	O charakterze kryminalnym	Gospodarcze	Drogowe
Powiat Opoczyński	940	236	196	508

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Opocznie.

TABL. 18. WSKAŹNIK WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH W 2005 R.

	Ogółem	O charakterze kryminalnym					Gospo- darcze
		Razem	w tym				
			zabój- stwo	kradzież rzeczy	kradzież z włamaniem	w tym kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	
	w procentach						
Powiat Opoczyński	73,3	53,6	-	21,1	26,3	69,4	96,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Opocznie.

TABL. 19. OCHRONA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO POLICJANTÓW 2005 R.

Ilość policjantów	Ilość samochodów	Ilość motocykli	Areszt
138	21	4	5 cel, 8 miejsc

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Opocznie.

TABL. 20. PRZESTĘPCZOŚĆ, WSKAŹNIK DYNAMIKI, WYKRYWALNOŚĆ PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU

Rok	Ilość przestępstw ogółem	Przestępstwa wśród nieletnich	Wskaźnik dynamiki przestępstw	Wykrywalność przestępstw w %
2005	940	65	102,3	73,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Opocznie.

Oświata i pomoc społeczna

Powiat opoczyński jest organem prowadzącym dla następujących szkół i placówek:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie
 - Liceum Ogólnokształcące im. S. Żeromskiego
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
 - Liceum Profilowane
 - Internat
- Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie
 - Szkoła Podstawowa Specjalna
 - Gimnazjum Specjalne
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
 - Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Stanisława Staszica w Opocznie,
 - Liceum Ogólnokształcące
 - Technikum Ekonomiczne
 - Technikum Handlowe
 - Technikum Ceramiczne
 - Liceum Ekonomiczne
 - Liceum Profilowane
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
 - Technikum Mechaniczne dla Dorosłych
 - Technikum Handlowe dla Dorosłych

- Technikum Uzupełniające dla Dorosłych
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy,
 - Liceum Ogólnokształcące
 - Liceum Profilowane
 - Technikum
- Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
 - Liceum Profilowane
 - Technikum Uzupełniające dla Dorosłych,
 - Szkoła Policealna dla Dorosłych,
 - Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Zespół Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gość.,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
 - Technikum Mechanizacji Rolnictwa na podbudowie szkoły zasadniczej (dla młodzieży)
 - Liceum Profilowane
 - Zaoczne Technikum Mechaniczne dla Dorosłych
 - Technikum Mechaniczne (na podbudowie gimnazjum)
 - Technikum Agrobiznesu (na podbudowie gimnazjum)
 - Internat
 - Szkoła Policealna
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opocznie,
- Powiatowy Ośrodek Metodyczny i Kształcenia Ustawicznego w Opocznie.

W powiecie funkcjonują również następujące szkoły i placówki niepubliczne:

- Prywatne Zaoczne Technikum Uzupełniające dla Dorosłych w Opocznie,
- Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych ZDZ w Opocznie,
- Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych ZDZ w Opocznie

- Zaoczne Technikum Uzupełniające Budowlane ZDZ w Opocznie
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Niepubliczna Zakładu Doskonalenia w Łodzi z siedzibą w Opocznie,
- Zaoczna Prywatna Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatne Zaoczne Technikum Fryzjerskie dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatna Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Opocznie,
- Prywatne Technikum Mechaniczne dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatne Liceum Profilowane w Opocznie,
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatne Technikum Elektryczne dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatne Technikum Budowlane dla Dorosłych w Opocznie,
- Prywatne Technikum Uzupełniające dla Dorosłych w Opocznie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Opocznie,
- Zaoczne Technikum Uzupełniające Odzieżowe Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Łodzi z siedzibą w Opocznie,
- Prywatne Technikum Mechaniczne dla Dorosłych w Mroczkowie Gościnnym,
- Prywatna Szkoła Policealna dla Dorosłych w Mroczkowie Gościnnym,
- Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Miedznej Drewnianej,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące w Miedznej Drewnianej,
- Ośrodek Szkolenia BHP i innych szkoleń doskonalących B&R w Opocznie,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego w Opocznie,
- Szkoła Języków Obcych w Opocznie,
- Ośrodek Kształcenia Zawodowego Nr 18 w Opocznie,
- Świetlica Środowiskowa PKPS, w Opocznie,
- Prywatna Szkoła Policealna w Poświętnem,
- Szkoła Policealna w Opocznie,
- Centrum Informatyki w Opocznie,
- Ośrodek Szkoleniowy „A.T.” s. c. w Opocznie,
- Ośrodek Oświatowo-Wychowawczy „Bartek” w Opocznie,
- Prywatna Szkoła Języków Obcych „Linguist” w Opocznie,
- Prywatna Szkoła Języków Obcych „Big Ben” w Opocznie.

TABL. 21. DEMOGRAFIA UCZNIÓW W SZKOŁACH, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST POWIAT

SZKOŁY	Rok szkolny				
	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
Razem	3029	3255	3.136	2.960	2.820
Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie	1.152	1.192	1.020	902	871
Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie	145	127	111	113	109
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy	223	237	216	205	203
Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie	228	247	231	254	266
Zespół Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gość.	274	338	488	502	463
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Opocznie	1.007	1.114	1.070	984	908

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego .

TABL. 22. KWALIFIKACJE ZAWODOWE NAUCZYCIELI I ILOŚĆ ETATÓW (INFORMACJE WŁASNE STAN NA 10.09.2005)

POSIADANE KWALIFIKACJE	Stopień awansu zawodowego nauczyciela												Ogółem
	Stażysta			Kontraktowy			Mianowany			Dyplomowany			
	Mias-to	Wieś	Ra-zem	Mias-to	Wieś	Ra-zem	Mias-to	Wieś	Ra-zem	Mias-to	Wieś	Ra-zem	
doktor, magister z przyg. pedagogicznym	4	3	7	20	12	32	59	20	79	56	1	57	175
Magister z przyg. pedagogicznym, licencjat z przyg. pedagogicznym	5	0	5	3	2	5	1	2	3	0	0	0	13
licencjat bez przyg. pedagogicznego	0	0	0	0	1	1	0	3	3	0	0	0	4
Inne kwalifikacje	2	0	2	1	0	1	1	0	1	0	0	0	4
Łącznie	11	3	14	24	15	39	61	25	86	56	1	57	196

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego .

Infrastruktura szkolna obejmuje sześć rozbudowanych obiektów szkolnych, w których mieszczą się szkoły ponadgimnazjalne oraz pomieszczenia internatu przy

Zespole Szkół Ogólnokształcących w Opocznie, w których funkcjonują: Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Opocznie oraz Powiatowy Ośrodek Metodyczny i Kształcenia Ustawicznego w Opocznie.

W budynkach oświatowych realizowane są remonty i inwestycje zgodnie z potrzebami oraz w miarę posiadanych środków finansowych. Z powodu nie najlepszego stanu budynków i pomieszczeń oraz ich nieekonomiczności wynikającej z braku termoizolacji, koniecznym jest dokonanie w następnych latach kolejnych modernizacji oraz remontów.

Działalność kulturalna i sportowa

Upowszechnianiem działalności kulturalnej, sportowej i turystycznej zajmują się organizacje pozarządowe, których łączna liczba wynosi ponad 200.

Powiat Opoczyński posiada dobrą bazę do upowszechniania sportu. W Opocznie funkcjonuje Kryta Pływalnia „Opoczyńska Fala” oraz hala sportowa przy Zespole Szkół Samorządowych Nr 3 w Opocznie. Nowoczesną halą sportową dysponuje również Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie oraz w Gimnazjum w Drzewicy i Gimnazjum w Żarnowie. W końcowym etapie jest budowa hali gimnastycznej w Białaczowie.

Największą sieć przyszkolnych hal sportowych posiada gmina Sławno, w której obiekty takowe znajdują się przy szkołach w Kamieniu, Szadkowicach, Sławnie, Kunicach, Prymusowej Woli

W planach jest wybudowanie stadionu lekkoatletycznego przy ZSS Nr 3 w Opocznie.

Atrakcją sportową powiatu jest górski tor kajakowy w Drzewicy, zmodernizowany w 2005 r. z rynną o długości 194 m. Tor spełnia wszystkie normy dotyczące organizacji zawodów najwyższej rangi z mistrzostwami świata włącznie.

Ochrona zdrowia

Zadaniem SP ZOZ Szpitala Rejonowego w Opocznie, jako placówki publicznej, jest zapewnienie opieki zdrowotnej mieszkańcom całego powiatu opoczyńskiego, jednakże nie powinno się używać sformułowań wskazujących na posiadanie przez szpital wyłączności na tego rodzaju działalność, bowiem obok szpitala funkcjonują również niepubliczne jednostki świadczące usługi medyczne. Zadanie to szpital realizuje poprzez działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia oraz poprzez inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia. Obejmują one w szczególności lecznictwo stacjonarne, lecznictwo specjalistyczne, podstawową opiekę zdrowotną, pomoc doraźną, stomatologię, rehabilitację a także diagnostykę.

Problem niedofinansowania placówek ochrony zdrowia wiąże się z wycenieniem przez Narodowy Fundusz Zdrowia świadczeń zdrowotnych poniżej ich kosztów rzeczywistych, jakie ponoszą te placówki, co skutkuje zawarciem niskich kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Przyjęty system finansowania świadczeń tylko do „limitów” pogarsza jeszcze sytuację finansową. Powoduje to bowiem realizację usług, za które nikt nie zapłaci (nie można przecież odmówić udzielenia pomocy pacjentom) i tym samym powiększa już bardzo wysokie zadłużenie szpitala. Wpływa to również na jakość i kompleksowość świadczonych usług. Brak środków nie pozwala na zakup nowoczesnego sprzętu medycznego, zatrudnienia lekarzy specjalistów o specjalnościach dotąd nie oferowanych przez szpital.

Na terenie powiatu opoczyńskiego działają następujące jednostki szpitala:

1. Szpital z oddziałami szpitalnymi,
2. Dział Pomocy Doraźnej,
3. Zakład Opiekuńczo-Pielęgnacyjny,
4. Przychodnia Rejonowa w Opocznie świadcząca usługi w zakresie opieki lekarza poz, pielęgniarstwa środowiskowej, położnictwa środowiskowej oraz higieny szkolnej,
5. Gminny Ośrodek Zdrowia (GOZ) w Białaczowie z filią w Petrykozach,
6. GOZ w Mniszkowie,

7. GOZ w Paradyżu,
8. GOZ w Poświętnem n/Pilicą,
9. GOZ w Sławnie,
10. Wiejski Ośrodek Zdrowia (WOZ) w Błogiem Szlacheckim,
11. WOZ w Kraśnicy,
12. WOZ w Mroczkowie Gościńnym,
13. WOZ w Skórkowicach,
14. WOZ w Szadkowicach,
15. WOZ w Wójcinie,
16. Przychodnia Specjalistyczna w Opocznie, na którą składają się następujące poradnie specjalistyczne: diabetologiczna, neurologiczna, reumatologiczna, gruźlicy i chorób płuc, ginekologiczno-położnicza, chirurgiczna, urazowo-ortopedyczna, okulistyczna, otolaryngologiczna, urologiczna, zdrowia psychicznego, leczenia uzależnień, stomatologiczna, chirurgii stomatologicznej a ponadto pracownie fizjoterapii,

Pozostałe placówki ochrony zdrowia funkcjonujące na terenie powiatu to:

- niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej w Opocznie i Żarnowie,
- Przychodnia Rejonowa w Drzewicy i Ośrodek Zdrowia w Radzicach podległe

Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w Nowym Mieście.

Podstawowa Opieka Zdrowotna (POZ) to zasadniczy element opieki zdrowotnej w Polsce. Świadczenia POZ ukierunkowane są na promocję i profilaktykę zdrowotną, diagnostykę schorzeń, leczenie, zapobieganie lub ograniczanie niepełnosprawności, usprawnianie oraz pielęgnację i edukację zdrowotną.

Szpital zapewnia pacjentom dostęp do świadczeń zdrowotnych codziennie w godzinach od 8.00-18.00, a po godzinie 18.00 w dni powszednie oraz w soboty, niedziele, święta i dni ustawowo wolne od pracy, gwarantuje swoim pacjentom świadczenia w ramach ambulatoryjnej i wyjazdowej opieki całodobowej

Wzmocnienie znaczenia POZ, powinno nastąpić w wyniku zacieśnienia współpracy pomiędzy lekarzem specjalistą a lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej. Wpłynie to korzystnie na wczesne rozpoznanie choroby i wdrożenie właściwego leczenia.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej należy również wypracować taki model

współdziałania lekarzy pierwszego kontaktu z opieką szpitalną, który będzie wywierał korzystny wpływ na proces leczenia i usprawniania pacjentów po przebytych zabiegach i skomplikowanych procedurach terapeutycznych.

Zadania planowane do realizacji w zakresie ochrony zdrowia powinny dotyczyć działań mających na celu usprawnienie udzielania usług medycznych poprzez :

- zapewnienie całodobowej dostępności do świadczeń zdrowotnych na równym poziomie wszystkim mieszkańcom powiatu opoczyńskiego,
- zwiększenie wachlarza usług z zakresu diagnostyki, świadczonych na terenie naszego powiatu,
- poprawa jakości i kompleksowości udzielanych świadczeń (rozszerzenie działalności medycznej o nowe specjalności i w związku z tym zakup nowoczesnego sprzętu medycznego, zatrudnienie odpowiednich specjalistów),
- promocję zdrowia i profilaktykę chorób,
- udostępnienie informacji o prawach pacjenta,
- informowanie o zasadach funkcjonowania opieki zdrowotnej.

Realizacja powyższych zadań nie tylko usprawni udzielanie usług. Pozwoli na łatwiejsze zapobieganie nowym i rozwiązywanie już istniejących problemów zdrowotnych, występujących na terenie naszego powiatu.

SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie świadczy usługi medyczne dla około 79 tys. mieszkańców powiatu. Najbliższy zakład opieki zdrowotnej znajduje się w odległości około 50 km. Nie ulega więc wątpliwości, że należy utrzymać placówki zdrowia funkcjonujące w powiecie, co wymaga dużych nakładów finansowych. Konieczne jest doposażenie w nowoczesny sprzęt medyczny, by podnieść jakość oferowanych usług oraz poprawić poziom satysfakcji pacjentów.

Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

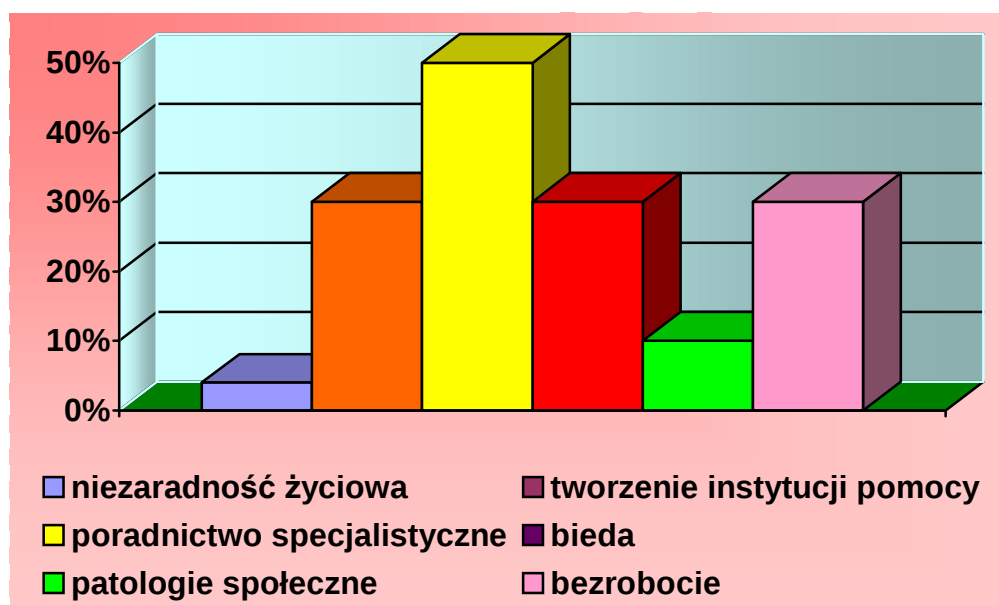
Pomocą społeczną na terenie powiatu, zajmują się Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Główne wysiłki Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie koncentrują się przede wszystkim na:

- a) pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie rehabilitacji społecznej (np. likwidacja barier architektonicznych, turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenie ortopedyczne i środki pomocnicze, sport, kultura, turystyka oraz rehabilitacja dzieci i młodzieży);
- b) pomocy rodzinom zastępczym oraz usamodzielniającym się wychowankom;
- c) utrzymaniu właściwego poziomu usług w dwóch domach opieki społecznej (Białaczów i Drzewica);
- d) udzielaniu różnego rodzaju poradnictwa dla rodzin i osób niepełnosprawnych;
- e) współpracy z ośrodkami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi i instytucjami w zakresie rozwiązywania trudnych problemów grup społecznych.

Do wykonywania zadań z pomocy społecznej Powiat Opoczyński nie posiada odpowiedniej infrastruktury odpowiadającej potrzebom w tym zakresie. Brak jest: placówek opiekuńczo-wychowawczych, mieszkań chronionych, ośrodka rehabilitacji dla dzieci i młodzieży, ośrodków wsparcia dla osób psychicznie chorych oraz placówek specjalistycznego poradnictwa.

Wykres 1: *Diagnoza problemów społecznych*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

W ostatnich latach pogłębia się problem marginalizacji, czyli ograniczenia uczestnictwa sporej grupy ludzi w określonym porządku społecznym i brak dostępu do podstawowych instytucji. W wielu przypadkach niski status społeczny przekazywany jest z pokolenia na pokolenie. Pogłębiające się trudności na rynku pracy, w tym bezrobocie oraz utrzymująca się od wielu lat niekorzystna sytuacja finansowa gospodarstw domowych, stanowią przyczynę pogorszenia się sytuacji materialnej miejscowych rodzin. Długotrwałe bezrobocie sprzyja pogłębieniu się bezradności i ubóstwa. Według opracowań GUS obecność osoby bezrobotnej w rodzinie zwiększa zagrożenie ubóstwem wśród rodzin, którym udzielono pomocy najczęściej było dotkniętych problemem braku pracy.

Rodziny wielodzietne i rodziny niepełne również mają trudności z realizacją przede wszystkim funkcji ekonomicznej i opiekuńczej. Wynika to z niskiego poziomu dochodów oraz ograniczonych możliwości poprawy sytuacji materialnej poprzez podjęcie pracy zarobkowej przez oboje rodziców w przypadku rodziny wielodzietnej i przez osobę samotnie wychowującą dzieci w przypadku rodziny niepełnej.

Dużym problemem jest także trudna sytuacja znacznej części osób starszych, które ze względu na wiek oraz stan zdrowia mają ograniczone możliwości podejmowania aktywnych działań prowadzących do poprawy ich sytuacji materialnej. Osoby te nie zawsze mogą liczyć na pomoc rodziny.

Istotną grupą społeczną wymagającą wsparcia na terenie gminy jest populacja osób niepełnosprawnych, u których dysfunkcje utrudniają egzystencję i mogą prowadzić do marginalizacji w życiu społecznym.

Pomocy tej grupie osób, poza Centrum Pomocy w Rodzinie udzielają:

- Fundacja „Ostoja”,
- Stowarzyszenie Rodziców i Opiekunów Osób Niepełnosprawnych w Opocznie.

Rynek pracy

Sytuację na rynku pracy gminy kształtują zarówno warunki zewnętrzne, jak i wewnętrzne związane przede wszystkim z koniunkturą w wiodących branżach,

tj. budownictwie i przemyśle włókienniczym oraz działaniami na rzecz pozyskiwania inwestorów. W ostatnich latach, po kilkuletnim okresie pogorszenia a następnie stabilizacji, na rynku pracy rysują się korzystne tendencje wyrażające się niewielkim wzrostem zatrudnienia – głównie w efekcie utworzenia nowych miejsc pracy – oraz ograniczeniem rozmiarów bezrobocia.

TABL. 23. PRACUJĄCY^{a/}

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2005=100
Ogółem	11322	11891	105,0
sektor:			
publiczny	4443	4736	106,6
prywatny	6879	7155	104,0
Z ogółem:			
przemysł i budownictwo	5379	5502	102,3
usługi rynkowe	2523	2819	111,7
usługi nierynkowe	3298	3459	104,9

a/ Według faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób, pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach.

Ź r ó d ł o: Rocznik Statystyczny Województwa Łódzkiego 2006, 2007

Pomimo wzrostu zatrudnienia poważny problem stanowi zjawisko bezrobocia. Na koniec 2007 roku w powiecie opoczyńskim zarejestrowanych było 6089 bezrobotnych, w tym 3252 kobiety. Stopa bezrobocia w powiecie opoczyńskim, na dzień 31 XII 2007 r. wynosiła 17,1%, przy średniej wojewódzkiej 11,5% i średniej krajowej 11,4%, co plasuje powiat w grupie powiatów województwa o dużym natężeniu bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Opocznie co 6 osoba w powiecie zawodowo czynna nie pracuje. Wśród bezrobotnych znaczną grupę stanowią osoby zamieszkujące tereny wiejskie – ponad 67 % ogółu bezrobotnych.

TABL. 24. STRUKTURA BEZROBOTNYCH W POWIECIE OPOCZYŃSKIM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007
Ogółem	7106	6089
Miasto	2326	1955
Wieś	4780	4134
w tym		
kobiety.....	3735	3252
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	322	353

Bezrobocie wśród absolwentów również jest znaczne. Z roku na rok zwiększa się również odsetek bezrobotnych absolwentów liceów ogólnokształcących. W tej grupie większość bezrobotnych stanowią młode kobiety. Nieznaczny, aczkolwiek niepokojący jest wzrost liczby absolwentów szkół wyższych, którzy pozostają w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy. W grupie tej zauważyć można istotną przewagę kobiet.

TABL. 25. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

WYKSZTAŁCENIE	2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem	7106	3735	6089	3252
wyższe	341	254	394	294
policealne i średnie zawo- dowe	1155	698	1418	816
średnie ogólnokształcące	697	513	806	597
zasadnicze zawodowe	1884	909	2267	1072
gimnazjalne i poniżej	2012	878	2221	956

Wśród bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opocznie przeważają ludzie młodzi. Łącznie osoby do 34 roku życia stanowią prawie połowę ogółu bezrobotnych.

TABL. 26. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG WIEKU

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem	7106	3735	6089	3252
18-24	1762	950	1270	706
25-34	2051	1213	1740	1077
35-44.....	1410	807	1232	696
45-54	1543	680	1416	677
55-59	301	85	385	96
60-64.....	39	0	46	0

Dużym problemem w Powiecie Opoczyńskim jest bezrobocie długookresowe. Osoby bezrobotne powyżej 24 miesięcy, uznawane za zagrożone wykluczeniem społecznym, stanowią ponad 30,1 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W grupie tej znowu przeważają kobiety. Z kolei osoby pozostające bez pracy od 12 do 24 miesięcy stanowią 11,9 % zarejestrowanych. Łącznie te dwie grupy stanowią ponad 42 % ogółu bezrobotnych w powiecie.

TABL. 27. STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2007	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem	7106	3735	6089	3252
do 1 miesiąca	404	171	514	250
1-3.....	888	396	1076	541
3-6.....	958	493	861	434
6-12.....	1033	528	1082	524
12-24	1082	553	722	401
powyżej 24 miesięcy	2741	1594	1834	1102

2.4. Sfera ekonomiczna

Powiat Opoczyński ma charakter rolniczo - przemysłowy. Gospodarkę powiatu stanowi całokształt prowadzonej działalności gospodarczej w naszym regionie. Działalność ta polega na wytwarzaniu dóbr i świadczeniu usług zgodnie z zapotrzebowaniem ludności. Najprostszy podział gospodarki powiatu wyróżnia trzy sfery działalności: rolnictwo, przemysł i usługi.

Rolnictwo jest jedną z najstarszych i podstawowych dziedzin gospodarki w naszym powiecie. Większość terenów rolnych powiatu opoczyńskiego stanowią indywidualne gospodarstwa rolne, wśród których dominują gospodarstwa małe.

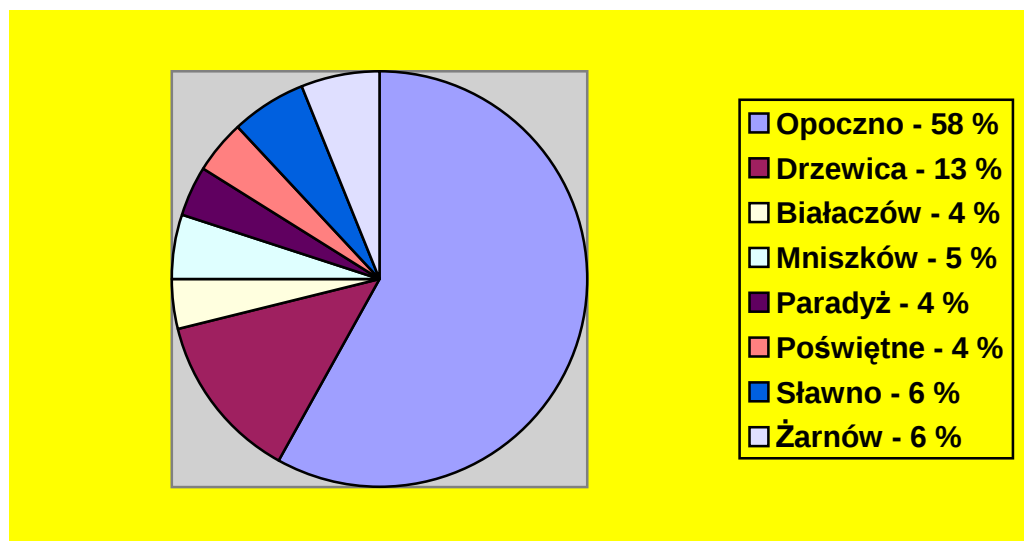
Według danych Urzędu Statystycznego w Łodzi na terenie powiatu opoczyńskiego na koniec 2007 r. funkcjonowało 4701 podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON, w tym 230 podmiotów sektora publicznego oraz 4471 podmiotów sektora prywatnego.

Występujące w powiecie podmioty gospodarcze to: spółdzielnie – 29, spółki prawa handlowego - 117, spółki cywilne - 274, fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne – 143, zakłady osób fizycznych – 3774, głównie jednoosobowe podmioty nie tworzące nowych miejsc pracy i mające minimalny wpływ na zmniejszenie bezrobocia.

Znacząca większość podmiotów gospodarczych prowadzących działalność produkcyjną skupiona jest na terenie miasta i gminy Opoczno, gdzie istnieje około 55% funkcjonujących w powiecie podmiotów gospodarczych.

Znacznie mniejszym ośrodkiem gospodarczym jest drugie miasto powiatu oraz gmina Drzewica, w której zlokalizowane jest prawie 15% podmiotów gospodarczych. W ostatnich miesiącach rośnie znaczenie gminy Sławno jako ośrodka przemysłowego z uwagi na ulokowanie na jej terenie Podstrefy Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w której już lokują swoją działalność pierwsi inwestorzy zewnętrzni.

Wykres 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiecie opoczyńskim wg. poszczególnych gmin¹ w %

Natomiast ilościowy wykaz podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w poszczególnych gminach powiatu opoczyńskiego przedstawiał się na koniec 2007 roku następująco:

- Gmina Opoczno - 2574 podmiotów,
- Gmina Drzewica - 684 podmiotów,
- Gmina Białaczów - 213 podmiotów,
- Gmina Mniszków - 258 podmiotów,
- Gmina Paradyż - 215 podmiotów,
- Gmina Poświętne - 208 podmiotów,
- Gmina Sławno - 300 podmiotów,
- Gmina Żarnów - 252 podmiotów.

Najwięksi pracodawcy na terenie powiatu to:

- Opoczno S.A. – producent płytek ceramicznych w Opocznie,
- „OPTEx” S.A. – zakład przemysłu wełnianego w Opocznie,

Rozwój tych zakładów jest obecnie wyznacznikiem rozwoju miasta i gminy Opoczno oraz powiatu opoczyńskiego. Oba te zakłady zatrudniają około 3.700 osób. Firmy te

charakteryzują się wysokim poziomem wyposażenia technicznego i dobrą kondycją finansową. W znaczący sposób kształtują poziom dochodów w mieście i gminie, a tym samym oddziałują na zasobność mieszkańców.

Oprócz nich w powiecie opoczyńskim działają:

- „Ceramika Paradyż” s.c. – zakład produkcji płytek ceramicznych,
- „Gerlach” S.A. – w Drzewicy, producent nakryć stołowych,
- „CERKOLOR” – producent listew ceramicznych, gmina Białaczów w Parczówku i Żelazowicach,
- „ATLAS” – producent klejów, w Sławnie i Mniszkowie,
- Cer – Rol – zakład ceramiki budowlanej,
- Cer – Art. – Studio s. c. – producent listew,
- PARTEK NORDKALK POLSKA sp. z o. o. – wytwarzane przez firmę produkty wapienne stosowane są w instalacjach odsiarczania spalin, używa się ich do potrzeb drogownictwa do stabilizacji gruntów oraz wytwarzania wysokiej jakości asfaltów; znajdują też zastosowanie w odkwaszaniu gleb i cieków wodnych;

W zakresie handlu centra usług stanowią ośrodki miejskie zlokalizowane na terenie powiatu czyli Opoczno i Drzewica. Miejscowości gminne zaspakajają potrzeby mieszkańców w większości na poziomie podstawowym. Jednakże należy podkreślić, że w ostatnim okresie poprawa dostępności placówek handlowych na terenach wiejskich jest znaczna.

Na terenie Powiatu Opoczyńskiego odnotowuje się nieznaczny, aczkolwiek widoczny wzrost liczby podmiotów gospodarczych. Wzrost ten widoczny jest w każdej gminie powiatu, co przedstawia poniższa tabela.

TABL. 28. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE POWIATU
W LATACH 2001 – 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE	2001	2007	2001=100
Powiat	4653	4701	101,0
Drzewica	609	684	112,3
Opoczno	2694	2574	95,5
Białaczów	202	213	105,4
Mniszków	234	258	110,3
Paradyż	168	215	128,0
Poświętne	185	208	112,4
Sławno	274	300	109,5
Żarnów	287	252	87,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Rocznika Statystycznego Woj. Łódzkiego 2002 i GUS 2005 r.

W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny rozwój firm poza głównym ośrodkiem powiatu – Opoczniem, co świadczy o aktywizacji pozostałych terenów, głównie gmin Paradyż i Drzewica.

Na terenie powiatu funkcjonują również instytucje tworzące otoczenie okołobiznesowe. Są to w głównej mierze banki oraz spółdzielnie udzielające kredytów.

TABL. 29. OTOCZENIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W POWIECIE OPOCZYŃSKIM:
BANKI (ODDZIAŁY BANKÓW).

NAZWA INSTYTUCJI	FORMA PRAWNA
Bank Pekao S.A. I Oddział w Opocznie	Spółka Akcyjna
PKO Bank Polski Oddział Opoczno	Jednoosobowa Spółka Akcyjna Skarbu Państwa
Bank Przemysłowo-Handlowy PBK S.A. Oddział Opoczno	
Bank Spółdzielczy w Opocznie	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy w Poświętnem	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy w Opocznie Oddział w Białaczowie	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy w Opocznie Oddział w Sławnie	Spółdzielnia

TABL. 29. OTOCZENIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W POWIECIE OPOCZYŃSKIM:
BANKI (ODDZIAŁY BANKÓW) (dok.)

NAZWA INSTYTUCJI	FORMA PRAWNA
Bank Spółdzielczy Ziemi Piotrkowskiej Oddział Błogie Rządowe	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy Ziemi Piotrkowskiej Oddział Paradyż	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy Ziemi Piotrkowskiej Oddział Żarnów	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy Ziemi Piotrkowskiej Oddział w Oocznie	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy Ziemi Piotrkowskiej Oddział w Błogiem. Punkt Kasowy	Spółdzielnia
Bank Spółdzielczy w Przysusze, Oddział w Drzewicy	Spółdzielnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Opocznie.

Powiat opoczyński ma charakter rolniczy. Produktywność gleb należy zaliczyć do średnich i słabych. Na terenie powiatu znajduje się 67.173 ha użytków rolnych. Grunty orne stanowią 50.983 ha natomiast użytki zielone stanowią 12.437 ha użytków rolnych.

Większość terenów rolnych jest we władaniu indywidualnych gospodarstw rolnych. Indywidualne gospodarstwa rolne są małe. Około 66 % tych gospodarstw ma powierzchnię nie przekraczającą 5 ha (mniejszą od średniej krajowej, wynoszącej około 7 ha), ponad 26 % liczby gospodarstw mieści się w zakresie od 5 do 10 ha, natomiast niewiele ponad 7 % gospodarstw ma powierzchnię przekraczającą 10 ha.

Wobec wysokiego poziomu rozdrobnienia istotnym wydaje się konieczność powstania grup producenckich zrzeszających rolników. Pozwoli im to na sprawniejsze oraz bardziej ekonomiczne działania oraz wzmocni ich pozycję wobec odbiorców zarówno lokalnych, regionalnych czy europejskich.

Warunki klimatyczno – glebowe należą w powiecie opoczyńskim do najgorszych w województwie. Największy wpływ na poziom i charakter rolnictwa wywiera jakość gleb, która u nas jest zdecydowanie niska. Gleby I i II klasy -

o najwyższej jakości nie występują na terenie powiatu. Przeważają gleby IV-VI klasy bonitacyjnej. Gleby klasy III a stanowią około 0,7% ogółu gruntów ornych, gleby klasy III b – 4%, gleby klasy IV a – ok. 21,6%, gleby klasy IV b – 2%, gleby klasy V – ok. 39%, gleby klasy VI – ok. 23%, gleby klasy VI z – ok. 3,5%. Stanowi to poważne ograniczenie różnorodności produkcji rolnej.

Na obszarze Powiatu Opoczyńskiego liczba gospodarstw domowych uzyskujących dochody z działalności rolniczej wynosi ponad 10 tysięcy. Z tej liczby, dla 12% gospodarstw domowych dochód z rolnictwa stanowi źródło dochodu w wysokości od 90% do 100%.

TABL. 30. GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE WG UDZIAŁU DOCHODÓW Z DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ W DOCHODACH OGÓŁEM GOSPODARSTWA DOMOWEGO

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gospodarstwa uzyskujące dochody z działalności rolniczej						
	ogółem	w % ogółem - według udziału dochodów z działalności rolniczej w dochodach ogółem gospodarstwa domowego					
		poniżej 10%	10 - 30	30 - 50	50 - 67	67 - 90	90 - 100%
Woj. Łódzkie	168634	27,1	22,5	12,0	9,7	9,0	19,7
Powiat Opoczyński	10197	24,5	35,6	16,2	7,7	4,0	12,0

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Dla większości gospodarstw w powiecie opoczyńskim działalność rolnicza jest dodatkowym źródłem utrzymania. Świadczy to o utrzymującym się na terenach wiejskich statusie chłoporobotnika. Przyczyn takiego stanu rzeczy można szukać w rozdrobnieniu gospodarstw, braku specjalizacji produkcji rolnej oraz w niskiej jakości gleb.

Tabela 31 przedstawia rozkład liczbowy gospodarstw rolnych indywidualnych w Powiecie Opoczyńskim posiadających powyżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą w odniesieniu do każdej gminy.

TABL. 31. LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH NA TERENIE POWIATU W 2006 R.

Gmina	Liczba gospodarstw rolnych
Białaczów.....	1 200
Drzewica	3 930
Mniszków.....	1 518
Opoczno	4 210
Paradyż.....	1 608
Poświętne	1 076
Sławno	1 524
Żarnów	3 233

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin.

Elementem stanowiącym czynnik osłabiający kondycję rolnictwa jest fakt, że w powiecie opoczyńskim występuje znaczne rozproszenie rozłogu gruntów. Przeciętne gospodarstwo w powiecie posiada 4,4 działek.

W zdecydowanej większości gospodarstw produkcja rolnicza jest wszechstronna, nie wyspecjalizowana. W produkcji roślinnej dominuje uprawa roślin mało pracochłonnych, w tym zwłaszcza zbóż i ziemniaków. Z uwagi na słabą jakość gleb i tradycje w uprawie zbóż dominuje żyto, które zajmuje ponad 50 % powierzchni upraw.

TABL. 32. STRUKTURA ZASIEWÓW GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	zboża	ziemniaki	buraki cukrowe	rzepak i rzepik	Warzywa gruntowe
	w ha				
Woj. Łódzkie	600154	94424	10466	5177	22048
Powiat Opoczyński.....	27451	4100	0	15	212

Źródło: dane z Powszechnego Spisu Rolnego (2002)

Większość gospodarstw rolnych w powiecie opoczyńskim nastawiona jest na produkcję mieszaną tj. rolniczo - zwierzęcą.

Produkcja zwierzęca w powiecie to: chów bydła oraz produkcja żywca wieprzowego. O poziomie produkcji hodowlanej w powiecie decyduje sektor prywatny.

Wypożyczenie rolnictwa w ciągniki i kombajny zbożowe, a także w inne maszyny do produkcji roślinnej – siewniki, opryskiwacze, rozrzutniki obornika – można uznać za zadowalające. Mniej zadowalające jest wyposażenie techniczne produkcji zwierzęcej, np. w dój mechaniczny mleka (dojarki) oraz sprzęt do schładzania mleka. Decydującą rolę w produkcji mleka spełniają małe gospodarstwa. Produkcja żywca wołowego i wieprzowego znacznie przekracza zapotrzebowanie ludności powiatu na mięso. Nadwyżki są zagospodarowywane przez przetwórstwo produktów rolnych.

Obecnie w przetwórstwie rolno – spożywczym powiatu opoczyńskiego podstawowe znaczenie mają branże : mięsne i piekarnicze oraz przetwórstwo owoców.

Funkcjonowanie dużej ilości gospodarstw małych oraz fakt, że dla ponad 1/3 gospodarstw głównym źródłem dochodu jest właśnie gospodarstwo, jak również wysokie bezrobocie występujące przede wszystkim na obszarach wiejskich powiatu, prowadzić powinny do podjęcia działań, które służyć miałyby poprawie sytuacji ludności oraz kondycji finansowej gospodarstw rolnych.

Turystyka

Cenne elementy dziedzictwa kulturowego w postaci obiektów zabytkowych oraz walory środowiska przyrodniczego stwarzają możliwość rozwoju turystyki. Baza noclegowa jest jednak skromna. Na terenie gminy funkcjonują trzy hotele: „Opoczyński”, „Park” i „Savana”, w których można wynająć pokoje 2, 3 i 4 osobowe. W gminie Żarnów w Trojanowicach znajduje się hotel przy zajezdni „Troja”. Istnieje również możliwość organizowania imprez okolicznościowych korzystając z restauracji przy hotelach.

Gospodarstwa agroturystyczne oferują możliwość aktywnego wypoczynku obejmującego m.in.: jeździectwo, wędkarstwo, sporty wodne, grzybobranie, wycieczki rowerowe, wieczory przy ognisku organizowane przez właścicieli tych gospodarstw.

Aktualny wykaz gospodarstw znajduje się na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Opocznie www.opocznopowiat.pl

3. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW POWIATU OPOCZYŃSKIEGO WRAZ Z ANALIZĄ S.W.O.T.

Na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji na terenie powiatu zidentyfikowano najistotniejsze problemy w sferze społecznej, ekonomicznej i związanej z zagospodarowaniem przestrzennym występujące na obszarze objętym opracowaniem.

Środowisko naturalne, walory przyrodnicze, kulturowe i turystyczne

- niedostateczne wykorzystanie bogactwa kulturowego regionu jako atrakcji turystycznych,
- niedoinwestowanie obiektów znaczących z punktu widzenia kulturowego i historycznego,
- brak zintegrowanego systemu informacji turystycznej,
- brak kompleksowej promocji internetowej walorów turystycznych powiatu (e-marketing ośrodków, gospodarstw agroturystycznych, firm),
- brak wystarczającego do potrzeb turystów zaplecza handlowo-usługowego,
- brak ciągów pieszo-rowerowych,
- niedostateczna infrastruktura turystyczna,

Zagospodarowanie przestrzenne

- niezadowalający stan techniczny dróg powiatowych (niespełnienie parametrów technicznych), konieczność bieżących napraw i budowy nowych nawierzchni,
- brak utwardzanych chodników,
- niedostateczny system połączeń miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym,
- niewystarczająca gazyfikacja,
- brak stacji kolejowej pociągów pośpiesznych na linii o znaczeniu krajowym,
- brak ekologicznych, przydomowych kotłowni – bardzo mała liczba instalacji grzewczych działających w oparciu o olej opałowy i gaz,
- zagrożenie warunków środowiskowych wzdłuż szlaków komunikacyjnych,
- niedostateczny system utylizacji odpadów,

- nieuporządkowana gospodarka ściekowa,
- konieczność modernizacji sieci wodociągowej,
- konieczność rozbudowy systemu kanalizacji,
- zagrożenie degradacji środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków,
- niska jakość wód powierzchniowych,
- zły stan techniczny składowiska odpadów stałych,
- niskie zaangażowanie mieszkańców w selektywną zbiórkę odpadów,
- konieczność modernizacji bazy geodezyjno-kartograficznej powiatu w celu koordynowania gospodarki przestrzennej.

Sfera społeczna

- niski poziom wykształcenia mieszkańców,
- niedostateczne wyposażenie placówek oświatowych w niezbędne pomoce dydaktyczne – zwłaszcza w sprzęt komputerowy i sportowy,
- niezadowalający stan techniczny budynków szkół,
- zły stan techniczny infrastruktury sportowej szkół i słabo rozwinięta baza sportowa – brak sal gimnastycznych i boisk przyszkolnych,
- wysoki poziom bezrobocia zwłaszcza długotrwałego (łącznie z szacowanym bezrobociem ukrytym),
- duża grupa osób długotrwale bezrobotnych (powyżej 12-miesięcy),
- brak sprawnego, zorganizowanego systemu aktywizacji osób bezrobotnych,
- zbyt mała liczba aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu,
- mała oferta alternatywnych miejsc pracy dla mieszkańców wsi,
- niedostateczna liczba placówek opiekuńczych i ich zły stan techniczny,
- duże zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej i opieki socjalnej,
- zagrożenie patologiami (dotykające całe rodziny),
- zły stan techniczny szpitala.

Sfera ekonomiczna

- zbyt niskie w stosunku do potencjału powiatu zainteresowanie prowadzeniem działalności związanej z obsługą rynku turystycznego (agroturystyka, usługi związane z obsługą ruchu turystyczno-rekreacyjnego, gastronomiczne, inne),
- brak odpowiedniej liczby instytucji, organizacji, stowarzyszeń wspierających rozwój turystyki,
- niedoinwestowanie przedsiębiorstw, brak środków na rozwój i wprowadzenie technologii innowacyjnych,
- słabe gleby,
- duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych, monokultura zasiewów,
- słabo rozwinięty sektor przetwórstwa rolno – spożywczego.

Analiza SWOT (Strenghts – silne strony, Weaknesses – słabości, Opportunities – możliwości, Threats – zagrożenia) to kompleksowa metoda badania ogólnej sytuacji gminy. Polega na oszacowaniu sił i słabości na tle szans i zagrożeń płynących ze strony otoczenia. Dzięki znajomości czterech tych cech możliwe jest opracowanie takiej strategii rozwoju powiatu, która będzie maksymalizować korzyści płynące z mocnych stron i możliwości, a jednocześnie łagodzić będzie negatywny wpływ słabych stron i zagrożeń.

Silne strony powiatu są zbiorem uwarunkowań jego atutów, które odpowiednio wykorzystane sprzyjać będą jego rozwojowi. Są to zjawiska pozytywne z punktu widzenia możliwości stymulowania rozwoju, na które bezpośredni wpływ mają władze samorządowe, społeczność różne instytucje. Słabości (bariery) to zjawiska hamujące i ograniczające możliwość rozwoju, które należy stopniowo eliminować, gdyż w innym przypadku skutecznie będą utrudniać rozwój powiatu opoczyńskiego.

Czynniki zewnętrzne w analizie SWOT przyjmowane są jako dane niezależne od polityki powiatu. Są to cechy opisujące środowisko na szczeblu regionu i kraju, otaczające lokalną społeczność. Powiat nie ma bezpośredniego wpływu na czynniki zewnętrzne. Nie może zakładać działań mających na celu dokonanie w nich zmian. Szanse należy postrzegać jako zjawiska korzystne z punktu widzenia możliwości pobudzania rozwoju, jednak ich występowanie jest uwarunkowane czynnikami

zewnętrznymi, leżącymi poza możliwościami bezpośredniego oddziaływania społeczności lokalnej, które przy odpowiednio podjętych działaniach, stają się czynnikami sprzyjającymi rozwojowi powiatu. Natomiast zagrożenia to te zjawiska, na które regionalny układ społeczno-gospodarczy nie ma bezpośredniej możliwości oddziaływania, ale które mogą mieć negatywny wpływ dla jego rozwoju.

Przeprowadzona analiza sytuacji społeczno-gospodarczej umożliwiła wskazanie pozytywnych i negatywnych uwarunkowań rozwoju powiatu, głównych atutów i barier rozwoju oraz rysujących się szans i zagrożeń. Otrzymany, jako wynik analizy SWOT, zbiór informacji pozwoli na ocenę systemu wzajemnych oddziaływań (pozytywnych i negatywnych) pomiędzy powiatem, a jego otoczeniem. Na tej podstawie sformułowane zostały cele rozwoju dla powiatu opoczyńskiego.

Analiza SWOT dla gminy Opoczno

Mocne strony	Słabe strony
▪ dogodny układ komunikacyjny, ▪ cenne zabytki i folklor, ▪ bogate dziedzictwo kulturowe, ▪ silny tradycyjny przemysł, ▪ naturalne warunki sprzyjające rozwojowi agroturystyki, ▪ duże zasoby siły roboczej, ▪ dobry dostęp do szkolnictwa, ▪ dostęp do terenów inwestycyjnych, ▪ zasoby surowców mineralnych, ▪ aktywne funkcjonujące zespoły folklorystyczne i sportowe, ▪ przedsiębiorczość lokalnej społeczności, ▪ doświadczenia administracji samorządowej,	▪ niedostateczne wykorzystanie walorów kulturalnych i środowiskowych powiatu, ▪ słaba infrastruktura turystyczna, ▪ zły stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej, ▪ niski poziom wykształcenia mieszkańców, ▪ wysokie bezrobocie, ▪ zły stan wyposażenia placówek edukacyjnych i opiekuńczych, ▪ słabe warunki glebowe, ▪ zagrożenie wykluczeniem społecznym
Szanse	Zagrożenia
▪ korzystne położenie w strukturze przestrzennej kraju, ▪ wzrastający popyt na usługi agroturystyczne i turystyczne, ▪ zabytkowy charakter stolicy powiatu - Opoczno, ▪ rosnące zainteresowanie inwestorów zewnętrznych, ▪ możliwość pozyskania funduszy unijnych na inwestycje związane z rozwojem turystyki, zachowaniem dziedzictwa kulturowego, ochroną środowiska, rozwój infrastruktury technicznej, ▪ utworzenie stacji PKP o znaczeniu krajowym, ▪ rozwój ośrodka akademickiego w Opocznie	▪ rosnąca konkurencja na rynku usług turystycznych, ▪ brak środków na inwestycje infrastrukturalne, ▪ wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, ▪ niestabilny rynek prawny, ▪ trudny dostęp do kredytów preferencyjnych, ▪ ubożenie społeczeństwa, ▪ brak programu aktywizacji bezrobotnych, ▪ duża konkurencja w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych.

4. CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE ROZWOJU POWIATU OPOCZYŃSKIEGO.

Kierunki rozwoju Powiatu zostały określone na podstawie analizy sytuacji społeczno – gospodarczej przedstawionej w poprzednim rozdziale. Nie bez znaczenia, w tworzeniu tej części dokumentu były również cele zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego oraz zadania przewidziane w dokumentach programowych obejmujących zasięgiem geograficznym obszar Powiatu, a odnoszących się do kwestii ochrony środowiska i gospodarki odpadami tj. „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Opoczyńskiego” i „Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Opoczyńskiego”.

Przy wyborze strategii rozwoju lokalnego mogą być brane pod uwagę dwie podstawowe opcje rozwoju:

Opcja opierająca się na siłach zewnętrznych rozwoju.

W tym przypadku rozwój wiązany jest z napływem kapitału zewnętrznego, głównie zagranicznego. Zasadniczą rolę odgrywa tu zewnętrzna promocja powiatu oraz zachęcanie przedsiębiorstw zagranicznych do uruchomienia tu działalności gospodarczej. Przyjęcie takiego wariantu zakłada mobilizację środków publicznych dla stworzenia odpowiednio zagospodarowanych stref przemysłowych, zwiększenia dostępności województwa i zaoferowania znaczących ulg inwestycyjnych.

Wiązanie rozwoju głównie z napływem inwestorów zewnętrznych (w praktyce przede wszystkim zagranicznych) nie zawsze jest rozwiązaniem optymalnym. Strategia takich inwestorów w krótkim okresie polega często na dążeniu do uzyskania zysku z aktualnych korzyści komparatywnych oferowanych przez rozwijające się miasta i regiony. Dotyczy to głównie płac oraz udziału w lokalnym rynku i technice. Jednakże, korzyści komparatywne, zwłaszcza w zakresie płac, są z reguły przejściowe, ponieważ wynagrodzenia mają tendencję do stopniowego wyrównywania się. Utrata tych korzyści może spowodować odpływ inwestorów o ile lokalny system produkcyjny nie ulegnie jako całość modernizacji, nie wzrosną kwalifikacje siły roboczej, jakość infrastruktury komunikacyjnej i jakość życia, otwartość społeczeństwa na kulturę technologiczną, itp.

Istnieje też niebezpieczeństwo powstania dualnej gospodarki, w której inwestorzy zewnętrzni stworzą wyizolowane enklawy o wysokim wykorzystaniu technologii, ale nie powiązane z resztą terytorium.

Opcja opierająca się na siłach wewnętrznych powiatu.

W tym przypadku działania koncentrują się na wzmacnianiu lokalnego potencjału gospodarczego poprzez doradztwo, pomoc i rozwój usług dla przedsiębiorców. Silny akcent położony jest na mobilizację społeczności lokalnych i kształcenie.

Podstawową korzyścią takiego podejścia jest wyzwianie wewnętrznych sił dynamizujących rozwój. Można przypuszczać, że w długim okresie czasu ma to największy wpływ na stan zatrudnienia, produkcję, poziom dochodów. Ważnym zadaniem jest w tym przypadku tworzenie sieci przedsiębiorstw lokalnych i zewnętrznych, opartej na zasadach partnerstwa.

Doświadczenia pokazują, że rozpatrywanie tych wariantów oddzielnie nie jest dobrym podejściem. Prawidłowa polityka powinna wykorzystywać i łączyć oba rozwiązania.

Biorąc pod uwagę potencjalne efekty i zagrożenia związane z powyższymi wariantami oraz możliwości i ograniczenia jakie wynikają z przedstawionej diagnozy powiatu przyjęto opcję polegającą na łączeniu elementów rozwoju zewnętrznego i wewnętrznego przy czym, rozwój opierający się na dynamice wewnętrznej powiatu uznano za istotniejszy. Przy takim podejściu należy maksymalnie mobilizować własne siły przy równoczesnym zwiększaniu atrakcyjności regionu dla zewnętrznych inwestorów, w tym zagranicznych. Warunkiem powodzenia będzie umiejętność powiązania lokalnego środowiska z inwestorami zewnętrznymi i właściwe wykorzystanie instrumentów rozwoju regionalnego.

Realizacja pożądaných przemian określonych w misji przy aktualnym stanie i tendencjach rozwojowych regionu, będzie wymagała skoncentrowania wysiłków na wielu obszarach. Najważniejsze z nich zidentyfikowano w trzech strategicznych dla powiatu i województwa sferach:

SFERA SPOŁECZNA:

Cel główny: Wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego powiatu.

SFERA EKONOMICZNA:

Cel główny: Poprawa pozycji konkurencyjnej gospodarki powiatu.

SFERA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA:

Cel główny: Stworzenie rzeczywistego regionu społeczno – ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą.

CELE STRATEGICZNE I OBSZARY PRIORYTETOWE**OBSZAR PRIORYTETOWY: SFERA SPOŁECZNA.**

Cel główny:

WZROST OGÓLNEGO POZIOMU CYWILIZACYJNEGO POWIATU.

Powiat Opoczyński musi jak najszybciej przełamać skutki opóźnienia cywilizacyjnego. Szybkie i konsekwentne działanie jest niezbędne także dlatego, że wyzwania jakie stawia przed regionem obecność Polski w Unii Europejskiej i konieczność przechodzenia od społeczeństwa przemysłowego do informacyjnego zadecydują o pozycji i znaczeniu powiatu w kraju, a w konsekwencji o warunkach życia i gospodarowania społecznościami regionu.

Aby zlikwidować opóźnienia i sprostać nowym wyzwaniom należy wspierać rozwój edukacji, nauki i kultury oraz zwiększać możliwości adaptacyjne społeczności regionalnej do ciągle zmieniających się warunków zewnętrznych poprzez m.in. modernizację systemu opieki społecznej, poprawę stanu zdrowia i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

OBSZAR PRIORYTETOWY: WIEDZA I KOMPETENCJE.

Cel strategiczny:

PODNIESIENIE POZIOMU WYKSZTAŁCENIA MIESZKAŃCÓW POWIATU.

Jakościowy rozwój zasobów ludzkich traktowany jest jako niezbędny czynnik wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego. Powszechnie zaobserwowaną tendencją w krajach rozwiniętych jest wzrost kwalifikacji pracowników i zmniejszanie

udziału zatrudnianych pracowników fizycznych. We współczesnym świecie umiejętności ludzi i posiadana wiedza są głównym bogactwem regionów.

W porównaniu do regionów mających duże aglomeracje miejskie i ośrodki uniwersyteckie wskaźnik mieszkańców powiatu z wyższym wykształceniem jest zbyt niski, a osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym zbyt wysoki. Szczególny niedobór ludności z wykształceniem średnim i wyższym zawodowym występuje na terenach wiejskich. Rzuca to nie tylko na poziom kultury i jakość życia mieszkańców, ale także na efekty gospodarcze oraz tempo zmian strukturalnych. Poza tym, niski poziom wykształcenia i brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych znaczącej części społeczeństwa jest jedną z podstawowych przyczyn niskich dochodów i utrzymywania się wysokiego poziomu bezrobocia, przybierającego charakter strukturalny.

Wyrównywanie szans w dostępie do edukacji należy rozumieć jako zapewnienie tych samych warunków i poziomu kształcenia w mieście, jak i na wsi, a także stwarzanie szans na edukację ludności niezależnie od wieku i statusu społecznego, co powinno przyczyniać się do zmniejszania rozwarstwienia społecznego i podnieść tzw. poziom spójności społecznej.

Cele szczegółowe:

- podniesienie poziomu wykorzystania potencjału oświaty, szkół wyższych i ośrodków naukowo – badawczych oraz wzrost powiązań nauki z rozwojem gospodarki regionu,
- wyrównywanie szans w dostępie do edukacji na wszystkich etapach kształcenia przez tworzenie optymalnych warunków dla realizacji potrzeb oświatowych mieszkańców,
- poprawa jakości kształcenia na wszystkich poziomach, efektywne zarządzanie w edukacji oraz promowanie idei nauki przez całe życie,
- podnoszenie i dostosowanie kwalifikacji kadr regionalnych do wymogów rynku pracy.

Główne działania:

- Stymulowanie jakości kształcenia oraz wspomaganie jakościowego rozwoju szkolnictwa na wszystkich szczeblach nauki oraz wzmocnienie roli edukacji przedszkolnej,
- Stymulowanie jakości kształcenia poprzez fizyczne zapewnienie dostępu do szkół,
- Rozwijanie i promowanie różnych form nabywania nowych i zmiany posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz kształcenia ustawicznego,
- Wyrównanie szans edukacyjnych poprzez rozwój pomocowych instrumentów finansowych (szkolnictwo samorządowe),
- Usuwanie barier utrudniających dostęp do edukacji osobom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- Modernizacja i wyposażenie obiektów edukacyjnych,
- Wdrożenie systemu poradnictwa zawodowego i przedsiębiorczości we wszystkich szkołach gimnazjalnych i ponad gimnazjalnych,
- Wdrożenie systemu koordynacji i monitoringu kierunków kształcenia w relacji: powiat, gmina – w kontekście potrzeb rynku pracy i zarobkowej migracji regionalnej.

OBSZAR PRIORYTETOWY:**JAKOŚĆ ŻYCIA.*****Cel strategiczny:*****PODNIESIENIE POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA.**

Na jakość życia mieszkańców składa się wiele elementów, w tym podstawowe to: stan zdrowia, warunki zamieszkania, pracy i wypoczynku. Niezwykle ważne jest poczucie bezpieczeństwa obywateli rozumiane w szerokim tego słowa znaczeniu m.in. jako zmniejszenie stopnia zagrożenia przestępczością, poczucie stabilizacji, posiadanie pracy, zmniejszenie strachu przed bezrobociem, sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz systemu skutecznego przeciwdziałania klęskom żywiołowym i ich skutkom.

Jakość życia w powiecie opoczyńskim jest względnie niska w stosunku do wielu innych regionów kraju. Wynika to m.in. ze złego stanu zdrowia ludności, małej świadomości zdrowotnej, niskiego poziomu wynagrodzeń, wysokiego bezrobocia, dużej liczby mieszkańców żyjących w warunkach ubóstwa, niedostatecznej jakości i ilości zasobów mieszkaniowych, wysokiego poziomu zadłużenia lokatorów, niedostatecznego wyposażenia jednostek osadniczych w infrastrukturę dla sportu i rekreacji, wysokiej przestępczości.

Cele szczegółowe:

- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców powiatu opoczyńskiego,
- Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców powiatu oraz poprawa stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- Wzrost znaczenia sportu, kultury, turystyki i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Główne działania:

- Poprawa dostępności do usług medycznych poprzez modernizację infrastruktury placówek opieki zdrowotnej oraz racjonalizację rozmieszczenia świadczeń wysokospecjalistycznych,
- Podniesienie jakości świadczeń zdrowotnych,
- Inicjowanie i realizacja zadań i programów z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób,
- Rozwój infrastruktury sportowej, turystycznej i rekreacyjnej,
- Wsparcie inwestycyjne infrastruktury kultury,
- Stymulowanie i wspomaganie inicjatyw lokalnych prowadzących do poprawy estetyki i wyposażenia jednostek osadniczych,
- Współpraca samorządu z instytucjami powołanymi do ochrony bezpieczeństwa publicznego,
- Realizowanie inicjatyw prewencyjnych i edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

POLITYKA SPOŁECZNA.

Cel strategiczny:

ZMNIEJSZENIE ZJAWISK WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO I MODERNIZACJA SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.

Prowadzenie działań w zakresie polityki społecznej opiera się głównie na działalności jednostek administracji rządowej i samorządowej, współpracujących na zasadzie partnerstwa przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami prawnymi i fizycznymi.

Podmioty działające na polu pomocy społecznej i działań prewencyjnych udzielają pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, zagrożenia przestępczością nieletnich potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu i narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Szczególną grupę odbiorców działań w zakresie prowadzenia aktywnej polityki społecznej stanowią osoby zagrożone wykluczeniem społecznym czyli osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby uzależnione, chorujący psychicznie, bezdomni, więźniowie. Zwiększenie szans zatrudnienia oraz kompleksowa aktywizacja i wsparcie tych grup ludzi jest nierozdzielnie połączona z osiąganiem zwiększania ładu społecznego i zmniejszeniem rozmiarów patologii społecznych.

Cele szczegółowe:

- Wdrażanie aktywnej polityki społecznej,
- Systemowa pomoc osobom i rodzinom,
- Tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Zapobieganie i przeciwdziałanie problemom uzależnień,
- Zwiększenie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
- Propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku poprodukcyjnym,

Główne działania:

- Zmniejszenie rozmiarów ubóstwa na rzecz wyrównywania poziomu życia mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży,
- Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w polityce społecznej,
- Podniesienie efektywności i współpracy służb działających w obszarze polityki społecznej,
- Jakościowy i przestrzenny rozwój systemów w sferze pomocy społecznej, wsparcia osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz profilaktyki i terapii uzależnień,
- Integracja społeczna i zawodowa osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Przedsięwzięcia na rzecz zwiększenia możliwości rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej osób niepełnosprawnych,
- Zwiększenie dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i starszych,
- Przedsięwzięcia na rzecz zwiększenia dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych,
- Tworzenie i wspieranie sieci międzysektorowej współpracy służb (pomoc społeczna, szkoły, placówki medyczne, organizacje pozarządowe, ośrodki terapeutyczne i rehabilitacyjne, sądy, prokuratura, policja, etc.),

- Modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury społecznej.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE.

Cel strategiczny:

PODNIESIENIE POZIOMU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ.

Budowa społeczeństwa obywatelskiego jest jednym z czynników przyczyniających się do zwiększenia możliwości adaptacyjnych społeczności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Adresatami inicjatyw podejmowanych w ramach tego obszaru są m.in. indywidualni obywatele, działacze organizacji pozarządowych, sektor administracyjny działający na rzecz współpracy z organizacjami pozarządowymi i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Wśród głównych słabości sektora pozarządowego w powiecie wymienić należy m.in. małą ilość silnych organizacji pozarządowych, niewystarczającą współpracę organizacji na poziomie branżowym, niewystarczający rozwój infrastruktury powiatowej wspierania organizacji pozarządowych, słabą kondycję finansową organizacji, niewystarczającą konsolidację sektora pozarządowego, niewystarczające zaplecze organizacyjne, niewystarczające przygotowanie kadr organizacji do korzystania z funduszy (zagranicznych i krajowych) oraz nieumiejętność korzystania z programów wsparcia (szkolenia, doradztwo). Mieszkańców powiatu charakteryzuje niska świadomość i mała aktywność obywatelska, małe zainteresowanie i chęci samodzielnego rozwiązywania problemów, jak również niewystarczająca umiejętność korzystania z dostępnych informacji.

W wyniku podjętych działań zakłada się m.in. zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu o inicjatywach obywatelskich, wzmocnienie potencjału i rozwój współpracy lokalnych organizacji pozarządowych, rozwój partnerstw do funduszy strukturalnych oraz przygotowanie kadry do prowadzenia działań z zakresu edukacji obywatelskiej.

Cele szczegółowe:

- Wspieranie inicjatyw społecznych prowadzących do wzrostu integracji społecznej,
- Budowa i wspieranie rozwoju oraz współpracy instytucji społeczeństwa obywatelskiego,
- Wspieranie działań i mechanizmów podnoszących skuteczność funkcjonowania działań wspólnotowych opartych na zasadach dialogu społecznego.

Główne działania:

- Rozwój powszechnej edukacji obywatelskiej,
- Wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich ,
- Wspieranie budowy lokalnej infrastruktury rozwoju aktywności,
- Tworzenie warunków do integracji sektora pozarządowego w województwie łódzkim,
- Wdrożenie systemu rozwoju partnerstwa lokalnego na szczeblu gmin i powiatów.

SFERA EKONOMICZNA.***Cel główny:*****POPRAWA POZYCJI KONKURENCYJNEJ GOSPODARKI POWIATU**

Gospodarka powiatu opoczyńskiego charakteryzuje się niską konkurencyjnością w porównaniu do innych regionów w kraju. Świadczy o tym m.in. relatywnie niski udział zainwestowanego kapitału zagranicznego, niski poziom techniczny i technologiczny podmiotów gospodarczych, mało nowoczesna struktura przemysłu.

Zasadniczym problemem w funkcjonowaniu gospodarki powiatu jest jego dostępność. Kształtowanie warunków oznacza tu nie tylko zwiększenie dostępności w wyniku rozbudowy układu transportowego ale również szeroko pojętą dostępność do pozostałej infrastruktury technicznej służącej gospodarce. Niezależnie od tego

istotnym elementem budowy nowoczesnej i konkurencyjnej bazy gospodarczej jest wspieranie rozwoju gospodarki opartej na wiedzy oraz rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Elementy te wspólnie stworzą podstawę do funkcjonowania sprawnego i efektywnego rynku pracy.

Nieodzowna jest również praca nad poprawą wizerunku regionu zachęcającego do inwestowania nie tylko miejscowych ale i zewnętrznych przedsiębiorców.

Problemy te będą rozwiązywane między innymi poprzez:

- modernizację podstawowej infrastruktury komunikacyjnej i technicznej zwiększającej dostępność województwa dla inwestorów i poprawiające warunki gospodarowania;
- budowę społeczeństwa informacyjnego;
- stymulowanie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich;
- rozwój aktywnej polityki zatrudnienia w celu zwiększenia możliwości adaptacyjnych społeczności regionalnej;
- tworzenie wizerunku regionu przyjaznego dla inwestorów oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

DOSTĘPNOŚĆ.

Cel strategiczny:

ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI GOSPODARCZEJ POWIATU

Powiat opoczyński ma strategiczne położenie w centrum kraju. Korzyści jakie ono daje nie są jednak dostatecznie wykorzystywane.

Problemem powiatu jest zły stan techniczny infrastruktury drogowej i kolejowej, brak dobrych powiązań zewnętrznych. Zdyskontowanie przyszłych korzyści wynikających z przecięcia autostrad na terenie województwa będzie znacznie utrudnione (lub nawet niemożliwe) bez rozbudowy i modernizacji regionalnego układu drogowego w ścisłym powiązaniu z układem krajowym i europejskim.

Szanse rozwoju stwarza postępująca dywersyfikacja struktury gałęziowo – branżowej gospodarki oraz kształtowanie się nowej aktywności gospodarczej jaką jest funkcja logistyczno – magazynowa dyskontująca centralne położenie regionu.

Przeciwdziałanie negatywnym czynnikom oraz wspieranie pozytywnych tendencji wymaga nowego podejścia do pojęcia dostępności gospodarczej regionu rozumianej jako tworzenie warunków do aktywności gospodarczej na obszarze dobrze skomunikowanym (w zakresie transportu jak i infrastruktury informatycznej) z ogólnopolskim gospodarczym.

Cele szczegółowe:

- Zwiększenie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej regionu poprzez rozwój i poprawę efektywności ekonomicznej i organizacyjnej infrastruktury transportowej i komunikacyjnej,
- Rozwój przedsiębiorczości związanej z centralnym węzłem komunikacyjnym,
- Zwiększanie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych.

Główne działania:

- Budowa, modernizacja infrastruktury transportowej, komunikacyjnej i technicznej,
- Kompleksowe uzbrojenie terenów pod inwestycje,
- Dostosowanie infrastruktury technicznej i sieci energetycznej do zwiększonego zapotrzebowania ze strony gospodarki.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE.

Cel strategiczny:

BUDOWA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO.

Spółeczeństwo informacyjne to takie, w którym informacja jest intensywnie wykorzystywana w życiu ekonomicznym, społecznym, kulturalnym i politycznym. Stąd wskazane jest, aby w powiecie opoczyńskim jak najszybciej w pełni zaczęto

wykorzystywać szanse i możliwości jakie niesie ze sobą uczestnictwo w „sieci”. Wykorzystując sprzyjające okoliczności należy zadbać o bogactwo i dostępność środków komunikacji i przetwarzania informacji.

Cele szczegółowe:

- Włączenie we wszystkie sfery życia społeczno – gospodarczego technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
- Zapewnienie powszechnego dostępu do infrastruktury i usług elektronicznych,
- Powiązanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych z trendem budowania e-platform i wykorzystania podpisu elektronicznego,
- Budowa baz danych w celu ich udostępnienia, przetwarzania i archiwizacji.

Główne działania:

- Wspieranie wdrażania innowacyjnych interaktywnych usług publicznych,
- Budowa infrastruktury teleinformatycznej i telekomunikacyjnej,
- Promocja innowacyjnych form kształcenia jako elementu budowy społeczeństwa informacyjnego (np. e-learning) wraz z zapewnieniem sprawnego dostępu do zasobów danych,
- Wspieranie i promowanie działań mających na celu tworzenie ogólnie dostępnych zasobów informacyjnych w sieci Internet,
- Modernizacja powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego poprzez tworzenie baz danych metodą digitalizacji.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

OBSZARY WIEJSKIE.

Cel strategiczny:

TRWAŁY I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH.

Powiat opoczyński charakteryzuje się gorszymi niż przeciętne w kraju warunkami przyrodniczymi dla rozwoju rolnictwa, ale ta forma działalności stanowi główną specjalizację gospodarczą regionu. W powiecie dominują małe i bardzo małe

gospodarstwa o niskiej produktywności. Obszary wiejskie charakteryzują się niedostateczną aktywnością gospodarczą i słabą aktywizacją społeczną, niekorzystną sytuacją w zakresie wyposażenia w urządzenia sieciowe czy utrudnioną dostępnością do usług społecznych.

Dlatego dla obszarów wiejskich i dominującego na nich rolnictwa tak ważna jest restrukturyzacja produkcji rolnej i podniesienie jej walorów jakościowych zmierzające do zwiększenia efektywności ekonomicznej, jak również poprawa warunków cywilizacyjnych mieszkańców.

Cele szczegółowe:

- Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez wspieranie procesów odnowy wsi i usprawnienia instrumentów sterowania rozwojem oraz współpracy z ośrodkami naukowymi,
- Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez rozwój przedsiębiorczości, kreowania sieci powiązań i współpracy oraz poprawę efektywności ekonomicznej i produkcyjnej przetwórstwa rolno – spożywczego,
- Wspieranie partnerstwa lokalnego z wykorzystaniem zasady wsparcia oddolnego jako narzędzia realizacji strategii rozwoju obszarów wiejskich,
- Poprawa atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- Stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów rolniczych.

Główne działania:

- Stymulowanie procesu koncentracji ziemi (scalanie gruntów),
- Wspieranie rozwoju produkcji rolnej (wspieranie rynków zbytu), przemysłu rolno-spożywczego w województwie łódzkim oraz promocja produktów i marek regionalnych,
- Stymulowanie działalności pozarolniczej (m.in. agroturystyka),
- Wspieranie procesów restrukturyzacji obszarów wiejskich, poprzez promowanie i ułatwianie zatrudnienia poza rolnictwem.

OBSZARY PRIORYTETOWE:

RYNEK PRACY.

Cel strategiczny:

PODNIESIENIE OGÓLNEGO POZIOMU ZATRUDNIALNOŚCI I MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU.

Sytuacja demograficzna w powiecie opoczyńskim ma istotny wpływ na regionalny rynek pracy. Ograniczona mobilność zatrudnionych oraz zmniejszona zdolność do elastycznego reagowania na zmiany zachodzące w gospodarce i na rynku pracy. Dezaktywizacja zawodowa oraz trudności z ponownym zatrudnieniem wpływają na niską stopę zatrudnienia w starszych grupach wieku.

Problem stanowi zmniejszająca się liczba mieszkańców powiatu na skutek ujemnego salda migracji. W powiecie w coraz większej skali występuje zjawisko bezrobocia osób z wykształceniem wyższym oraz zjawisko długotrwałego pozostawania bez pracy.

Realizacja działań w tym obszarze ma wykreować sprawny rynek pracy, który pozwoli wykorzystać w pełni istniejące zasoby pracy, zapewni ich płynną i efektywną alokację, spowoduje rozwój kapitału ludzkiego. Działania powinny się skupić również na stymulacji mobilności przestrzennej zasobów pracy w regionie, ułatwieniu powrotu na rynek pracy biernym zawodowo oraz dostosowaniu cech kwalifikacyjno - zawodowych bezrobotnych do potrzeb szybko zmieniającego się zapotrzebowania na pracę.

Cele szczegółowe:

- Tworzenie mechanizmów i warunków dla zwiększenia zatrudnienia,
- Wspieranie procesów podnoszących mobilność mieszkańców w zakresie dostosowania do wymogów rynku pracy,
- Rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy, promocja samozatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu,
- Tworzenie warunków do wzrostu zasobów ludzkich (wzrost przyrostu, migracje) w wieku produkcyjnym.

Główne działania:

- Rozwój współpracy instytucji edukacyjnych, szkoleniowych i rynku pracy poprzez koordynację ich działań, wzmocnienie roli informacji, orientacji i poradnictwa edukacyjnego i zawodowego,
- Wzmacnianie zdolności służb zatrudnienia (publicznych i niepublicznych) do skutecznego oddziaływania na rynek pracy,
- Tworzenie i rozwijanie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej z obowiązkami wobec rodziny,
- Aktywizacja oraz przywrócenie do aktywności zawodowej osób z grup znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy oraz pozostających poza zatrudnieniem,
- Wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla zatrudnienia w małych i mikro-przedsiębiorstwach, podmiotach ekonomii społecznej oraz dla samozatrudnienia.

OBSZAR PRIORYTETOWY:**WIZERUNEK.*****Cel strategiczny:***

TWORZENIE WIZERUNKU POWIATU PRZYJAZNEGO I ATRAKCYJNEGO DLA PODEJMOWANIA WSPÓŁPRACY, INWESTOWANIA I ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.

Walka regionów o atrakcyjne inwestycje zaczęła przybierać różnorodne i coraz bardziej wyrafinowane formy. Powstała w związku z tym konieczność, prowadzenia profesjonalnego marketingu regionalnego promującego zasoby i walory powiatu opoczyńskiego. Istotne jest również podejmowanie działań na rzecz zwiększenia atrakcyjności powiatu jako miejsca zamieszkania i świadczenia pracy.

Cele szczegółowe:

- Korelacja działań służących promocji gospodarczej, możliwości inwestycyjnych i atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej regionu w celu podniesienia ich spójności i efektywności,
- Zwiększanie świadomości znaczenia spójnej promocji regionu oraz zwiększenie udziału środowisk lokalnych w działaniach promocyjnych regionu.

Główne działania:

- Promocja regionu w kraju i za granicą jako element zwiększenia atrakcyjności województwa,
- Rozwój współpracy regionalnej w kraju i za granicą,
- Promocja regionu poprzez wspieranie ponadregionalnych, imprez handlowych, kulturalnych i sportowych,
- Wykorzystanie walorów turystycznych i kulturalnych do promocji regionu,
- Rozwój sektora turystyki oraz sektora usług związanych ze sposobami spędzania wolnego czasu w województwie.

OBSZAR PRIORYTETOWY:**TOŻSAMOŚĆ REGIONALNA.*****Cel strategiczny:*****UMOCNIENIE IDENTYFIKACJI MIESZKAŃCÓW Z POWIATEM.**

Jedną z podstawowych przesłanek dla kształtowania regionalnej tożsamości społeczeństwa jest oryginalność jego kultury, która odróżnia powiat od pozostałych regionów i czyni go regionem kulturowym. W powiecie opoczyńskim istnieją głębokie tradycje i odrębności kulturowe, które stanowią podstawę tożsamości terytorialnej ich mieszkańców.

Są to regiony etnograficzne, zwane często „małymi ojczyznami”.

Kształtowanie świadomości terytorialnej społeczności odbywa się także poprzez edukację o charakterze regionalnym. Dotyczy to przede wszystkim dzieci i młodzieży, ale pewne formy tej edukacji odnosić się mogą również do osób

dorosłych. Poprzez wzrost wiedzy o własnym regionie, jego przeszłości i współczesnych funkcjach, zmianie powinny ulec poglądy mieszkańców na temat sensu i potrzeby istnienia powiatu oraz wzmocnić powinno się poczucie więzi i solidarności z innymi współmieszkańcami. Zwiększy to motywację mieszkańców do działania na rzecz powiatu, w imię dobrze pojętych interesów własnych i wspólnych.

Cele szczegółowe:

- Wspieranie oraz inicjowanie działań na rzecz przywracania, ochrony i kultywowania historycznych wartości regionu,
- Kształtowanie i wzmacnianie kulturotwórczej funkcji ośrodków tożsamości regionalnej (Opoczno, Drzewica, Bielowice, Poświętne)
- Rozwój i promocja kultury i turystyki w regionie,
- Pobudzanie, kształtowanie i wzmacnianie kulturotwórczej funkcji ośrodków osadniczych,

Główne działania:

- Opracowanie zasad i programów ochrony środowiska kulturowego,
- Rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych oraz obiektów zabytkowych wraz z ich otoczeniem i ochroną ekspozycji w tym zagospodarowanie obiektów związanych z historią regionu na cele kulturalne,
- Wspieranie działalności instytucji pełniących funkcje kulturotwórcze,
- Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w regionie,
- Wsparcie inwestycyjne infrastruktury kultury,
- Wspieranie oraz inicjowanie działań w zakresie kreowania produktów regionalnych,
- Wspieranie rozwoju różnorodnych przejawów życia kulturalnego oraz organizacji i ruchów regionalistycznych promujących tożsamość kulturową regionu.

OBSZAR PRIORYTETOWY:

OCHRONA ŚRODOWISKA.

Cel strategiczny:

POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POWIATU POPRZECZ POPRAWĘ JAKOŚCI ŚRODOWISKA.

Dotychczasowy rozwój powiatu opoczyńskiego skutkował niedostosowaniem istniejącej infrastruktury technicznej do współczesnych standardów w zakresie ochrony środowiska. Kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, należy podjąć działania zmierzające do zdecydowanej poprawy sytuacji w tej dziedzinie. Zapewni to lepszą jakość życia następnym pokoleniom oraz zwiększy atrakcyjność powiatu jako miejsca zamieszkania i pracy.

Do najważniejszych problemów powiatu zaliczyć należy: niedostateczny stopień skanalizowania i oczyszczania ścieków (zwłaszcza na obszarach wiejskich), niewłaściwą gospodarkę odpadami, występujące lokalnie przekroczenie norm hałasu, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, niedostateczną ilość zbiorników małej retencji, niską lesistość części gmin powiatu oraz monokulturę drzewostanu.

Cele szczegółowe:

- Ochrona i poprawa stanu środowiska oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym,
- Zrównoważony rozwój gospodarki zasobami naturalnymi,
- Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Główne działania:

Wspieranie działań w zakresie:

- wdrożenia systemowej gospodarki wodno-ściekowej,
- wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- selektywnej zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów przede wszystkim komunalnych i niebezpiecznych,
- ochrony przed powodzią,

- ochrony przed hałasem,
- ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- poprawy czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
- wzrostu lesistości,
- ochrony gleb.

Wspieranie działań na rzecz:

- rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych,
- zwiększenia lesistości powiatu i doprowadzenie do regeneracji obszarów leśnych uszkodzonych przez przemysł,
- zwiększenia zasobów wodnych powiatu,
- promocja edukacji ekologicznej.

Poprawa stanu infrastruktury technicznej.

Poprawa stanu technicznego infrastruktury istniejącej oraz jej rozbudowa, jak również wdrażanie nowych rozwiązań służyć ma nie tylko poprawie jakości życia mieszkańców, ale ma także być podstawą do szybszego oraz pełniejszego rozwoju, jak również przyczynić się do przyciągnięcia do powiatu, zarówno nowych inwestorów, jak i rzeszy turystów.

Drogi.

Część zadań zaplanowanych w niniejszym dokumencie związana jest z rozbudową i modernizacją infrastruktury drogowej. Wynika to z faktu, iż jakość dróg ma duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego. Zasadnym wydaje się stwierdzenie, iż podniesienie jakości dróg może pozytywnie wpłynąć na pozyskanie nowych inwestorów, m.in. poprzez ułatwienie dostępu do obszarów prowadzenia działalności gospodarczej.

Drogi powiatowe stanowią również istotny łącznik pomiędzy stolicami gmin, dlatego poprawa ich stanu może przyczynić się do zwiększenia komfortu korzystających z nich mieszkańców. Są one także częściami większych tras

rekreacyjno – widokowych i traktów turystyczno – krajoznawczych. W związku z powyższym inwestycje związane z modernizacją ich nawierzchni przyczynić mogą się do zwiększenia liczby osób odwiedzających powiat w celach turystycznych.

W świetle braku środków finansowych na realizację tych zadań koniecznym staje się pozyskanie środków finansowych z Unii Europejskiej. Umożliwia to Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Zadanie z zakresu naprawy infrastruktury drogowej przedstawione w Planie Rozwoju Lokalnego są kontynuacją oraz rozwinięciem inwestycji dotychczas realizowanych na terenie Powiatu, m.in. ze środków programu Sapard.

Problem ochrony środowiska.

Rekomendowanymi kierunkami rozwoju Powiatu Opoczyńskiego w obszarze ochrony środowiska są:

- działania edukacyjno – informacyjne, przekazywanie ogółowi społeczeństwa, zainteresowanym podmiotom gospodarczym i instytucjom informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska;
- wskazywanie tzw. gorących punktów, czyli najważniejszych zagrożeń środowiska powiatu i sposobu ich rozwiązywania;
- promowanie i wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju;
- koordynowanie działań związanych z ochroną środowiska pomiędzy administracją publiczną wszystkich szczebli oraz instytucjami i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi na rzecz ochrony środowiska w powiecie;
- ułatwianie wydawania decyzji określających sposób i zakres korzystania ze środowiska;
- uzyskanie pełnej informacji o ilościach i jakości wszystkich wytwarzanych odpadów komunalnych, wprowadzenie zintegrowanych działań dotyczących gospodarowania odpadami (w tym niebezpiecznymi), wydzielenie ze strumienia odpadów komunalnych odpadów niebezpiecznych, ich recykling bądź unieszkodliwienie;

- stosowanie odpowiednich narzędzi prawno-administracyjnych, a następnie kontrolnych z zakresu ustawy Prawo wodne i Prawo ochrony środowiska;
- wskazywanie dostępnych rozwiązań i trendów oraz możliwych źródeł finansowania inwestycji proekologicznych, dofinansowanie inicjatyw zmierzających do obniżenia emisji zanieczyszczeń powietrza;
- promocja agroturystyki.

Działania na rzecz rolnictwa.

Proponowanymi działaniami powiatu opoczyńskiego w rolnictwie są:

- podejmowanie działań na rzecz rozwoju nowych gospodarstw agroturystycznych ;
- poszukiwanie alternatyw produkcyjnych w rolnictwie ze względu na fakt, że duża część areału użytków rolnych w powiecie stanowią gleby V – VI;
- rozpowszechnianie idei zakładania upraw ekologicznych oraz przekonanie miejscowych rolników o zyskowności upraw oraz o możliwościach uzyskania odpowiednich certyfikatów przez gospodarstwa rolne;
- promocja produktów regionalnych, aby były znane poza terenem powiatu (art. spożywcze, rękodzieło);
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Promocja wdrażania alternatywnej produkcji roślinnej na cele energetyczne;
- podejmowanie działań zmierzających do dostosowania gospodarstw rolnych do standardów sanitarno-weterynaryjnych;

Poprawa sytuacji sfery społecznej.

Oświata i edukacja.

Kierunki rozwoju powiatu w dziedzinie oświaty i edukacji należy ocenić pozytywnie. Powiat Opoczyński stara się prowadzić aktywną politykę edukacyjną, w ramach której realizowane są konkretne działania mające na celu poprawienie bazy oraz jakości usług edukacyjno-oświatowych na jego terenie, takich jak:

- pozyskiwanie środków z 1% rezerwy subwencji oświatowej;
- pozyskiwanie środków z funduszy unijnych;
- przyznawania stypendium dla uczniów za wyniki w nauce;
- kontynuacja działań mających na celu umożliwianie zdobywania wykształcenia wyższego na terenie powiatu (podpisywanie umów z uczelniami wyższymi, dotychczas podpisany został taki dokument z AGH);

Ażeby sfera oświatowo – edukacyjna mogła spełniać swoje podstawowe funkcje musi zostać zagwarantowane utrzymanie jej w dobrym stanie technicznym. Dlatego też istnieje potrzeba dokonania remontów i modernizacji lokali oświatowych.

Ochrona zdrowia

Sposobem zmniejszenia problemów ochrony zdrowia wydaje się być poprawa usług medycznych dla mieszkańców w zakresie podstawowym i specjalistycznym. W tym celu należy poprawić stan budynku Szpitala Rejonowego. Koniecznym jest również jego doinwestowanie oraz doposażenie.

W latach 2007-2013 priorytetowym zadaniem będzie poprawa skuteczności diagnostyki, leczenia i warunków pobytu pacjentów w opoczyńskim szpitalu oraz dalsze jego dostosowywanie do obowiązujących standardów w zakresie opieki medycznej.

Niezbędnym jest podjęcie w okresie wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego następujących działań:

- termorenowacja budynku zakładu opiekuńczego Szpitala Rejonowego Opocznie,
- termorenowacja budynku oddziału gruźliczego Szpitala Rejonowego w Opocznie,
- wymiana wewnętrznej instalacji c.o. na niskopojemnościową i wewnętrznej instalacji c.w.u. oraz modernizacja systemu wentylacji mechanicznej w budynku głównym szpitala,

- zakup niezbędnych urządzeń medycznych na Szpitalny Oddział Ratunkowy,
- zakup urządzeń medycznych do diagnostyki i terapii na potrzeby Szpitala Rejonowego w Opocznie.

Rynek pracy.

W celu poprawy sytuacji na rynku pracy, a przede wszystkim w celu zmniejszenia bezrobocia, koniecznym wydaje się zastosowanie wszelkich możliwych form walki z tym problemem społecznym. Instytucje rynku pracy z terenu Powiatu powinny stosować kompleksowe wsparcie wobec osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy. Wsparcie takie powinno cechować się udzieleniem kilku form pomocy jednej osobie.

Istotne jest również podjęcie szerszej współpracy zarówno z samymi pracodawcami, jak również z organizacjami zrzeszającymi pracodawców. Dzięki temu, udzielana bezrobotnym pomoc może zostać lepiej ukierunkowana.

W celu zwiększenia możliwości finansowych instytucji rynku pracy koniecznym wydaje się pozyskanie środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, przeznaczonych na cele społeczne. Najodpowiedniejszym źródłem dofinansowania działań z zakresu aktywnego przeciwdziałania i zwalczania bezrobocia jest Europejski Fundusz Społeczny.

W Polsce dużym zagrożeniem jest wysoki poziom bezrobocia, które posiada utrwaloną charakterystykę. Jest wysokie szczególnie wśród ludzi młodych, rośnie liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba bezrobotnych kobiet. Poprawie sytuacji, a w szczególności przełamaniu bierności zawodowej osób zarejestrowanych w urzędach pracy służyć ma ustawa z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która daje podstawy do szerszego stosowania aktywnych form w polityce rynku pracy.

Ustawa określa inne podmioty, które poza urzędami pracy mogą realizować zadania w zakresie aktywizacji bezrobotnych. Tymi instytucjami są OHP, niepubliczne agencje pośrednictwa pracy, agencje pracy tymczasowej, publiczne i prywatne instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego oraz oczywiście publiczne służby zatrudnienia. Powiatowy Urząd Pracy realizując swoje zadania

będzie korzystał nie tylko ze środków Funduszu Pracy, ale także z europejskich funduszy strukturalnych, przede wszystkim zaś z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poprawa sytuacji gospodarczej.

W obliczu minimalnego wzrostu ilości podmiotów gospodarczych na terenie Powiatu Opoczyńskiego, ważnym stają się potencjalne działania wspierające i promujące przedsiębiorczość wobec jego mieszkańców.

Równie ważna wydaje się być promocja samego Powiatu Opoczyńskiego, celem przyciągnięcia potencjalnych inwestorów. Propozycjami godnymi uwagi w tej materii są:

- wydanie monografii bądź albumu poświęconego regionowi;
- wydanie mapki bądź atlasu zawierającego piesze oraz rowerowe szlaki turystyczne;
- systematyczny udział w targach turystycznych.

Opracowana „Strategia Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego” za podstawowe cele uznaje rozwój infrastruktury lokalnej, rozwój przedsiębiorczości oraz rozwój i restrukturyzację obszarów wiejskich. Dodatkowo określa ona spójną misję Powiatu mianowicie: powiat opoczyński dąży do zachowania swojej tradycji, zabezpieczenia mieszkańcom dobrych warunków życia poprzez rozwój gospodarczy, a przyjezdnym dobrych warunków pobytu oraz rozwoju gospodarczego w oparciu o centralne położenie, zasoby środowiska i pracy.

Powyższa misja wskazuje na ogromną wagę, jaka jest przywiązywana w powiecie do zachowania i rozwoju, żywego na terenie powiatu, folkloru. Folklor ten nie jest traktowany jedynie jako zasób dla przyszłego rozwoju, ale przede wszystkim jako wyróżnik powiatu i czynnik integrujący mieszkańców.

Powiat kładzie duży nacisk na stworzenie możliwie najlepszych warunków do życia i rozwoju każdego mieszkańca. Działania te obejmują sferę usług społecznych:

edukację, kulturę, pomoc społeczną, ochronę zdrowia, bezpieczeństwo, ale także czyste środowisko przyrodnicze i miejsce pracy.

5. ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO REALIZACJI CELÓW (POPRAWY SYTUACJI NA DANYM OBSZARZE)

W celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu opoczyńskiego niezbędne są działania w poszczególnych obszarach problemowych uwzględniające między innymi:

- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru poprzez stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwój systemu komunikacji i infrastruktury,
- poprawę stanu środowiska naturalnego,
- poprawę stanu obiektów i wyposażenia infrastruktury medycznej oraz opiekuńczej,
- poprawę dostępu do usług społecznych,
- poprawę stanu bezpieczeństwa mieszkańców,
- poprawę stanu technicznego obiektów edukacyjnych i sportowych,
- budowanie społeczeństwa informacyjnego.

6. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W rozdziale tym przedstawiono listę zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych w układzie tabelarycznym, w ujęciu na lata 2007 – 2013.

Zaplanowane zadania na lata 2007 – 2013 realizowane będą w układzie przedstawionym poniżej w warunkach posiadania przez powiat środków finansowych zarówno własnych jak i tych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, tak jak zostało to zaplanowane w planie finansowym zawartym w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego.

W latach 2007 – 2013 przedstawiono zadania, których kolejność realizacji uzależniona będzie od posiadanych środków finansowych. Realizacja nie wykonanych zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych, które są zaplanowane w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Opoczyńskiego na lata 2007-2013 zostanie przesunięta na lata 2013 – 2020.

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
I. Infrastruktura drogowa												
1	Przebudowa drogi powiatowej nr 3112E na odcinku Opoczno-Sitowa Petrykozy- Sędów do granic powiatu i województwa dł.16 km.		x	x	x	x			- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Opoczno, • Gmina Białaczów	18.000,00
2	Przebudowa drogi powiatowej Nr 3103E na odcinku Antoniów-Kraśnica dł. 3,5 km.	x	x	x	x				- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Opoczno	1.200,00
3	Przebudowa drogi powiatowej nr 3139E na odcinku Radzice Duże- Drzewica i drogi powiatowej nr 3111E w miejscowości Radzice Duże na dł.5,6km.	x	x	x	x				- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Drzewica	5.400,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
4	Przebudowa drogi powiatowej nr 3127E na odcinku Kozenin-Olszowiec-Grudzeń dł. 3,6 km.						x		- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Sławno	3.200,00
5	Przebudowa drogi powiatowej nr 4328E na odcinku Bukowiec n/Pilicą-Radonia dł. 8,1 km.	x	x	x	x	x	x	x	- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Mniszków	12.800,00
6	Przebudowa drogi nr 3921E i 3106E na odcinku Błogie Szlacheckie-Błogie Rządowe dł. 0,8 km.	x	x	x	x	x			- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Mniszków	1.960,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
7	Budowa drogi powiatowej nr 1505E na odcinku Klew-Ławki dł. 2,3 km.						x	x	- długość wybudowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Żarnów	1.500,00
8	Przebudowa drogi powiatowej nr 1504E na odcinku granica powiatów opoczyńskiego i piotrkowskiego –Skórkowice – Żarnów wraz z remontem wiaduktu drogowego nad linią CMK w miejscowości Afryka. dł. 13,5 km.	x	x	x	x	x			- długość zmodernizowanej drogi w km, - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Żarnów	12.500,00
9	Remonty i przebudowa obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych –droga nr 3113E, na odcinku Drzewica-Rusinów- most na rzece Brzuśnia			x					- liczba zmodernizowanych obiektów mostowych w szt.	- nośność zmodernizowanych obiektów (drogi, mosty) w kN/oś, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Drzewica	700,00
10	Remonty i przebudowa obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych –droga nr 3124E, Siedlów, most na rzece Czarna + dojazdy.					x	x		- liczba zmodernizowanych obiektów mostowych w szt.	- nośność zmodernizowanych obiektów (drogi, mosty) w kN/oś, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Żarnów	1.850,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
11	Budowa ścieżek rowerowych na niebezpiecznych odcinkach dróg powiatowych obciążonych wzmożonym ruchem samochodowym oraz opracowanie przebiegu szlaków rowerowych po atrakcyjnych terenach powiatu.						x	x	- długość wybudowanych ścieżek rowerowych w km	- liczba wypadków drogowych	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Powiatu Opoczyńskiego	1.500,00
12	Przebudowa drogi Nr 4329E na odcinku Unewel-Grudzeń-Wygnanów dł 7,6 km.		x	x	x	x			- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Sławno	7.000,00
13	Budowa drogi Nr 3140E na odcinku Studzienna-Dęba dł.8,0 km.			x	x				- długość wybudowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Poświętne	5.800,00
14	Przebudowa drogi Nr 3108E na odcinku Krzczonów-Drzewica dł. 5 km.						x	x	- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Drzewica	4.500,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
15	Przebudowa drogi Nr 3123E w miejscowości Wielka Wola dł. 0,4 km.		x	x					- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Paradyż	400,00
16	Przebudowa drogi powiatowej nr 3118E a) odcinek Prymusowa Wola-Psary dł. 5,6 km b) odcinek Alfonsów-gr. gm. Paradyż dł. 0,8 km	x x							- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Paradyż, • Gmina Sławno.	4085,00 a) 3.527,00 b) 558,00
17	Przebudowa drogi powiatowej nr 4329E na odcinku Wygnanów-Sławno-Prymusowa Wola dł. 4,8 km	x							- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	• Powiat Opoczyński, • Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, • Gmina Sławno.	3.347,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
18	Przebudowa drogi powiatowej nr 3108E na odcinku Opoczno- Wola Załęzna-Zameczek-Wygnanów dł. 10,8 km	x							- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Opoczno.	8.700,00
19	Przebudowa Drogi Nr 1501E na odcinku Wójcin-Mniszków-Zajączków-Grudzeń dł.13 km		x	x	x	x	x	x	- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Paradyż, - Gmina Mniszków, - Gmina Sławno.	14.000,00
20	Przebudowa drogi powiatowej nr 3101E na odcinku Kozenin- Sławno dł. 2,5 km		x	x					- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, -liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Sławno	1.500,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
21	Przebudowa drogi powiatowej nr 3116E na odcinku Straszowa wola – Miedzna Murowana dł. 2km		x	x					- długość zmodernizowanej drogi w km - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt., - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt., - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt., - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.,	- natężenie ruchu na drodze, - liczba wypadków drogowych, - zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok, - poprawa dostępności terenów inwestycyjnych, - skrócenie czasu przejazdu	- Powiat Opoczyński, - Zarząd Dróg Powiatowych w Opocznie, - Gmina Żarnów	1.200,00
II Ochrona zdrowia												
1	Adaptacja pomieszczeń w celu zorganizowania centralnej sterylizatorni oraz zakup i montaż sterylizatorów zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ.		x	x					- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² , - liczba zakupionego sprzętu, aparatury medycznej w szt.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia, - średni wiek aparatury medycznej w ZOZ-ach w latach	- Powiat Opoczyński, - SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	2.000,00
2	Adaptacja pomieszczeń, zakup i montaż tomografu komputerowego		x	x					- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² , - liczba zakupionego sprzętu, aparatury medycznej w szt.	- średni wiek aparatury medycznej w ZOZ-ach w latach, - średni czas oczekiwania na świadczone usługi, - liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	- Powiat Opoczyński, - SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	2.000,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
3	Modernizacja budynków szpitalnych w Opocznie zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ.		x	x					- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² ,	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	- Powiat Opoczyński, - SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	1.500,00
4	Termomodernizacja zespołu budynków szpitalnych przy ul. Partyzantów w Opocznie			x	x				- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² , - liczba budynków poddanych termoizolacji w szt., - powierzchnia budynków poddanych termoizolacji w m ²	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia,	- Powiat Opoczyński, - SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	3.800,00
5	Wykonanie instalacji klimatyzacji na blokach: operacyjnym i porodowym, Sali IOK wewnętrzny, Sali oddziału intensywnej terapii i anestezjologii zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ.			x	x				- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	- Powiat Opoczyński, - SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	2.100,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				
6	Adaptacja pomieszczeń bloku porodowego pod potrzeby zorganizowania Sali operacyjnej do cięć cesarskich z wyposażeniem w sprzęt medyczny zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia ZOZ.			x					- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² , - liczba zakupionego sprzętu, aparatury medycznej w szt.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia	• Powiat Opoczyński, • SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	400,00
7	Zakup 2 szt. karetek dla potrzeb Oddziału Ratunkowego w SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.		x						- liczba zakupionych i wyposażonych środków transportu sanitarnego w szt.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia, - średni czas oczekiwania na świadczone usługi, - średni wiek środków transportu sanitarnego w latach, - średni czas dojazdu do miejsca wezwania	• Powiat Opoczyński, • SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	500,00
8	Zakup sprzętu medycznego dla potrzeb SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.		x	x	x				- liczba zakupionego sprzętu aparatury medycznej w szt.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia, - średni wiek aparatury medycznej w ZOZ-ach w latach, - - średni czas oczekiwania na świadczone usługi	• Powiat Opoczyński, • SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	1.100,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
9	Komputeryzacja SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.			x					liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt.	- liczba osób korzystających z infrastruktury komputerowej, - liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia, - średni czas oczekiwania na świadczone usługi	o Powiat Opoczyński, o SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie.	200,00
III Oświata i wychowanie												
1	Doposażenie szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat opoczyński w pomoce dydaktyczne poprzez zakup: - zestawów komputerowych z projektorami multimedialnymi - tablic multimedialnych - słowników oraz literatury fachowej - odtwarzaczy - wysokiej klasy urządzeń poligraficznych - inne		x	x	x				- liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów dydaktycznych, - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt.	- liczba osób korzystających z infrastruktury komputerowej, - liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, komputerowych	- Powiat Opoczyński, - Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie, - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, - Zespół Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gościńnym, - Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie, - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im St. Staszica w Opocznie, - Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie. - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opocznie	150,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
2	Termomodernizacja budynków szkół i placówek oświatowych, w tym internatów- docieplenie budynków i stropodachów , wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, wymiana c.o. wraz z węzłem cieplnym lub piecem.	x	x	x	x	x	x	x	- liczba budynków poddanych termoizolacji w szt.,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych, - zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza w t/rok	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie, • Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie, • Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, • Zespół Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gościnnym.	3.000,00
3	Przebudowa bazy sportowej w szkołach: • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, • Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im.S. Staszica w Opocznie.		x	x	x				- powierzchnia zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w m ² , - liczba zmodernizowanych obiektów sportowych w szt., - liczba zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w szt., - powierzchnia zmodernizowanych obiektów sportowych w m ² ,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, • Zespół Szkół Ogólnokształcących w Opocznie, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im.S. Staszica w Opocznie.	1.177,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
4	Likwidacja barier architektonicznych w szkołach : • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, • Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie, • Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie.		x	x	x				- liczba zmodernizowanych obiektów przystosowanych dla niepełnosprawnych w szt., - powierzchnia zmodernizowanych obiektów przystosowanych dla niepełnosprawnych w m ² ,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Drzewicy, • Zespół Szkół Specjalnych w Opocznie, • Zespół Szkół Zawodowych w Żarnowie.	200,00
5	Budowa hali sportowej w Zespole Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gościnnym			x	x	x			- liczba wybudowanych obiektów sportowych w szt., - powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych w m ² ,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gościnnym.	5.000,00
6	Rozbudowa obiektu szkoły w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im St. Staszica w Opocznie.			x	x	x			- powierzchnia zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w m ² , - liczba zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w szt.,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im St. Staszica w Opocznie.	5.500,00
7	Zakup urządzeń przeznaczonych do nowoczesnych metod nauczania w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im St. Staszica w Opocznie.		x	x					- liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów dydaktycznych,	- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych	• Powiat Opoczyński, • Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im St. Staszica w Opocznie.	200,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
IV Pomoc społeczna												
											0	
1	Przebudowa chodników z płyt chodnikowych i betonu na kostkę brukową na terenie Domu Pomocy Społecznej w Drzewicy		x						- długość zmodernizowanych chodników w km, - liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia budynków i obiektów ochrny zdrowia w m²,	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia,	- Powiat Opoczyński, - Dom Pomocy Społecznej.	60,00
2	Remont dachów i elewacji budynków gospodarczych DPS w Drzewicy		x	x					- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia budynków i obiektów ochrny zdrowia w m²,	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia,	- Powiat Opoczyński, - Dom Pomocy Społecznej.	30,00
3	Renowacja budynku DPS w Białaczowie, rewitalizacja zabytkowego zespołu pałacowego wraz z parkiem		x	x	x	x			- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia budynków i obiektów ochrny zdrowia w m², - kubatura obiektów zabytkowych poddanych procesom konserwacji, renowacji, modernizacji, adaptacji, - powierzchnia zrewitalizowanych zespołów obiektów zabytkowych	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia,	- Powiat Opoczyński, - Dom Pomocy Społecznej.	2.000,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
4	Budowa wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo wychowawczej		x	x	x				- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt., - powierzchnia budynków i obiektów ochrony zdrowia w m ² ,	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury ochrony zdrowia,	Powiat Opoczyński.	4.000,00
V Inspekcje i straże funkcjonujące na szczeblu powiatu												
1	Budowa i wyposażenie Centrum Powiadamiania Ratunkowego w tym: - adaptacja pomieszczeń - wyposażenie w sprzęt komputerowy i system monitorowania zarządzania ruchem na drogach - zastosowanie systemu elektronicznego przetwarzania danych, obiegu dokumentów oraz zintegrowanego systemu zarządzania - Zakup specjalistycznego samochodu ratownictwa technicznego oraz ratownictwa chemiczno – ekologicznego		x	x					- liczba wybudowanych i wyposażonych Centrów Powiadamiania Ratunkowego w szt., - Powierzchnia wybudowanych i wyposażonych Centrów Powiadamiania Ratunkowego w m ² , - liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt., - liczba zakupionych i wyposażonych środków transportu sanitarnego w szt.	- średni czas oczekiwania na świadczone usługi, - skrócenie czasu reagowania służb ratowniczych, - ilość mieszkańców powiatu objętych systemem, - średni czas dojazdu do miejsca wezwania	- Powiat Opoczyński, - Państwowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, - Państwowa Straż Pożarna, - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.	2.200,00
VI. Administracja samorządowa												
1	Dobudowa i rozbudowa budynku Starostwa Powiatowego w Opocznie przy ul. Kwiatowej.			x	x	x			- liczba obiektów administracyjnych w szt.,	- skrócenie czasu obsługi interesantów,	Powiat Opoczyński.	3.500,00

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (cd.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
2	Informatyzacja Urzędu Starostwa Powiatowego w Opocznie: - modernizacja sieci komputerowej, - zakup komputerów wraz z oprogramowaniem.	x	x	x					- liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt	- skrócenie czasu obsługi interesantów,	• Powiat Opoczyński.	500,00
3	Udział w projekcie „Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej województwa łódzkiego” wspierany w ramach Indykatywnego Planu Inwestycyjnego Regionalnego Programu Operacyjnego woj. Łódzkiego.	x	x	x	x	x	x	x	- liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt	- ilość mieszkańców powiatu objętych systemem, - liczba partnerów projektu korzystających z systemu	• Powiat Opoczyński, • Urząd Marszałkowski.	1.020,00
4	Rozwijane struktur informatycznych powiatu opoczyńskiego oraz budowa internetowej regionalnej bezpiecznej sieci szerokopasmowej e-opoczyńskie	x	x	x	x				- liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt	- ilość mieszkańców powiatu objętych systemem, - liczba ogólnie dostępnych komputerów/ hostów/ z dostępem do internetu	• Powiat Opoczyński, • Gminy Powiatu Opoczyńskiego.	8.000,00
5.	Udział w programie „Budowa Zintegrowanego Systemu e-USług Publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)”		x	x	x				- liczba zakupionych serwerów w szt., - liczba zakupionych komputerów w szt., - liczba zakupionych systemów komputerowych w szt	- ilość mieszkańców powiatu objętych systemem, - skrócenie czasu obsługi interesantów	• Urząd Marszałkowski, • Powiat Opoczyński, • Starostwo Powiatowe, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Zarząd Dróg Powiatowych	383,40 270,00 – Starostwo Powiatowe, 54,60 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, 58,80 – Zarząd Dróg Powiatowych

6.1. Zadania inwestycyjne planowane na lata 2007 - 2013 współfinansowane z funduszy strukturalnych (dok.)

Lp	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji							Wskaźniki		Podmioty uczestniczące	Nakłady do poniesienia (w tysiącach zł)
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	produktów	rezultatów		
VII Ochrona środowiska												
1	Wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów	x	x								Powiat Opoczyński – wydział właściwy do spraw ochrony środowiska.	336,00
2	Utworzenie punktu konsultacyjnego	x	x	x	x	x	x	x			Powiat Opoczyński – wydział właściwy do spraw ochrony środowiska.	25,00
3	Wydanie informatora o walorach przyrodniczych powiatu	x	x	x	x	x	x	x			Powiat Opoczyński – wydział właściwy do spraw ochrony środowiska.	25,00

7. POWIĄZANIA PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE POWIATU, WOJEWÓDZTWA I POLSKI

Proces planowania rozwoju lokalnego wymaga skupienia się nie tylko na zagadnieniach dotyczących danego obszaru (zarówno terytorialnie jak i problemowo), ale również na wszelkich uwarunkowaniach zewnętrznych – mających wpływ na podejmowane działania w ramach realizowanego programu. Te uwarunkowania, to również długo i średniookresowe plany i programy formułowane przez Zarząd Województwa (na szczeblu wojewódzkim), jak również przez poszczególne ministerstwa i Radę Ministrów (na szczeblu centralnym).

Programy te wytyczają ścieżki postępowania na skalę regionalną czy krajową, warunkują również możliwość ubiegania się o środki pomocowe (krajowe i zagraniczne) na realizację poszczególnych zadań zgłaszanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Uwarunkowania wewnętrzne wiążą się natomiast z planowaniem strategicznym na poziomie powiatu.

Założenia metodologiczne Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Opoczyńskiego zgodne są z celami strategicznymi dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa oraz powiatu.

Założenia niniejszego dokumentu wpisują się w cele zawarte w *Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO)*. Cel strategiczny, zawarty w dokumencie wskazuje na konieczność tworzenia warunków dla wzrostu przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Spośród celów horyzontalnych zawartych w NSRO, najwyższą spójność z zadaniami wskazanymi w PRL dla powiatu opoczyńskiego wykazują następujące cele:

- 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,

- 6. Wyrównanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Na poziomie regionalnym cele przyjęte w dokumencie planistycznym dla powiatu opoczyńskiego są zgodne z celami zawartymi w RPO Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. *Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013* wskazuje główne kierunki rozwoju województwa. Generalnym celem RPO WŁ jest poprawa warunków sprzyjających budowie konkurencyjnej i generującej nowe miejsca pracy regionalnej gospodarki. Cel strategiczny RPO WŁ „Integracja regionu z europejską i globalną przestrzenią społeczno-gospodarczą jako środkowo-europejskiego centrum rozwoju, sprzyjającego zamieszkiwaniu i gospodarce oraz dążenie do budowy wewnętrznej spójności przy zachowaniu różnorodności jego miejsc” stanowi odzwierciedlenie ram *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020*. Strategia skupia się na zdefiniowaniu stref o zasadniczym znaczeniu, związanych z poprawą sytuacji społecznej i gospodarczej województwa, dzięki wzrostowi atrakcyjności województwa łódzkiego oraz zintegrowanemu rozwojowi w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Plan Rozwoju Powiatu jako taki stanowi podstawowy dokument strategiczny gminy, pozwalający na realizację misji zawartej w Strategii Powiatu. Celem powiatu jest zapewnienie trwałych podstaw do wszechstronnego rozwoju społecznego i gospodarczego, który sprzyjać będzie poprawie warunków życia mieszkańców. W sferze społecznej celem głównym jest wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego powiatu. Cel główny w sferze ekonomicznej to poprawa konkurencyjnej gospodarki powiatu, a w sferze funkcjonalno-przestrzennej stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i przestrzenną.

Założenia celów oraz sposobów realizacji zadań i projektów zestawionych w niniejszym dokumencie są spójne z założeniami dokumentów strategicznych na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.

8. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Wskaźniki realizacji osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego opracowane zostały w oparciu o wytyczne oraz metodologię właściwą dla programowania zadań realizowanych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Wydzielić można trzy poziomy planowania celów:

1. **Produkt** (*output*) – definiowany jako rzeczy materialne lub usługi, które beneficjent (wnioskodawca) otrzyma w ramach projektu, dzięki zaangażowaniu środków finansowych,
2. **Rezultat** (*results*) – to bezpośrednie (odnoszące się do wnioskodawcy) oraz natychmiastowe (mierzone po zakończeniu realizacji projektu lub jego części) efekty wynikające z dostarczenia produktu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia projektu lub programu,
3. **Oddziaływanie** (*impast*) to konsekwencje wynikające z realizacji projektu, które wystąpią jakiś czas po zakończeniu projektu (mogą być obserwowane lub zmierzone). Efekty te mogą dotyczyć nie tylko beneficjenta, ale również innych podmiotów, które odniosły jakieś korzyści lub poniosły straty w wyniku realizacji projektu.

Wskaźniki realizacji projektów, a zatem i Planu Rozwoju Lokalnego muszą stanowić kategorie mierzalne. Wskaźniki definiowane są jako mierniki celów, jakie mogą być osiągnięte, zaangażowanych zasobów, efektów oraz innych zmiennych (ekonomicznych, społecznych i środowiskowych).

Wskaźniki produktu (*output indicators*) dotyczą wyłącznie okresu realizacji projektu, z tego też względu mogą być podawane tylko za te lata, w których projekt jest realizowany. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych.

Wskaźniki rezultatu (*results indicators*) zgodnie z definicją odpowiadają bezpośrednim i natychmiastowym efektom wynikającym z programu. Mogą one przybierać formę wskaźników materialnych (np. liczba przeszkolonych osób,

zmniejszenia liczby wypadków drogowych) lub finansowych (zmniejszenie kosztów, wzrost przychodów).

Wskaźniki oddziaływania (*impast indicators*) są to wskaźniki odnoszące się do konsekwencji danego projektu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Realizacja zadań ujętych w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej, będzie miała bezpośredni wpływ na środowisko przyrodnicze (zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód oraz gleb ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko przyrodnicze), poprawę warunków komunikacji drogowej (poprawa jakości nawierzchni dróg powiatowych, zwiększenie przepustowości dróg).

Przedsięwzięcia wyszczególnione w niniejszym dokumencie zostaną poddane monitoringowi rzeczowemu, który z założenia dostarcza skwantyfikowanych danych niezbędnych do analizy postępu ich realizacji i efektywności wdrażania.

Zrealizowane zadania będą analizowane pod kątem osiągnięcia niżej wymienionych wskaźników:

Wskaźniki produktu:

- długość zmodernizowanej drogi w km
- długość wybudowanej drogi w km,
- powierzchnia zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w m²,
- długość zmodernizowanych chodników w km,
- długość wybudowanych ścieżek rowerowych w km,
- liczba zmodernizowanych obiektów dydaktycznych w szt.,
- liczba zmodernizowanych obiektów sportowych w szt.,
- liczba obiektów administracyjnych w szt.,
- liczba zakupionego sprzętu na potrzeby obiektów dydaktycznych,
- liczba budynków poddanych termoizolacji w szt.,
- powierzchnia budynków poddanych termoizolacji w m²,
- liczba zmodernizowanych obiektów mostowych w szt.,

- liczba zakupionych serwerów w szt.,
- liczba zakupionych komputerów w szt.,
- liczba zakupionych systemów komputerowych w szt.,
- liczba zakupionego sprzętu aparatury medycznej w szt.,
- liczba wybudowanych obiektów sportowych w szt.,
- powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych w m²,
- powierzchnia zmodernizowanych obiektów sportowych w m²,
- liczba zmodernizowanych obiektów przystosowanych dla niepełnosprawnych w szt.,
- powierzchnia zmodernizowanych obiektów przystosowanych dla niepełnosprawnych w m²,
- liczba zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w szt.,
- powierzchnia zmodernizowanych budynków i obiektów ochrony zdrowia w m²,
- liczba zakupionych i wyposażonych środków transportu sanitarnego w szt.,
- liczba wdrożonych systemów informatycznych,
- liczba wybudowanych i wyposażonych Centrów Powiadamiania Ratunkowego w szt.,
- powierzchnia wybudowanych i wyposażonych Centrów Powiadamiania Ratunkowego,
- kubatura obiektów zabytkowych poddanych procesom konserwacji, renowacji, modernizacji, adaptacji,
- powierzchni zrewitalizowanych zespołów obiektów zabytkowych,
- - liczba zmodernizowanych zatok autobusowych w szt.,
- - liczba wybudowanych zatok autobusowych w szt.,
- - liczba zmodernizowanych przejść dla pieszych w szt.,
- - liczba wybudowanych przejść dla pieszych w szt.

Wskaźniki rezultatu:

- natężenie ruchu na drodze,
- nośność wybudowanych obiektów (drogi, mosty) w kN/oś,

- nośność zmodernizowanych obiektów (drogi, mosty) w kN/oś,
- liczba wypadków drogowych,
- liczba osób korzystających z infrastruktury komputerowej,
- liczba osób korzystających z obiektów ochrony zdrowia,
- liczba osób korzystających z obiektów dydaktycznych, sportowych,
- zanieczyszczenia komunikacyjne, pyłowe i gazowe w t/rok,
- poprawa dostępności terenów inwestycyjnych,
- skrócenie czasu przejazdu,
- średni wiek aparatury medycznej w ZOZ-ach w latach,
- średni czas oczekiwania na świadczone usługi,
- średni wiek środków transportu sanitarnego w latach,
- średni czas dojazdu do miejsca wezwania,
- ilość mieszkańców powiatu objętych systemem,
- skrócenie czasu obsługi interesantów,
- skrócenie czasu reagowania służb ratowniczych,
- liczba partnerów projektów korzystających z systemu,
- liczba ogólnie dostępnych komputerów/hostów z dostępem do Internetu,
- zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza w t/rok.

Wskaźniki oddziaływania:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy,
- atrakcyjność zamieszkiwania,
- wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu,
- liczba osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu.

9. PLAN FINANSOWY NA LATA 2007-2013

Plan finansowy dla zadań planowanych do realizacji na terenie Powiatu Opoczyńskiego w latach 2007-2013 został opracowany przy przyjęciu założenia, że zadania współfinansowane będą ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Struktura finansowania poszczególnych zadań jest orientacyjna i nie stanowi formy zobowiązania. Realizacja zadań przewidziana jest przy wykorzystaniu wsparcia oferowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 (RPO WŁ).

Lp.	Nazwa zadania	Nakłady do poniesienia w tys. zł			Wartość procentowa wkładu własnego	Okres realizacji zadania
		ogółem	z funduszy strukturalnych	własne		
1.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3112E na odcinku Opoczno-Sitowa-Pertykozy-Sędów do granic powiatu i województwa	18 000,00	15 300,00	2 700,00	15%	2008-2011
2.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3103E na odcinku Antoniów-Kraśnica	1 200,00	1 020,00	180,00	15%	2007-2010
3.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3139E na odcinku Radzice Duże-Drzewica i drogi powiatowej nr 3111E w miejscowości Radzice	5 400,00	4 590,00	810,00	15%	2007-2010
4.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3127E na odcinku Kozenin-Olszowiec-Grudzeń	3 200,00	2 720,00	480,00	15%	2012
5.	Przebudowa drogi powiatowej nr 4328E na odcinku Bukowiec n/Pilica – Radonia	12 800,00	10 880,00	1 920,00	15%	2007-2013
6.	Przebudowa drogi nr 3921E i 3106E na odcinku Błogie Szlacheckie – Błogie Rządowe	1 960,00	1 666,00	294,00	15%	2007-2012
7.	Budowa drogi powiatowej nr 1505E na odcinku Klew-Ławki	1 500,00	1 275,00	225,00	15%	2012-2013
8.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1504e na odcinku granica powiatów opoczyńskiego i piotrkowskiego – Skórkowice – Żarnów wraz z remontem wiaduktu drogowego nad linią CMK w miejscowości Afryka	12 500,00	10 625,00	1 875,00	15%	2007-2011
9.	Remonty i przebudowa obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych – droga nr 3113E, na odcinku Drzewica-Rusinów – most na rzece Brzuśnia	700,00	595,00	105,00	15%	2009
10.	Remonty i przebudowa obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych – droga nr 3124E Siedłów, most na rzece Czarna + dojazd	1 850,00	1 572,50	277,50	15%	2011-2012

11.	Budowa ścieżek rowerowych na niebezpiecznych odcinkach dróg powiatowych obciążonych wzmożonym ruchem samochodowym oraz opracowanie przebiegu szlaków rowerowych po atrakcyjnych terenach powiatu	1 500,00	1 275,00	225,00	15%	2012-2013
12.	Przebudowa drogi nr 4329E na odcinku Unewel-Grudzeń-Wygnanów	7 000,00	5 950,00	1050,00	15%	2008-2011
13.	Budowa drogi nr 3140E na odcinku Studzienna-Dęba	5 800,00	4 930,00	870,00	15%	2009-2010
14.	Przebudowa drogi nr 3108E na odcinku Krzczonów-Drzewica	4 500,00	3 825,00	675,00	15%	2012-2013
15.	Przebudowa drogi nr 3123E w miejscowości Wielka Wola	400,00	340,00	60,00	15%	2008-2009
16.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3118E, odcinki Prymusowa Wola – Psary i Alfonów – granice gminy Paradyż	4 085,00	3 472,25	612,75	15%	2007
17.	Przebudowa drogi powiatowej nr 4329E na odcinku Wygnanów – Sławno – Prymusowa Wola	3 347,00	2 844,95	502,05	15%	2007
18.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3108E na odcinku Opoczno-Wola Załęzna-Zameczek-Wygnanów	8 700,00	7 395,00	1 305,00	15%	2007
19.	Przebudowa drogi nr 1510E na odcinku Wójcin-Mniszków-Zajczków-Grudzeń	14 000,00	11 900,00	2 100,00	15%	2008-2013
20.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3101E na odcinku Kozenin-Sławno	1 500,00	1 275,00	225,00	15%	2008-2009
21.	Przebudowa drogi powiatowej nr 3116E na odcinku Straszowa Wola-Miedzna Murowana	1 200,00	1 020,00	180,00	15%	2008-2009
22.	Adaptacja pomieszczeń w celu zorganizowania centralnej sterylizatorni oraz zakup i montaż sterylizatorów	2 000,00	1 700,00	300,00	15%	2008-2009
23.	Adaptacja pomieszczeń, zakup i montaż tomografu komputerowego	2 000,00	1 700,00	300,00	15%	2008-2009
24.	Modernizacja budynków szpitalnych w Opocznie	1 500,00	1 275,00	225,00	15%	2008-2009
25.	Termomodernizacja zespołu budynków szpitalnych przy ul. Partyzantów	3 800,00	3 230,00	570,00	15%	2009-2010
26.	Wykonanie instalacji klimatyzacji na blokach: operacyjnym i porodowym, Sali IOK wewnętrznym Sali oddziału intensywnej terapii i anestezjologii	2 100,00	1 785,00	315,00	15%	2009-2010

27.	Adaptacja pomieszczeń bloku porodowego pod potrzeby zorganizowania Sali operacyjnej do cięć cesarskich z wyposażeniem w sprzęt medyczny	400,00	340,00	60,00	15%	2009
28.	Zakup 2 szt. karetek dla potrzeb Oddziału Ratunkowego w SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie	500,00	425,00	75,00	15%	2008
29.	Zakup sprzętu medycznego dla potrzeb SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie	1 100,00	935,00	165,00	15%	2008-2010
30.	Komputeryzacja SP ZOZ Szpital Rejonowy w Opocznie	200,00	170,00	30,00	15%	2009
31.	Doposażenie szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez powiat opoczyński w pomoce dydaktyczne poprzez zakup: zestawów komputerowych z projektorami multimedialnymi, tablic multimedialnych, słowników oraz literatury fachowej, odtwarzaczy, wysokiej klasy urządzeń poligraficznych, inne	150,00	127,50	22,50	15%	2008-2010
32.	Termomodernizacja budynków szkół i placówek oświatowych, w tym internatów – docieplenie budynków i stropodachów, wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, wymiana c.o. wraz z węzłem cieplnym i piecem	3 000,00	2 550,00	450,00	15%	2007-2013
33.	Przebudowa bazy sportowej w szkołach	1 177,00	1 000,45	176,55	15%	2008-2010
34.	Likwidacja barier architektonicznych w szkołach	200,00	170,00	30,00	15%	2008-2010
35.	Budowa hali sportowej w Zespole Szkół Rolniczych w Mroczkowie Gościńnym	5 000,00	4 250,00	750,00	15%	2009-2011
36.	Rozbudowa obiektu szkoły w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. ST. Staszica w Opocznie	5 500,00	4 675,00	825,00	15%	2009-2011
37.	Zakup urządzeń przeznaczonych do nowoczesnych metod nauczania w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. ST. Staszica w Opocznie	200,00	170,00	30,00	15%	2008-2009
38.	Przebudowa chodników z płyt chodnikowych i betonu na kostkę brukową na terenie Domu Pomocy Społecznej w Drzewicy	60,00	51,00	9,00	15%	2008
39.	Remont dachów i elewacji budynków gospodarczych DPS w Drzewicy	30,00	25,50	4,50	15%	2008-2009
40.	Renowacja budynku DSP w Białaczowie, rewitalizacja zabytkowego zespołu pałacowego wraz z parkiem	2 000,00	1 700,00	300,00	15%	2008-2011

41.	Budowa wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej	4 000,00	3 400,00	600,00	15%	2008-2010
42.	Wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów	336,00	285,60	50,40	15%	2007-2008
43.	Utworzenie punktu konsultacyjnego	25,00	21,25	3,75	15%	2007-2013
44.	Wydanie informatora o walorach przyrodniczych powiatu	25,00	21,25	3,75	15%	2007-2013
45.	Budowa i wyposażenie Centrum Powiadamiania Ratunkowego	2 200,00	1 870,00	330,00	15%	2008-2009
46.	Dobudowa i rozbudowa budynku Starostwa Powiatowego w Opocznie	3 500,00	2 975,00	525,00	15%	2009-2011
47.	Informatyzacja Urzędu Starostwa Powiatowego w Opocznie	500,00	425,00	75,00	15%	2007-2009
48.	Udział w projekcie „Infrastruktura Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej województwa łódzkiego”	1 020,00	867,00	153,00	15%	2007-2013
49.	Rozwijanie struktur informatycznych powiatu opoczyńskiego oraz budowa internetowej regionalnej bezpiecznej sieci szerokopasmowej e-opoczyńskie	8 000,00	6 800,00	1 200,00	15%	2007-2010
50.	Udział w programie „Budowa Zintegrowanego Systemu e-Uслуг Publicznych Województwa Łódzkiego	383,40	325,89	57,51	15%	2008-2010
	RAZEM	162048,40	137741,14	24307,26	x	x

10. SYSTEM WDRAŻANIA.

Za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego odpowiadają Starosta i Zarząd Powiatu.

Wdrożenie postanowień określonych w dokumencie wymagać będzie podjęcia następujących kroków:

- a. Przełożenie zapisów Planu Rozwoju Lokalnego na politykę finansową powiatu, zwłaszcza w fazie corocznego projektowania i wykonywania budżetu a także formułowania kolejnych planów inwestycyjnych,
- b. Profesjonalne przygotowanie personelu starostwa i innych współpracujących jednostek organizacyjnych do wdrażania planowanych zadań,

- c. Opracowanie i uruchomienie systemu informowania, monitorowania i kontroli.

Można sformułować zestaw działań wspierających proces implementacji programu rozwoju takich jak: prowadzenie lobbingu w różnych rodzajach organizacjach mogących udzielić wsparcia w realizacji celów rozwojowych, prowadzenie wewnętrznego i zewnętrznego marketingu powiatu i zaprojektowanych działań. Treść dokumentu powinna być dostępna każdej zainteresowanej osobie, co przyczyni się do jego promocji.

Skuteczna realizacja Planu Rozwoju Lokalnego wymaga zapewnienia okresowej kontroli realizacji zadań i sukcesywnego dokonywania ich przeglądu. Wdrażanie każdego Planu Rozwoju wymaga prowadzenia ciągłego monitoringu osiągnięcia postawionych celów. Zaniechanie kontroli realizacji planu może skutkować spadkiem skuteczności i efektywności procesu wdrażania.

11. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Zapewnienie efektywnej realizacji Planu Rozwoju Lokalnego wymaga skonstruowania systemu stałego monitorowania oraz okresowej kontroli realizacji zaplanowanych zadań. Winien on uwzględniać ich finansowy i rzeczowy aspekt. Monitorowanie to proces stałego i systematycznego gromadzenia informacji, raportowania oraz ich interpretowania, służący opisowi realizacji przyjętego przez Radę Powiatu dokumentu. Jest on również niezbędny dla oceny stopnia zgodności i poziomu realizacji zawartych w nim zadań z treścią strategii rozwoju powiatu i zawartymi w niej programami operacyjnymi i poszczególnymi zadaniami i projektami. Czynności powyższe byłyby przeprowadzane w oparciu o zaproponowany wcześniej katalog wskaźników pełniących funkcje mierników rozwoju lokalnego.

Funkcję koordynatora działań w zakresie realizacji Planu Rozwoju Lokalnego pełnił będzie powołany przez Zarząd Powiatu - Powiatowy Zespół Rozwoju Lokalnego. Jego zadania w tym zakresie będą obejmować:

- zapewnienie zgodności realizowanych zadań z przyjętymi priorytetami Rady oraz ustaloną w planie kolejnością zadań;
- zapewnienie zgodności budżetu powiatu z aktualnymi potrzebami wynikającymi ze zmian i aktualizacji planu, poprzez przekazywanie informacji Zarządowi Powiatu;
- zapewnienie realizacji zadań planu, zgodnie z zasadami i wymogami instytucji finansujących i obowiązującymi przepisami, w szczególności przepisami dotyczącymi: procedur zamówień publicznych, zawierania kontraktów publicznych, ochrony środowiska i zasad konkurencji;
- zbieranie, opracowywanie i przedkładanie Zarządowi Powiatu informacji o stopniu zaawansowania i przebiegu realizowanych zadań (raz na pół roku);
- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizowanych zadań;
- przygotowywanie i opracowywanie aktualizacji planu przedkładanego Zarządowi Powiatu obejmującej nowe zadania lub propozycje zmian zadań, względnie w uzasadnionych przypadkach usunięcie zadań z planu (nie częściej niż raz na rok);

Służby podległe Staroście a szczególnie jednostki organizacyjne będące beneficjentami programów w zakresie funkcji wdrażającej zobowiązane są w szczególności do:

- przygotowywania i składania wniosków aplikacyjnych;
- podejmowania odpowiednio wyprzedzających prac związanych z przygotowywaniem i opracowywaniem dokumentacji wnioskowej;
- rzetelnej i zgodnej z założeniami programu realizacji zadań;
- przestrzegania właściwych procedur wymaganych przez instytucje finansujące oraz procedur wynikających z obowiązujących przepisów prawa;
- składania sprawozdań Powiatowemu Zespołowi Rozwoju Lokalnego z realizacji zadań,

- konsultowania z Zarządem Powiatu nowych planów inwestycyjnych,
- konsultowania z Powiatowym Zespołem Rozwoju Lokalnego nowych zadań w celu wprowadzenia ich w następnych okresach planowania do Planu Rozwoju Lokalnego.

Wszystkie zaangażowane w realizację planu instytucje są zobowiązane do przestrzegania zasad i procedur wspólnotowych, które określono w Rozporządzeniu Rady 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. wprowadzającym ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych oraz rozporządzeń odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych.

11.1. System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych opisujących postęp i efekty wdrażania pomocy oraz spełnia istotną rolę wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym. Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu planu w odniesieniu do celów w nim ustalonych i będzie prowadzony w trzech kategoriach:

- wskaźniki produktu – odnoszące się do rzeczowych efektów działalności i mierzone w jednostkach materialnych,
- wskaźniki rezultatu – odpowiadające bezpośrednim i natychmiastowym efektom wdrażania planu (w formie wskaźników materialnych lub finansowych),
- wskaźniki oddziaływania – obrazujące konsekwencje projektów wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokości wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Jednostką odpowiedzialną za monitorowanie realizacji planu jest Starostwo Powiatowe.

11.2. Sposoby oceny Planu Rozwoju Lokalnego

Zadaniem poszczególnych komórek Starostwa będzie opiniowanie merytoryczne zadań. Przedkładać będą raporty z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego na ręce przewodniczącego Rady Powiatu.

Ocena realizacji zadań wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego dokonywana będzie dwa razy do roku, na posiedzeniu Rady.

Oceny skuteczności realizacji Planu dokonywać winien raz do roku zespół ekspertów powołany przez Starostwo Powiatowe.

Zapisy Planu mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jego uchwalania.

11.3. Komunikacja Społeczna

Podczas wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego należy szczególny nacisk przywiązywać do informowania społeczności powiatowej o postępach w jego realizacji jak i o uzyskiwanych tą drogą korzyściach. Sprzyjać to będzie budowaniu wśród mieszkańców poczucia identyfikacji i sprawstwa w zarządzaniu rozwojem lokalnym. Zadanie udostępniania i promocji Planu Rozwoju Lokalnego powinno leżeć w gestii Wydziału Oświaty, Promocji i Funduszy Unijnych Starostwa Opoczyńskiego. Dokument powinien zostać umieszczony na stronie internetowej powiatu oraz upowszechniany w formie publikacji zamieszczanych w lokalnych mediach. Należy rozważyć propozycję wydania krótkiego folderu informacyjnego, który można wysyłać drogą pocztową do zainteresowanych instytucji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, liderów lokalnych i przekazywać wszystkim chętnym.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Opoczyńskiego posiada duże znaczenie dla władz, jak i mieszkańców Powiatu. Dlatego też proces jego wdrażania powinien być

procesem publicznym. Szeroka akcja informacyjna władz Powiatu jest jednym z podstawowych gwarantów jego skutecznego wdrażania.

Celem zapewnienia akceptacji społecznej dla zadań i projektów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego, Starostwo Opoczyńskie w proces tworzenia Planu zaprosiło przedstawicieli wszystkich ważniejszych grup społecznych reprezentujących jednostki sektora publicznego, prywatnego i organizacje pozarządowe. Zasada przejrzystości stosowana będzie również podczas wprowadzania zmian i nowelizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Zasada ta wymaga stosowania prostych i transparentnych procedur wyłaniania zadań do realizacji oraz zaangażowania partnerów społecznych w najważniejszych etapach wyboru kierunków i zadań oraz kontroli nad realizacją Planu Rozwoju Lokalnego. W związku z tym szczególny nacisk kładzie się na komunikację społeczną, która jest realizowana przede wszystkim poprzez upowszechnianie informacji o Planie, na wszystkich etapach jego sporządzania i realizacji.

Plan Rozwoju Lokalnego nie jest dokumentem o charakterze zamkniętym, ale stanowi punkt wyjścia dla inicjatyw samorządowych oraz obywatelskich (instytucje pozarządowe) w zakresie realizowania różnego rodzaju działań, prowadzących do rozwoju gminy.

Po uchwaleniu Planu zostanie on upubliczniony, co oznacza, że władze powiatu dołożą wszelkich starań, aby możliwie jak najszersze grono mieszkańców miało możliwość zapoznania się z zapisami tego Planu.

Treść niniejszego dokumentu zostanie opublikowana na oficjalnej stronie Starostwa wraz z dodatkowymi elementami interaktywnej dyskusji nad jego zapisami.

SPIS TABLIC, WYKRESÓW I MAP.

TABLICE

Tabl. 1. Powierzchnia i ludność powiatu opoczyńskiego w podziale na gminy	7
Tabl. 2. Powierzchnia powiatu opoczyńskiego w podziale na obszar wiejski i miejski	8
Tabl. 3. Przekrój własnościowy lasów w Powiecie Opoczyńskim.....	9
Tabl. 4. Podział dróg Powiatu Opoczyńskiego.....	19
Tabl. 5. Wykaz ulic miejskich	21
Tabl. 6. Wykaz dróg krajowych	22
Tabl. 7. Długość dróg powiatowych w rozbiciu na gminy.....	23
Tabl. 8. Wodociągi w poszczególnych gminach w 2006 r.	24
Tabl. 9. Sieć kanalizacyjna w poszczególnych gminach w 2006 r.....	26
Tabl. 10. Struktura użytkowania gruntów	30
Tabl. 11. Ludność powiatu opoczyńskiego na tle województwa	34
Tabl. 12. Wskaźniki przyrostu naturalnego w skali powiatu opoczyńskiego, w podziale na gminy w 2007 r.	34
Tabl. 13. Struktura demograficzna ludności w 2007 r.	35
Tabl. 14. Ludność w wieku powyżej 13 lat wg poziomu wykształcenia	36
Tabl. 15. Przyrost mieszkań zamieszkanymi w latach 1989-2002	37
Tabl. 16. Wskaźnik jakości zasobów mieszkaniowych	38
Tabl. 17. Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2005 r.....	40
Tabl. 18. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w 2005 r... ..	40
Tabl. 19. Ochrona bezpieczeństwa publicznego policjantów w 2005 r.	40
Tabl. 20. Przestępczość, wskaźnik dynamiki, wykrywalność przestępstw na terenie powiatu	41
Tabl. 21. Demografia uczniów w szkołach, dla których organem prowadzącym jest powiat	44
Tabl. 22. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli i ilość etatów.....	44
Tabl. 23. Pracujący	51
Tabl. 24. Struktura bezrobotnych w powiecie opoczyńskim	52
Tabl. 25. Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia	52
Tabl. 26. Struktura bezrobotnych według wieku	53
Tabl. 27. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy	53
Tabl. 28. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie powiatu w latach 2001-2007... ..	57
Tabl. 29. Otoczenie przedsiębiorczości w Powiecie Opoczyńskim: banki (oddziały banków).....	57
Tabl. 30. Gospodarstwa indywidualne wg udziału dochodów z działalności rolniczej w dochodach ogółem gospodarstwa domowego	59
Tabl. 31. Liczba gospodarstw rolnych na terenie powiatu	60
Tabl. 32. Struktura zasiewów głównych ziemiopłodów w gospodarstwach indywidualnych	60

WYKRESY

Wykres 1. Diagnoza problemów społecznych	49
Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON w powiecie opoczyńskim wg. poszczególnych gmin w %.	55

MAPY

Mapa 1: Powiat opoczyński	5
Mapa 2: Mapa podziału administracyjnego powiatu opoczyńskiego	6
Mapa 3: Wody powierzchniowe i podziemne na terenie powiatu opoczyńskiego	12